

Porolahden peruskoulu

Opetussuunnitelma 2012

Oppiaineosuus 10.8.2012

10.2. Oppiaineiden ja aineryhmien tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi

10.2.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

10.2.1.1. Suomi äidinkielenä

JOHDANTO

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen lähtökohtana on hyvä lukemisen, kirjoittamisen sekä kielitiedon perusteiden oppiminen. Ilmaisutaito koulumme painotusalueena [vuosiluokilla 1.-6.](#) elävöittää erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta.

Äidinkieli ja kirjallisuus on oppiaineena erikoisasemassa, koska se on oppimisen kohde, opetuksen väline ja kaiken opiskelun perusta. Äidinkieli on ajattelun, itseilmaisun, viestinnän, sosiaalisten suhteiden ja maailmankuvan muodostumisen sekä kulttuurin siirron ja kehittämisen väline.

Äidinkielen opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille sellaiset kielelliset perustaidot, joiden avulla he pystyvät kommunikoimaan, hankkimaan ja jäsentämään tietoa ja ilmaisemaan itseään sekä tarkastelemaan ympäriltä tulevaa informaatiota kriittisesti.

Kielen ja kirjallisuuden tuntemuksella on erityistä arvoa ihmisen kasvun, oppimisen, itseilmaisun, harrastamisen sekä yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä.

Kirjallisuutta lukemalla oppilas saa aineksia tunne-elämänsä ja maailmankuvansa jäsentämiseen ja kehittämiseen. Hän tottuu kirjoitetun kielimuodon käyttäjäksi, oppii lukemaan ja ymmärtämään lukemaansa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon ne oppilaat, jotka opiskelevat äidinkieli ja kirjallisuus- oppiainetta suomi toisena kielenä oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä opetuksessa noudatetaan Helsingin kuntakohtaista opetussuunnitelmaa

Luokka-aste 7

7. luokan keskeiset tavoitteet

- perustiedot vuorovaikutustaidoista
- perustiedot tekstin ymmärtämisestä
- osaa laatia puhe-esityksiä ja kirjoitelmia
- perustiedot kielentuntemuksesta ja tiedonhallintataidoista
- oppilas tutustuu kaunokirjallisuuteen ja oppi valitsemaan itselleen sopivaa kirjallisuutta

Kurssi 1

Tavoitteet

Oppilas

- hallitsee kielenhuollon perusasiat
- lukee kaunokirjallisuutta ja tutustuu kirjallisuuden peruskäsitteisiin.
- harjoittelee vuorovaikutustaitoja, tiedon hankintaa ja kirjoitelmien laadintaa.

Sisällöt

- kirjoitetun kielen lause- ja virketajun kehittäminen (päälause, sivulausetyypit)
- oikeinkirjoituksen vakiinnuttaminen (pilkku pää- ja sivulauseen välissä, suora ja epäsuora esitys, alkukirjain ja yhdyssanat).
- tekstin laadinta (tekstin suunnittelu, esim. kertomuksen kirjoittaminen,
- opetellaan muistiinpanojen ja yksinkertaisten lähdemerkintöjen tekemistä, aineistojen valikointia, ryhmittelyä ja rakentamista kirjalliseksi esitykseksi (mm. referaatti).
- luetaan kaunokirjallisuutta ja perehdytään kirjallisuuden peruskäsitteisiin: kaunokirjallisuuden luokitteluun pää- ja joihinkin alalajeihin.
- kirjan lukeminen, kirjallisuus elämysten antajana ja näkemysten kehittäjänä
- novellien lukeminen ja analysoinnin harjoittelu

Kurssi 2

Tavoitteet

Oppilas

- tunnistaa sanaluokat
- vuorovaikutustaidot kehittyvät
- osaa analysoida lukemaansa kirjallisuutta
- tunnistaa fiktion eri rakenteita.

Sisällöt

- kerrataan sanaluokkia.
- harjoitellaan suullista ilmaisua, pidetään mm. suullinen esitelmä.
- jatketaan kirjallisuuden peruskäsitteisiin tutustumista (kertoja, juoni, miljö, aihe, henkilökuvaus jne.), eritellään fiktion rakenteita.
- nuortenkirja keskustelun ja kirjoittamisen pohjana.

Kurssi 3

Tavoitteet

Oppilas

- tunnistaa sijamuodot ja hallitsee verbin taivutuksen osittain
- kirjoittaa aineistopohjaisen aineen
- tutustuu erityyppisten tekstien tuottamiseen.
- tunnistaa puhe- ja kirjakielen eroja.

Sisällöt

- käsitellään ja tuotetaan erityyppisiä tekstejä.
- tekstin tuottaminen myös tietotekniikan keinoin.
- kirjoitetaan aineistopohjainen aine.
- harjoitellaan tietojen hankintaa erityyppisistä lähteistä (kirjasto, internet, haastatte-lu).
- nuortenkirja ja sen kirjailija tutuksi (esim. internetin kautta).
- kerrataan sijamuotoja ja verbien taipumista.
- puhe- ja kirjakielen erot.

Luokka-aste 8

8. luokan keskeiset tavoitteet

Syvennetään

- tietoja vuorovaikutustaidoista,
- tietoja tekstinymmärtämisestä,
- puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatimisesta,
- kielentuntemusta.
- harjoitellaan tiedonhallintataitoja ja elokuvantuntemusta.
- tutustutaan kirjallisuuden lajeihin.

Kurssi 4

Tavoitteet

Oppilas

- hallitsee modukset
- tietää viestinnän peruskäsitteet
- kykenee analysoimaan viestintäympäristöään.

Sisällöt

- verbin taivutus (tapaluokat)
- media vaikuttajana: mm. mainonnan keinot.
- opetellaan viestinnän peruskäsitteitä ja tarkastellaan viestintäympäristöä.
- uutisen synty ja uutiskriteerit, sanomalehden sisältö
- arvioidaan omia mediankäyttötottumuksia sekä –taitoja.
- tarkastellaan mediatekstien verbaalisia, visuaalisia ja auditiivisia keinoja tekstien merkityksen rakentajina.
- arvioidaan puheeseen, kirjoitukseen ja kuviin kätkeytyneiden näkemyksiä, arvoja ja asenteita.
- omavalintaisen kirjan lukeminen ja arvostelu.
- fiktiivistä kirjoittamista.
- tutustutaan novelleihin ja lyriikkaan ja harjoitellaan analyysia.

Kurssi 5

Tavoitteet

Oppilas

- tunnistaa lauseenjäsenet
- osaa tarkastella itseään lukijana
- tuntee kirjallisuuden lajeja ja lajityyppejä.
- osaa analysoida näkemiään elokuvia ja näytelmiä.

Sisällöt

- lauseenjäsennyksen syventäminen.
- laajennetaan kirjallisuuden tuntemusta ja tutustutaan kirjallisuuden lajeihin ja lajityyppeihin (jännitys-, kauhu ja fantasiakirjat, nuorten kirjat ym.)
- arvioidaan omia lukutottumuksia ja –taitoja.
- hankitaan elokuvakokemuksia, eritellään ja jaetaan niitä.
- aineistopohjainen kirjoitelma esim. ajankohtaisesta aiheesta

Kurssi 6

Tavoitteet

Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä aineistojen pohjalta.
Oppilas on kehittynyt rohkeaksi viestijäksi.

Sisällöt

- erityyppisten tekstien tuottamista käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen.
- vaikuttavan ilmaisun tarkastelua
- mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen (puhe- ja kirjoitusharjoituksia), omien näkemysten esittäminen ja sen puolustaminen, harjoitellaan ilmaisutapoja.
- maailmankirjallisuuden merkkiteoksiin tutustumista
- kielenhuolto ja oikeinkirjoitus

Luokka-aste 9

9. luokan keskeiset tavoitteet

Laajennetaan

- kirjallisuuden ja muun kulttuurin tuntemusta
 - tiedonhallintataitoja ja vuorovaikutustaitoja.
- Oppilas ymmärtää oman henkisen ja aineellisen kulttuuriperintönsä.

Kurssi 7

Tavoitteet

Oppilas

- tuntee suomen kielen historiaa ja ominaispiirteitä
- tietää murrealueet ja slangin ominaisuudet.

Sisällöt

- Tarkastellaan suomen kielen historiaa ja ominaispiirteitä, suomen kielen vaihteita ja vaihtelua,
- tutustutaan suomen kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteen ominaisuuksiin ja vertaillaan niitä muihin kieliin,
- tarkastellaan suomen kielen tilanteenmukaista, sosiaalista ja maantieteellistä vaihtelua sekä yleiskielen käytön perusteita.
- pohtiva kirjoitelma aineiston pohjalta (esim. suomalaisuus)
- kielenhuollon kertaus.
- lyhenteet ja vierassanat.

Kurssi 8

Tavoitteet

Oppilas tutustuu

- kansanperinteeseen ja Kalevalaan
- suomalaisten klassikoiden teoksiin
- oppilas tuntee kirjallisuuden eri tyyliä.

Sisällöt

- käsitellään kansanperinnettä ja Kalevalaa.
- tarkastellaan Suomen kirjallisuuden päävaihteita, tyyliä ja aikakausia.
- luetaan suomalaisen kaunokirjallisuuden klassikoita ja analysoidaan niitä.
- hankitaan tietoa keskeisistä teoksista ja niiden kirjoittajista
- kirjoitelman laatiminen (esim. fiktio).

Kurssi 9

Tavoitteet

Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista lähteistä ja pystyy tekemään tutkielman tai suullisen esityksen sovitusta aiheesta.

Sisällöt

- harjoitellaan tiedon hankintaa, käsittelyä ja soveltamista.
- harjoitellaan muistiinpanojen ja yksinkertaisten lähdemerkintöjen tekemistä, aineistojen valikointia, ryhmittelyä ja rakentamista esitykseksi.
- tehdään tutkielma, laaja artikkeli tai suullinen esitys yhdessä sovitusta aiheista.
- perehdytään asioimiskirjoittamiseen (hakemus, raportti, esityslistan, kokouskutsun ja pöytäkirjan laadintaan)
- kerrataan kielentuntemuksen ja kieliopin keskeisiä kohtia.
- fakta pohjalta kirjoittaminen.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Keskeiset työtavat luokka-asteilla 7-9

Opetusmenetelmät valitaan siten, että oppilaan oman aktiivisuuden merkitys korostuu: oppimistilanteissa olennaista on oma työnteko. Oppilasta ohjataan sekä itsenäiseen työskentelyyn että yhteistoiminnallisiin työtapoihin. Oppilasta autetaan itse etsimään tietoa, kysymään, tutkimaan ja päättelämään. Käydään opetuskeskustelua ja tehdään yksilö-, pari- ja ryhmätöitä. Oppilasta rohkaistaan käymään kirjastossa ja käyttämään hyväkseen tietotekniikkaa opiskelussaan. Harjoitellaan asettamaan tavoitteita, seuraamaan oppimisprosessia ja arvioimaan omia tuloksia.

Arviointi

Äidinkielen eri osa-alueiden tiedot ja taidot ovat kietoutuneet toisiinsa niin, että ne muodostavat saumattoman kokonaisuuden, jolloin jokainen osa-alue tukee kiinteästi toistansa.

Oppilasta ohjataan asettamaan itse opiskelulle tavoitteita ja arvioimaan onnistumistaan niissä. Arviointimenetelminä käytetään itsearviointia, ryhmäarviointia, opettajan arviointia ja palautekeskustelua. Opettajan arvioinnin perustana voivat olla kirjalliset ja suulliset yksilö-, pari- ja ryhmätöyt, erityyppiset kirjoitelmat sekä kokeet.

Aihekokonaisuudet äidinkielessä

Ihmisenä kasvaminen

Kirjallisuus auttaa oppilasta ymmärtämään omaa psyykkistä ja sosiaalista kasvuaan sekä omaa ainutkertaisuuttaan. Kirjallisuuden ja muun kulttuurin avulla oppilas tutustuu esteettiseen havainnointiin ja esteettisten ilmiöiden tulkintaan.

- mielipidekirjoittaminen
- väittelyt
- eettiset aiheet kirjoitelmissa, kirjallisuudessa ja keskusteluissa
- nuoriso- ja lastenkirjallisuus teemoineen

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kansanperinne tulee tutuksi oppilaille. Kansallisia perinnelajeja tarkastellaan paitsi suomalaisesta näkökulmasta niin myös siten, että ne nivoutuvat laajempaan kansainväliseen myyttisten teemojen piiriin. Kirjallisuuden käsittelyssä on mahdollista puuttua paitsi erilaisten ihmisten myös eri kulttuurien tapaan hahmottaa maailmaa. Kielitiedon yhteydessä käsitellään suomen kieltä maailman kielten sekä suomalais-ugrilaisten kielen joukossa. Oppilaalle hahmottuu Suomi monikielisenä maana, jossa kolmen virallisen kielen lisäksi puhutaan eri maahanmuuttajien kieliä. Oppilas oppii tiedostamaan oman suomalaisen puhutun ja kirjoitetun kielen tilanteisen ja alueellisen vaihtelun. Oppilas oppii arvostamaan omaa kulttuuriperintöään ja ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria.

- medioiden välittämien uutisten tarkastelua
- kielen, kulttuurin ja myyttien tarkastelua
- kirjallisuuden välittämä kuva Suomesta ja muista maista sekä suomalaisista ja muista kansalaisuuksista
- kaunokirjallisuuden yhdistävä merkitys

Viestintä ja mediataidot

Viestintä ja mediataito ovat erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden aluetta

- harjoitellaan ymmärtävää kuuntelemista ja lukemista
- korostetaan kriittisyyttä
- opetellaan erottamaan todellisuus sekä mielikuvitus- ja virtuaalimaailma toisistaan
- rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan itseään kirjallisesti ja suullisesti
- vertaillaan eri viestintä- ja tiedotusvälineiden tapoja käyttää kieltä ja kertoa asioista
- opetellaan tekstinkäsittelyn alkeita tekstinasettelusta alkaen.
- mm. mainosten ja muiden erityyppisten tekstien, kuvien ja kaavioiden analysointi
- lehtijuttujen lukeminen ja tuottaminen
- tiedonhaku internetistä ja muista lähteistä
- mediakritiikki

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Oppilaalla tulee olla sellaiset kielelliset valmiudet, että hän pystyy olemaan aktiivinen ja vakavasti otettava vaikuttaja yhteiskunnassa ja erilaisissa yhteisöissä.

- oppilaalla tulee olla riittävä erilaisten asiatekstien (esim. ohjeiden) lukemisen ymmärtämisen taidot
- oppilaan tulee osata valita erilaisiin tilanteisiin sopiva puhetyyli (esim. virastoasiointi, puhelintiedustelut, keskustelutaito, toisen kuunteleminen, oman mielipiteen esittäminen)

- kokoustekniikka ja neuvottelutaito
- vaikuttava puhuminen ja kirjoittaminen eri foorumeissa
- oppilaan tulee osata asioida ja vaikuttaa kirjoittamalla (oikeakielisyyys, tyyli)

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- ainekirjoittaminen
- ympäristöteemaan sopiva kirjallisuuden tarkastelu
- sanomalehtitekstien tarkastelu
- tiedonhaku ja –käsittely

Turvallisuus ja liikenne

Edistetään mm. kirjoitelmien kautta. Sisältöjä valitaan ja oppilaita ohjataan aiheitten ja ilmaisun osalta fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta edistävään valintaan.

- väkivallaton vuorovaikutus
- muut huomioon ottava käyttäytyminen
- vuorovaikutustaidot
- vastuullisuus
- teemaan liittyvä kirjoittaminen ja kirjallisuus
- pelin säännöt eri yhteisöissä

Ihminen ja teknologia

Tietotekniikka ja teknologia ovat lähinnä välineitä. Teknologiaan ja tietotekniikkaan ja niiden kehittämiseen ja käyttöön liittyvien eettisten ja moraalisten kysymysten pohdinta on tärkeää.

- tekstinkäsittelyohjelmien hallinta
- sähköpostin ja internetin käyttö
- scifi-kirjallisuus ja kirjoittaminen aiheesta

9.2.1.2. Suomi toisena kielenä

Koulussa noudatetaan kaupungin yhteistä opetussuunnitelmaa, joka on liitteenä.

10.2.2. Toinen kotimainen kieli

Johdanto

Toisen kotimaisen kielen opetuksen ja opiskelun tavoitteena on oppilas, jolla on kykyä, halua ja uskallusta kommunikoida ruotsin kielellä. Oppilas omaksuu keskeistä käytännön sanastoa selviytyäkseen erilaisissa viestintätilanteissa. Hän oppii lukemaan ja ymmärtämään ruotsinkielisiä tekstejä ja hakemaan niistä tietoa sekä kirjoittamaan itse viestejä ja kertomuksia tarvittaessa apuneuvoja käyttäen. Oppilas tiedostaa, että kielet poikkeavat rakenteellisesti toisistaan ja oppii keskeisimmät ruotsin kielen rakenteet. Hän kykenee itsenäiseen työhön, tunnistaa vahvuutensa ja heikkoutensa ja oppii arvioimaan edistymistään. Oppilas omaksuu perustietoja pohjoismaisen kielialueen maista, kansoista ja kulttuureista.

Ruotsi A-kielenä

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Harjoitellaan itsestä ja koulunkäynnistä kertomista. Kerrataan preesens ja imperfekti ja opitaan perfekti ja pluskvamperfekti.

Keskeiset sisällöt

- henkilöiden esitteleminen
- koulusta kertominen
- tienneuvominen
- ostotilanne
- elokuvista keskustelu
- tunnetilojen kuvailu
- possessiivpronomininit
- kysymyssanat
- apuverbit
- preesens
- imperfekti
- perfekti
- pluskvamperfekti
- adjektiivin taivutus

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan lisää harrastuksista. Kerrataan substantiivin taivutus ja opitaan päälauseen sanajärjestys.

Keskeiset sisällöt

- kesä- ja talviharrastukset
- harrastuksena lukeminen
- päiväykset
- persoonapronominien objektimuodot
- substantiivien taivutus
- adjektiivien vertailu
- imperatiivi
- päälauseen sanajärjestys

Luokka-aste 8

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Syvennetään 7. luokalla opittua. Opitaan sivulauseen sanajärjestys ja selviytymistä erilaisissa asiointitilanteissa

Keskeiset sisällöt

- pankissa ja postissa asioiminen
- vaatteiden ostaminen
- lääkärissä käynti
- Tanskan maantuntemus
- aikamuodot
- päälauseen sanajärjestys
- sivulauseen sanajärjestys
- substantiivin taivutus
- apuverbit
- imperatiivi
- adjektiivin ja substantiivin määräisen muodon käyttö.

Kurssi 4**Keskeiset tavoitteet**

Laajennetaan harrastuksista ja terveydestä kertomista. Opetellaan konditionaali.

Keskeiset sisällöt

- tietokonepelien esittely
- suosikkikirjoista kertominen
- roolipelisanastoa
- terveydentilan kuvaileminen
- ruokatottumuksista keskusteleminen
- koulukiusaamisesta keskusteleminen
- man-rakenne
- refleksiiviverbit
- konditionaali.

Kurssi 5**Keskeiset tavoitteet**

Opitaan arvioimaan musiikkia. Opitaan kertomaan passiivissa.

Keskeiset sisällöt

- kevyen musiikin arviointi
- muodista keskusteleminen
- juhlien suunnittelu
- pronomineja
- adverbeja
- adjektiivin vertailu
- s-passiivi

Luokka-aste 9

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet

Harjoitellaan kertomaan elämänkatsomuksesta. Opitaan epäsuora kysymyslause.

Keskeiset sisällöt

- rippikoulusta ja Prometheus-leiristä kertominen
- partiotoiminnasta kertominen
- Islanti ja Huippuvuoret
- päiväykset
- sanajärjestys
- epäsuora kysymyslause
- futuuri
- adjektiiviattribuuttirakenne

Kurssi 7

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan mielipiteitä ympäristönsuojelusta ja TV:n katselusta. Kerrataan s-passiivi ja superlatiiviattribuutti.

Keskeiset sisällöt

- ekologisesta elämäntavasta keskusteleminen
- TV:n katselusta keskusteleminen
- persoonapronominien objektimuodot
- refleksiiviverbit
- s-passiivi
- att + infinitiivi
- partisiipin preesens
- superlatiivi attribuuttina

Kurssi 8

Keskeiset tavoitteet

Opetellaan kertomaan tulevaisuuden suunnitelmista. Opitaan 2.konditionaali ja lisää passiivista.

Keskeiset sisällöt

- koulutus-, ammatti- ja työnhakusanastoa
- ihmissuhteiden kuvailu
- 1.konditionaali
- 2.konditionaali
- partisiipin perfekti

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Ruotsi B-kielenä**Luokka-aste 7****Kurssi 1****Keskeiset tavoitteet**

Harjoitellaan kertomaan itsestä ja lähiympäristöstä.

Keskeiset sisällöt

- itsestä ja perheestä kertominen
- lemmikeistä ja harrastuksista kertominen
- kellonajat
- viikonpäivät
- lukusanat 1-100
- kysymyslauseita
- persoonapronominit
- possessiivipronominit
- preesens
- päälauseen sanajärjestys

Kurssi 2**Keskeiset tavoitteet**

Harjoitellaan arkipäiväisissä asiointitilanteissa selviytymistä. Opitaan kuvailemaan omaa huonetta. Opetellaan substantiivien monikkoa ja adjektiivin taivutusta sekä persoonapronominien muodot.

Keskeiset sisällöt

- kioskillä ja puhelimessa asioiminen
- vaatteiden ja elokuvalippujen ostaminen
- omasta huoneesta kertominen
- värit
- aamiaissanastoa
- päälauseen sanajärjestys
- omistussanat
- *en-* ja *ett-*sanojen yksikkö ja monikko
- adjektiivin taivutus
- apuverbit
- persoonapronominien objektimuodot

Luokka-aste 8

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan matkustamisesta. Kerrataan 7. luokan keskeiset kielioppiasiat ja opetellaan imperfekti.

Keskeiset sisällöt

- matkan suunnittelua
- lipunosto
- liikennevälineet
- tienneuvominen
- lukusanat
- preesens
- apuverbit
- persoonapronominien objektimuodot
- substantiivien taivutus
- adjektiivien taivutus
- omistussanoja
- imperfekti
- adverbii
- imperatiivi

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Opitaan asioimaan kodin ulkopuolella. Opitaan perfekti, adjektiivin vertailu ja sivulauseen sanajärjestys.

Keskeiset sisällöt

- luvan kysyminen ja suostuttelu
- majoituksen varaaminen
- ravintolassa tilaaminen
- lääkärissä käynti
- poliisiasemalla asioiminen
- preesens
- imperfekti
- perfekti
- apuverbit
- päälauseen sanajärjestys
- sivulauseen sanajärjestys
- adjektiivien vertailu
- refleksiiviverbit

Luokka-aste 9

Kurssi 5

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan 9.luokkalaiselle läheisistä aiheista. Kerrataan keskeiset kielioppiasiat ja opetellaan pluskvamperfekti ja konditionaali.

Keskeiset sisällöt

- rippikoulusta kertominen
- koulunkäynnistä kertominen
- tietokonesanastoa
- ulkonäön kuvaileminen
- aikamuodot
- päiväykset
- substantiivin taivutus
- adjektiivin taivutus ja vertailu
- sanajärjestys
- refleksiiviverbit
- konditionaali
- persoonapronominit

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet

Opetellaan vertailemaan asumista maalla ja kaupungissa ja kertomaan harrastuksista ja ammatinvalinnasta. Opitaan adjektiivin käyttö attributtina.

Keskeiset sisällöt

- maaseutu- ja kaupunkiasumisesta kertominen
- harrastuksista kertominen
- ammattisanastoa
- verbin taivutus
- adjektiivi attributtina
- att + infinitiivi
- adverbien vertailu
- futuuri

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Keskeiset työtavat

Toisen kotimaisen kielen opetuksessa oppilaille luodaan mielekkäitä ja haasteellisia oppimistilanteita, joissa harjoitetaan sekä itsenäistä työskentelyä että vuorovaikutustaitoja. Opiskelun ohjauksessa painotetaan itsenäisten kielenopiskelutaitojen opettelusta sekä sitä, että kielen oppiminen vaatii jatkuvaa työntekoa sekä koulussa että kotona. Opetuksessa käytetään ikäkaudelle sopivia elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja siten, että harjoitetaan kielen eri osa-alueita: kuullun ja luetun ymmärtämistä, puhumista ja kirjoittamista. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kieltä ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti sekä suullisesti että kirjallisesti. Opiskelussa hyödynnetään myös tieto- ja viestintätekniikkaa.

Arviointi

Arvioinnin tavoitteena on antaa oppilaalle realistinen kuva hänen kielellisistä taidoistaan kielen eri osa-alueilla sekä kannustaa oppilasta työskentelemään yhä paremman ja monipuolisemman kielitaidon saavuttamiseksi. Työskentelyä ja arviointia suuntaavat toisalta kunkin oppilaan omat edellytykset ja tavoitteet. Niinpä tärkeää on syventää oppilaan itsearviointikykyä. Varsinaisen kokeilla mitattavan kielitaidon lisäksi arvioidaan myös sitä, miten oppilas suorittaa hänelle annetut suulliset ja kirjalliset tehtävät sekä oppitunneilla että kotona.

Aihekokonaisuudet

Kieltenopetuksessa aihekokonaisuudet 1 – 4 ovat tärkeimmät. Myös aihekokonaisuuksia 5-7 käsitellään oppiaineiden sisällöissä.

Ihmisenä kasvaminen

- keskittyminen ja ponnistelu
- vuorovaikutustaidot (kuunteleminen, kysyminen ja keskustelu)
- yksin ja yhdessä tekeminen
- tekemällä oppiminen
- oma oppimistyyli ja sen kehittäminen
- vastuuntuntoisuus
- tavoitteellisuus
- erilaisuuden hyväksyminen

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- kulttuurien välinen avoin vuorovaikutus
- oman kulttuurin tunteminen ja siitä ruotsin kielellä kertominen
- kansainvälisen vuorovaikutuksen taidot
- arki ja juhlat meillä ja muualla
- tapakulttuuri
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa

Viestintä ja mediataito

- oma ilmaisu ruotsin kielellä suullisesti ja kirjallisesti
- oman ilmaisun monipuolistaminen
- erilaiset kulttuuriset ilmaisutavat
- medialukutaito

- tiedonhankinta ruotsinkielisistä lähteistä
- sähköinen viestintä

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

- omatoimisuus ja kyky yhteistoimintaan
- oman mielipiteen muodostaminen
- vastuu omasta työstä
- pitkäjänteinen ja innovatiivinen toiminta
- -kielitaidon merkitys yrittäjyydelle ja eri ammateissa

10.2.3. Vieraat kielet

Johdanto

Vieraiden kielten opetuksen ja opiskelun tavoitteena on oppilas, jolla on kykyä, halua ja uskallusta kommunikoida vieraalla kielellä. Oppilas omaksuu keskeistä käytännön sanastoa selviytyäkseen erilaisissa viestintätilanteissa. Hän oppii lukemaan ja ymmärtämään vieraskielisiä tekstejä ja hakemaan niistä tietoa sekä kirjoittamaan itse viestejä ja kertomuksia tarvittaessa apuneuvoja käyttäen. Oppilas tiedostaa, että kielet poikkeavat rakenteellisesti toisistaan ja oppii keskeisimmät vieraan kielen rakenteet. Hän kykenee itsenäiseen työhön, tunnistaa vahvuutensa ja heikkoutensa ja oppii arvioimaan edistymistään. Oppilas omaksuu perustietoja kielialueen maista, kansoista ja kulttuureista.

Englanti A-kielenä

Englanti A-kielenä ja englanti valinnaisena A-kielenä

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Oppia ymmärtämään englannin kielen merkitys maailmalla ja sen tärkeys matkustettaessa ja omassa elämässä. Opetella selviytymään yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja kertomaan itsestään sekä kuvailemaan erilaisia asioita.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä ovat mm. perhe ja ystävyssuhteet, koulunkäynti ja lemmikkieläimet. Kertaamme perusrakenteita, kuten preesensin ja imperfektin sekä adjektiivien vertailun. Opimme perfektin ja tavan adverbeja sekä tutustumme pluskvamperfektiin.

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Opetella kertomaan ja totutella keskustelemaan kohteliaasti mm. harrastuksista, rahankäytöstä, vaatteista ja ruokailutottumuksista.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. pukeutuminen, ruoka, terveys ja hyvinvointi, harrastukset ja rahankäyttö.

Kertaamme aikamuotoja. Opiskelemme verbin ing- muodon käyttöä indefiniittipronominit, sanajärjestyksen, futuurin ja 1. konditionaalin ehtolauseineen.

Luokka-aste 8**Kurssi 3****Keskeiset tavoitteet**

Oppia selviytymään yksinkertaisista tilanteista mm. ulkomaalaisia tavattaessa ja matkustettaessa ja oppia ymmärtämään englannin merkitys maailmankielenä. Opetella tien kysymistä ja neuvomista.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä ovat Euroopan maat ja kansat, matkustaminen ja loman vietto.

Kerrataan ja syvennetään substantiiveja ja artikkelin käyttöä sekä genetiiviä. Opiskelemme relatiivipronominit ja muodollisten subjektien 'it' ja 'there' käytön sekä paljous-sanat.

Kurssi 4**Keskeiset tavoitteet**

Tutustua Yhdysvaltoihin, sen historiaan ja kulttuuriin sekä oppia brittienglannin ja amerikanenglannin yhtäläisyyksiä ja eroja.

Keskeiset sisällöt

Aihepiirinä on amerikkalaisten elämä.

Kertaamme persoonapronominien muotoja, ehtovirkeitä ja aikamuotoja sekä adjektiivien vertailua. Opiskelemme adverbien vertailua, artikkelin käyttöä maantieteellisten nimien yhteydessä, lyhyet vastaukset sekä paikan prepositioita. Tutustumme vaillinaiseen apuverbiin 'can' korvaavine rakenteineen.

Kurssi 5**Keskeiset tavoitteet**

Opetella kertomaan ihmisistä ja heille tapahtuneista asioista kuvien perusteella sekä kertomaan Suomesta ja suomalaisesta elämäntavasta.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä ovat nuorten elämä, ongelmat, itsenäistyminen sekä ihanteet ja oma kotimaa.

Kertaamme jo opittuja ehtovirkeitä ja opiskelemme 2. konditionaalin ehtolauseineen. Opiskelemme refleksiivipronominit, vaillinaiset apuverbit ja niitä korvaavat rakenteet sekä liitekysymykset ja niiden intonaation.

Luokka-aste 9

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet

Tutustua Kanadaan, sen ihmisiin, kieliin ja luontoon. Oppia keskustelemaan eri maa-
laisten nuorten kanssa ja kertomaan omasta taustastaan.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä ovat eri kansallisuudet, luonto ja luonnossa liikkuminen sekä sää.
Kertaamme aikamuodot ja ehtovirkeitä sekä pronomineja ja adverbeja. Opiskelemme
passiivin eri aikamuodot, agentin ja apuverbit passiivissa sekä passiivin ilmaisemisen
'we', 'you' ja 'they' subjektien avulla.

Kurssi 7

Keskeiset tavoitteet

Tutustua koulutukseen ja työelämäänsä sekä oppia kertomaan tulevaisuudensuunnitel-
mistaan. Laatia yksinkertainen työhakemus ja CV. Tutustua kirjakielen, puhekielen ja
slangin käyttöön. Harjoitella laajemman kirjoitelman laatimista.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä opiskelu, työelämä, ammatinvalinta ja yhteiskunnan palvelut sekä media
ja ympäristönsuojelu.
Kertaamme aikaisemmin opiskeltuja rakenteita mm. ehtovirkeitä ja ing- muodon käyt-
töä sekä lukusanoja. Opiskelemme infinitiivin käyttöä, epäsuoraa esitystä ja substantii-
vien aine-, käsite- ja ryhmäsanat.

Kurssi 8

Keskeiset tavoitteet

Opetella lukemaan ja löytämään keskeinen sisältö pidemmistä teksteistä ja tutustua
kulttuurin eri osa-alueisiin ja oppia keskustelemaan niistä. Syventää ja kerrata opittuja
kielioppiasioita.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. musiikki, kuvataide, kirjallisuus ja elokuva sekä esittävä taide. Lu-
emme pitkiä tekstejä, laadimme kirjoitelmia, keskustelemme eri taiteenaloista. Ker-
taamme rakenteita tarpeen mukaan.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Englanti B-kielenä

Luokka 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Tutustua kieleen ja sen ääntämiseen sekä perussanastoon.

Keskeiset sisällöt

Sanastollisesti opettelemme alustavasti mm. kieliä, maita, lukusanoja, ruokia ja juomia, värejä, sääsanoja, viikonpäivät, eläimiä, ruumiinosia, sukulaisia, huonekaluja, vaatteita. Rakenteissa tutustumme substantiiveihin, adjektiiveihin, verbeihin, prepositiioihin, monikkoon ja yksinkertaisten lauseiden muodostamiseen.

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Opetella ymmärtämään ja muodostamaan yksinkertaisia kieliopillisia ja viestinnällisiä rakenteita..

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. minä ja lähiympäristöni, harrastukset, toivotukset.
Rakenteissa opettelemme preesensin, myönteiset, kielteiset ja kysymyslauseet sekä tutustumme ennakkoivasti imperfektiin.

Luokka-aste 8

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Syventää kielen opiskelutaitoja ja tapoja käyttää kieltä sekä harjoitella suullisia viestintätilanteita.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. harrastukset, arkipäivän tilanteet, kotityöt, kaupassa asiointi, musiikki.
Rakenteissa opettelemme futuurin ja adjektiivien vertailun.

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Opetella kertomaan itsestään, omasta maastaan ja ympäristöstään sekä kuvailla asioita.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. henkilötiedot, vierailut, maat, sääsanat, eläimet, värit.
Rakenteissa opettelemme imperfektin ja there is/are-rakenteen ja syvennämme adjektiivien vertailua.

Luokka-aste 9

Kurssi 5

Keskeiset tavoitteet

Opetella käyttämään kieltä suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa viestintätilanteissa ja syventää rakenteiden tuntemusta sekä tutustua kohdemaiden kulttuuriin.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. harrastukset, ammatit, tien neuvominen, tervehtiminen.

Rakenteissa opettelemme konditionaalin, sanajärjestyksen ja perfektin sekä kertaamme preesensia, imperfektiä ja futuuria.

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet

Opetella tuottamaan kieltä syvemmin kirjallisesti ja suullisesti ja pystyä arvioimaan omaa osaamistaan sekä korvaamaan kielitaidon puutteita käyttämällä erilaisia strategioita.

Keskeiset sisällöt

Aihepiireinä mm. koulu, urheilu, ruumiinosat, sairastaminen, vaatteet.

Rakenteissa kertaamme verbinmuotoja ja opettelemme pronominit, kestopuodot, käs-
kyt, kiellot ja relatiivilauseen.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Saksa A-kielenä

Saksa-A-kielenä ja saksa valinnaisena A-kielenä

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Harjoitellaan saksalaisen kielialueen kohteliaasta kielenkäyttöä. Kerrataan aikamuotoja, sanajärjestyksestä ja prepositioita.

Keskeiset sisällöt

- automatkailusanastoa
- tunteiden kuvailua
- tietokonesanastoa

- säännöllisten ja epäsäännöllisten verbien preesens ja perfekti
- epämääräinen ja määräinen artikkeli
- 'se' –pronomini
- päälauseen sanajärjestys
- prepositiot an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor ja zwischen vastaamassa kysymyksiin minne ja missä
- prepositiot aus, bei, mit, nach, seit, von, zu ja datiivi
- modaaliapuverbit
- omistuspronominit
- imperatiivi yksikössä

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Kuvaillaan ja vertaillaan eri asioita. Opetellaan sivulauseen sanajärjestys ja adjektiivien taivutusta ja vertailumuotoja.

Keskeiset sisällöt

- matkalipun ostaminen
- ravintolassa asiointi
- sähköpostin kirjoittaminen
- dass, wenn, ja weil –sivulauseet
- komparatiivi ja am –sten superlatiivi
- adjektiivin taivutus nominatiivissa
- järjestysluvut ja päivämäärät
- prepositiot durch, für, gegen, ohne ja um ... herum
- sein- ja haben- verbien imperfekti
-

Luokka-aste 8

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Tutustutaan Itävaltaan. Kerrataan seitsemännän luokan keskeistä kielioppia.

Keskeiset sisällöt

- matkan suunnittelua
- talviurheilusanastoa
- ulkomaalaisena Saksassa ja Itävallassa
- Itävallan maantuntemusta
- päälauseen sanajärjestys
- sivulauseen sanajärjestys
- perfekti
- akkusatiivi
- datiivi
- prepositioita
- epäsuora kysymyslause
- genetiivi

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Harjoitellaan kertomaan luonnosta ja luonnonsuojelusta. Opetellaan imperfekti, pluskvamperfekti, konditionaali ja adjektiivin taivutus kaikissa sijamuodoissa.

Keskeiset sisällöt

- luontosanastoa
- ihmissuhdesanastoa
- infinitiivi
- imperfekti
- pluskvamperfekti
- adjektiivin vahva taivutus
- konditionaali ja konjunkttiivin imperfekti
- kysymyssanat

Kurssi 5

Keskeiset tavoitteet

Opetellaan kertomaan koulusta ja rippikoulusta. Kerrataan pronomineja ja opetellaan lisää adjektiivin taivutuksesta.

Keskeiset sisällöt

- koulusanastoa
- rippikoulusanastoa
- tunteista kertominen
- adjektiivin heikko taivutus
- persoonapronominit
- omistuspronomininit
- imperatiivi
- refleksiiviverbit

Luokka-aste 9

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan omista ominaisuuksista. Opetellaan relatiivipronominit.

Keskeiset sisällöt

- puhelinkeskustelu
- internet-sanastoa
- toisen puheeseen reagoiminen
- maantieteelliset nimet
- verbien rektioita
- relatiivipronominit
- superlatiivi attribuuttina

Kurssi 7

Keskeiset tavoitteet

Tutustutaan tarinoihin Saksan historiasta. Opetellaan passiivi ja substantiivien suku- ja monikkosääntöjä.

Keskeiset sisällöt

- historiallista sanastoa
- taloussanastoa
- -iikennesanastoa
- werden-passiivi
- verbien rektioita
- pronominaaliadverbit
- kaksoisinfinitiivi
- substantiivien suku- ja monikkosääntöjä

Kurssi 8**Keskeiset tavoitteet**

Opitaan kertomaan tulevaisuuden suunnitelmista. Opetellaan käyttämään futuuria.

Keskeiset sisällöt

- TV- ja elokuva-sanastoa
- satujen lukeminen
- ammatin ilmaiseminen
- heikot maskuliinit
- konjunktiiivin pluskvamperfekti
- futuuri
- substantivoidut adjektiivit
- wo - verbit

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Ranska A-kielenä ja ranska valinnaisena A-kielenä**Ranska A-kielenä ja ranska valinnaisena A-kielenä****Luokka-aste 7****Kurssi 1****Keskeiset tavoitteet**

Vahvistetaan aiemmin opittuja rakenteita ja sanavarastoa kertaamalla. Harjoitellaan kohteliasta käyttäytymistä, esittelyä, voinnin kysymistä, pyytämistä ja tapaamisen sopimista.

Keskeiset sisällöt

- eri maiden nuoriin tutustuminen

- kansallisuussanoja: maita, kieliä, adjektiiveja
- asiointi kahvilassa ja lipunostotilanteissa
- ihmisen keho ja sairastaminen
- avoir-, être-, aller- ja prendre-verbien preesens
- intonaatio- ja est-ce que-kysymykset
- artikkelit
- lukusanat 1 - 69
- adjektiivien taipuminen
- kieltosanat ja -lauseet
- omistuspronominit
- viikonpäivät, kuukaudet ja vuodenaajat
- päivämäärän ilmaiseminen

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan omasta itsestä, harrastuksista, työstä ja suunnitelmista lähitulevaisuudessa.

Kerrataan ja opitaan säännöllisiä ja epäsäännöllisiä verbejä. Harjoitellaan kertomaan asioita

menneessä aikamuodossa. Palautetaan mieleen kellonajat ja kerrataan lukusanat.

Keskeiset sisällöt

- henkilötietojen kertominen
- ammatin ilmaiseminen
- musiikkimieltymyksistä kertominen
- illanviettoon osallistuminen
- ruokasanastoa ja ruokailuun liittyviä ilmauksia
- säännöllisten -er I-verbien preesens ja passé composé
- genetiivirakenne
- il y a-rakenne
- pronomini ce/cet/cette/ces
- lähifutuuri (aller + infinitiivi)
- oui ja si
- lukusanat 1 – 100
- kellonajat
- uusia epäsäännöllisiä verbejä
- prepositioita

Luokka-aste 8

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Kerrataan edellisen vuoden keskeisiä rakenneasioita ja sanastoa.

Tutustutaan Pariisiin ja sen nähtävyyksiin. Opitaan hankkimaan matkalippu, käymään ostoksilla ja puhumaan säästä. Opetellaan uusia adjektiiveja, niiden taipuminen, paikka lauseessa sekä vertailumuodot. Opitaan lisää säännöllisiä ja epäsäännöllisiä verbejä.

Keskeiset sisällöt

- Pariisiin tutustumista
- matkailuun liittyvää sanastoa
- jokapäiväinen hygienia
- ostoksilla käynti
- urheiluasioita
- värit
- säätiloja
- apuverbit + infinitiivi
- säännölliset -ir II ja -re III-verbit, preesens ja passé composé
- adjektiivin paikka, taipuminen ja vertailumuodot
- refleksiiviverbit
- järjestysluvut
- epäsäännöllisiä verbejä

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Opitaan varaamaan ravintolapöytä ja ruokailuun liittyviä ilmauksia. Harjoitellaan tien kysymistä, mielipiteiden ilmaisemista ja perustelemista, käskemistä ja kieltoja. Tutustutaan taideteoksiin ja kirjoitetaan postikortti. Opiskellaan partitiiviin käyttöä ja verbiasioita.

Keskeiset sisällöt

- tien kysyminen
- ravintolassa ruokaileminen
- diskoilta, tutustuminen ihmisiin
- taide-elämyksiä
- partitiivi
- suorat ja epäsuorat objektipronominit
- imperatiivi
- verbien preesensin ja passé composé-muodon kertausta
- passé composé apuverbinä être
- uusia epäsäännöllisiä verbejä
- avoir besoin de-rakenne
- avoir envie de-rakenne

Kurssi 5

Keskeiset tavoitteet

Opetellaan erilaisiin vapaa-ajanviettotilanteisiin liittyvää sanastoa: elokuvaan meno, vapaapäivä rannalla, juhlan valmistelu. Keskustellaan musiikkimausta ja eri artisteista ja kerrataan ja opitaan ruokailuun liittyviä asioita. Opetellaan uusia verbejä ja uusia pronomineja. Kerrataan aiemmin opittuja verbejä ja pronomineja.

Keskeiset sisällöt

- vapaa-ajanviettotapoja
- ruokasanastoa

- omistuspronominien kertaus
- passé composé-muodon kertaus, apuverbi avoir + apuverbi être
- imperfekti
- y-pronomini
- en-pronomini
- partitiivin kertaus
- relatiivipronominit
- refleksiiviverbien passé composé
- pronomini tout/toute/tous/toutes

Luokka-aste 9

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet

Kerrataan aiemmin opittuja rakenteita ja sanastoa tarpeen mukaan.

Tutustutaan ranskalaisten urheiluelämään ja opetellaan liikuntaan ja retkeilyyn liittyvää sanastoa. Harjoitellaan erilaisia osto- ja myyntitilanteita. Opetellaan haastattelemaan

ja vastaamaan haastattelijan kysymyksiin. Kerrataan adjektiiviasiat, kellonajat ja lukusanat. Opetellaan imperfektin muodostaminen sekä tavan adverbien muodostaminen ja vertailu.

Keskeiset sisällöt

- urheilu ja retkeily
- kaupankäynti
- lomanvietto
- haastattelu
- lukuharrastukset
- prepositiot maiden nimien kanssa
- adjektiivien taipuminen, paikka ja vertailumuodot
- adverbien muodostus ja vertailu
- uusia epäsäännöllisiä verbejä
- imperfektin kertaus
- passé composén ja imperfektin käyttö

Kurssi 7

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan asioita Suomesta ja suomalaisista tavoista.

Harjoitellaan vaihto-oppilaaksi hakeutumista, asunnon ja ystävien etsimistä internetin välityksellä. Opiskellaan futuuri ja konditionaali sekä si-lauseet niiden yhteydessä. Tutustutaan myös gerundiin. Kerrataan imperfektin ja passé composén käytön ero. Kerrataan COD-pronomini ja opetellaan partisiipin perfektin taipuminen sen yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

- Suomi ja tyypillisiä suomalaisuuteen liittyviä asioita
- vaihto-oppilaan elämää
- asunnon ja kämppekavereiden etsintä netistä
- passé composén ja imperfektin kertaus
- pluskvamperfekti

- suoran objektipronominin (COD) kertaus
- konditionaalin muodostus ja si-lause
- futuurin muodostus ja si-lause
- gerundi

Kurssi 8

Keskeiset tavoitteet

Opitaan puhumaan matkailusta, kuvailemaan eri maiden ominaispiirteitä ja ympäristöä ja vertailemaan niitä toisiinsa maihin. Kerrataan verbejä, niiden aikamuotoja sekä pronomineja ja kysymyslauseiden muodostus. Tutustutaan subjunktii-
viin.

Keskeiset sisällöt

- matkailu- ja lomailumahdollisuuksia ja -kuvauksia
- ympäristöasioita
- subjunktiivi
- rakenteiden ja verbimuotojen kertausta
- opittujen relatiivipronominien kertaus
- uutena dont-relatiivipronomini

Ranska B2-kielenä

Luokka-aste 8

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Tutustutaan ranskan kielen ääntämiseen ja intonaatioon. Opitaan esittäytymään, kysymään vointia ja sopimaan tapaamisesta. Opetellaan kohteliaisuusfraaseja. Opiskellaan muutamia tärkeimpiä epä säännöllisiä verbejä ja tutustutaan substantiivien sukuihin ja artikkeleihin.

Keskeiset sisällöt

- tervehtiminen ja esittäytyminen
- kohteliaisuusilmaisuja (voinnin kysyminen, anteeksi pyytäminen, kiittäminen)
- kansallisuussanoja
- asiointi kahvilassa ja lipunostotilanteissa
- ihmisen keho ja sairastaminen
- substantiivien suvut ja artikkelit
- adjektiivien taivutus
- avoir-, être-, aller- ja prendre-verbien preesens
- kieltosanat ne – pas
- intonaatiokysymys
- omistuspronominien yksikkömuodot
- lukusanat 1-20

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Harjoitetaan ja vahvistetaan ääntämistä ja kuullun ymmärtämistä. Opitaan kertomaan omasta itsestä, harrastuksista, työstä ja suunnitelmista lähitulevaisuudessa. Opiskellaan kellonajat, viikonpäivät ja kuukaudet sekä lukusanat 1-69. Opetellaan säännöllisiä ja epäsäännöllisiä verbejä preesensissä ja tutustutaan menneeseen aikamuotoon, passé composé-muotoon.

Keskeiset sisällöt

- henkilötietojen antaminen
- ammatin ilmaiseminen
- musiikkimieltymyksistä kertominen
- ruokailusanastoa
- kellonajat, viikonpäivät ja kuukaudet
- lukusanat 1 - 69
- omistuspronominien monikkomuodot
- est-ce que-kysymys
- genetiivirakenne
- il y a-rakenne
- oui/si
- pronomini ce/cet/cette/ces
- lähifutuuri
- säännöllisen -er I-verbin preesens ja passé composé
- uusia epäsäännöllisiä verbejä

Luokka-aste 9

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Kerrataan ja vahvistetaan 8. luokalla opittuja keskeisiä sanoja ja rakenteita. Tutustutaan Pariisiin ja sen nähtävyyksiin. Opetellaan hankkimaan matkalippu, käymään ostoksilla ja puhumaan säästä. Opiskellaan adjektiiveja ja opitaan käyttämään mennyttä aikamuotoa. Opiskellaan uusia säännöllisiä verbejä.

Keskeiset sisällöt

- Pariisiin tutustumista
- matkailusanastoa
- jokapäiväinen hygienia
- ostoksilla käyminen
- urheiluasioita
- säätiloja
- värit
- adjektiivin taipuminen, paikka ja komparatiivi
- apuverbi + infinitiivi
- refleksiiviverbit
- säännöllisten -er I-verbien ja epäsäännöllisten verbien passé composé
- säännöllisiä -ir II- ja -re III-verbejä, preesens ja passé composé
- lukusanat 1 – 100
- järjestysluvut

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Opitaan varaamaan pöytä ravintolassa ja ruokailuun liittyvää sanastoa. Harjoitellaan tien kysymistä, mielipiteiden ilmaisemista ja perustelemista sekä käskyjä ja kieltoja. Opetellaan kirjoittamaan postikortti. Opiskellaan uusia pronomineja ja partitiivin käyttö. Kerrataan verbejä.

Keskeiset sisällöt

- ruokailusanastoa
- ihmisiin tutustumista
- taide-elämyksiä
- partitiivi
- suora ja epäsuora objektipronomini
- imperatiivi
- passé composé être-apuverbin kanssa
- avoir besoin de
- avoir envie de
- uusia kieltoilmauksia

Keskeiset työtavat

Vieraiden kielten opetuksessa oppilaille luodaan mielekkäitä ja haasteellisia oppimistilanteita, joissa harjoitetaan sekä itsenäistä työskentelyä että vuorovaikutustaitoja. Opiskelun ohjauksessa painotetaan itsenäisten kielenopiskelutaitojen opettelemista sekä sitä, että kielen oppiminen vaatii jatkuvaa työntekoa sekä koulussa että kotona. Opetuksessa käytetään ikäkaudelle sopivia elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja siten, että harjoitetaan kielen eri osa-alueita: kuullun ja luetun ymmärtämistä, puhumista ja kirjoittamista. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kieltä ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti sekä suullisesti että kirjallisesti. Opiskelussa hyödynnetään myös tieto- ja viestintätekniikkaa.

Arviointi

Arvioinnin tavoitteena on antaa oppilaalle realistinen kuva hänen kielellisistä taidoistaan kielen eri osa-alueilla sekä kannustaa oppilasta työskentelemään yhä paremman ja monipuolisemman kielitaidon saavuttamiseksi. Työskentelyä ja arviointia suuntaavat toisaalta kunkin oppilaan omat edellytykset ja tavoitteet. Niinpä tärkeää on syventää oppilaan itsearviointikykyä. Varsinaisen kokeilla mitattavan kielitaidon lisäksi arvioidaan myös sitä, miten oppilas suorittaa hänelle annetut suulliset ja kirjalliset tehtävät sekä oppitunneilla että kotona.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Aihekokonaisuudet vieraissa kielessä

Kieltenopetuksessa aihekokonaisuudet 1 – 4 ovat tärkeimmät. Myös aihekokonaisuuksia 5-7 käsitellään oppiaineiden sisällöissä.

Ihmisenä kasvaminen

- keskittyminen ja ponnistelu
- vuorovaikutustaidot (kuunteleminen, kysyminen ja keskustelu)
- yksin ja yhdessä tekeminen
- tekemällä oppiminen
- oma oppimistyyli ja sen kehittäminen
- vastuuntuntoisuus
- tavoitteellisuus
- erilaisuuden hyväksyminen

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- kulttuurien välinen avoin vuorovaikutus
- oman kulttuurin tunteminen ja siitä vieraalla kielellä kertominen
- kansainvälisen vuorovaikutuksen taidot
- arki ja juhlat meillä ja muualla
- tapakulttuuri
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa

Viestintä ja mediataito

- oma ilmaisu vieraalla kielellä suullisesti ja kirjallisesti
- oman ilmaisun monipuolistaminen
- erilaiset kulttuuriset ilmaisutavat
- medialukutaito
- tiedonhankinta vieraskielisistä lähteistä
- sähköinen viestintä

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

- omatoimisuus ja kyky yhteistoimintaan
- oman mielipiteen muodostaminen
- vastuu omasta työstä
- pitkäjänteinen ja innovatiivinen toiminta
- kielitaidon merkitys yrittäjyydelle ja eri ammateissa
- yhteistyö ulkomaalaisten koulujen kanssa

10.2.4. Matematiikka

JOHDANTO

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää matemaattista ajattelua sekä matemaattisten käsitteiden ja ratkaisumenetelmien oppimista. Opetus kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelua sekä ohjaa oppilasta löytämään asioita, asiayhteyksiä ja ratkaisuja ongelmiin. Matematiikka vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen sekä edistää tavoitteellista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta.

Matematiikan opetus etenee systemaattisesti ja se luo pohjan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle. Opetuksessa painotetaan konkreettisuutta ja arkipäivän tilanteita. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään tarkoituksenmukaisesti.

Keskeiset sisällöt

- Kymmenjärjestelmän käyttö lukualueella 0-1000: yhteen- ja vähennyslaskua allekkain.
- Kerto- ja jakolaskun käsitteet, kertotaulut 1-5.
- Tilastot ja graafinen esittäminen: taulukoihin tutustuminen, pylväsdiagrammit.
- Geometria: kaksi- ja kolmiulotteisten muotojen tunnistaminen, selostaminen ja nimeäminen. -Geometrian peruskäsitteisiin tutustuminen: piste, jana, murtoviiva ja kulma, kaksiulotteisten muotojen rakentaminen, piirtäminen ja jäljentäminen sekä kolmiulotteisten kappaleiden tunnistaminen ja rakentaminen, yksinkertaiset peilaukset.
- Mittaaminen: massan ja tilavuuden mittaaminen, tärkeimpien mittayksiköiden käyttö, vertailu ja muuntaminen, mittaustulosten arviointi.

Luokka-aste 7

Kurssi 1 (Luvut ja laskutoimitukset)

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- käyttämään luonnollisia lukuja ja desimaalilukuja käytännön tehtävissä
- laskemaan kokonaislukujen yhteen-, vähennys-, kerto-, ja jakolaskuja
- laskemaan murtolukujen yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskuja
- käyttämään laskinta tarkoituksenmukaisesti

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitusten varmentaminen
- luonnolliset luvut, kokonaisluvut, desimaaliluvut ja murtoluvut
- vastaluku
- pyöristäminen, arviointi sekä laskimen käyttö

Kurssi 2 (Geometriaa I)

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia ja löytämään säännönmukaisuuksia
- käyttämään koordinaatistoa
- piirtämään suoria, kulmia ja kolmioita
- peilaamaan kuvioita suoran ja pisteen suhteen
- ratkaisemaan vieruskulmiin, ristikulmiin ja kolmion kulmiin liittyviä laskutehtäviä
- määrittämään kolmioiden ja suunnikkaiden pinta-aloja ja piirejä

Keskeiset sisällöt

- kulmien väliset yhteydet
- kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä
- säännölliset monikulmiot
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä
- monikulmioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- pinta-alan yksiköt
- yhtenevyyskuvaukset: peilaus, siirto ja kierto tasossa
- lukuparin esittäminen koordinaatistossa

Kurssi 3 (luvuista kirjaimiin)

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- muodostamaan lausekkeita ja laskemaan lausekkeiden arvoja
- ymmärtämään potenssin käsitteen ja oppii ilmoittamaan lukuja kymmenpotenssin avulla.
- muodostamaan yhtälöitä ja ratkaisemaan niitä
- ratkaisemaan ongelmia yhtälöiden avulla

Keskeiset sisällöt

- alkuluku, luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä
- samanmuotoisten termien yhdistäminen
- yhtälön ratkaiseminen käänteisillä laskutoimituksilla ja termien siirtämisellä
- sanallisten tehtävien ratkaiseminen yhtälön avulla
- potenssi, eksponenttina kokonaisluku

Luokka-aste 8

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet (Potenssi ja polynomi)

Oppilas oppii:

- potenssin käsitteen
- neliöjuuren käsitteen
- sieventämään potenssi ja neliöjuurilausekkeita
- käyttämään kymmenen potensseja lukujen merkitsemisessä
- muodostamaan ja sieventämään kirjainlausekkeita
- laskemaan polynomien summia ja erotuksia
- kertomaan polynomeja monomilla

Keskeiset sisällöt

- juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella
- potenssin käsite ja kymmenen potenssi
- potenssilauseke ja sen sieventäminen
- polynomin käsite, polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku
- muuttuja-käsite, polynomin arvon laskeminen

Kurssi 5

Keskeiset tavoitteet (Yhtälö ja epäyhtälö)

Oppilas oppii:

- muodostamaan yhtälöitä ja ratkaisemaan niitä
- ratkaisemaan ongelmia yhtälöiden avulla

Keskeiset sisällöt

- yhtälö
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- epäyhtälö
- verranto
- vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus

Kurssi 6

Keskeiset tavoitteet (Kuvioden ja kappaleiden geometriaa)

Oppilas oppii:

- määrittämään tasokuvioden piirejä ja pinta-aloja
- käyttämään Pythagoraan lausetta
- laskemaan ympyrän kehän pituuden ja pinta-alan suuruuden
- laskemaan ympyrän kaaren pituuden ja sektorin pinta-alan
- yhdenmuotoisuuden käsitteen
- käyttämään mittakaavaa

Keskeiset sisällöt

- tasokuvioden piirin ja pinta-alan laskeminen
- Pythagoraan lause
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä
- yhdenmuotoisuus

Kurssi 7

Funktiot ja yhtälöpari

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- Funktion käsitteen ja funktion arvon laskemisen
- Kuvaajien piirtämisen
- Kuvaamaan riippuvuutta koordinaatistossa
- Tulkitsemaan funktion ominaisuuksia
- Ratkaisemaan yhtälöpareja laskemalla ja piirtämällä

Keskeiset sisällöt

- Funktio ja funktion arvon laskeminen
- Funktioiden tulkitseminen ja niiden kuvaajien piirtäminen
- Verrannollisuus koordinaatistossa
- Yhtälöpari ja sen ratkaiseminen laskemalla ja piirtämällä

Kurssi 8

Trigonometria ja avaruusgeometria

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- Käyttämään trigonometrisiä funktioita
- Tutkimaan kappaleiden ominaisuuksia ja löytämään säännönmukaisuuksia
- Laskemaan lieriöiden, kartioiden ja pallon tilavuuksia sekä pinta-aloja

Keskeiset sisällöt

- Trigonometriaa ja suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen
- Geometrista konstruointia
- Nimeäminen ja luokittelu
- Kappaleiden tilavuuksien ja pinta-alojen laskemista
- Kappaleiden rakentaminen

Kurssi 9

Prosentti

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- Käyttämään prosentin käsitettä ja prosenttikerrointa
- Laskemaan muutos – ja vertailuprosentteja
- Prosenttiyksikön käytön
- Laskemaan käytännön sovelluksia liittyen hintojen alennuksiin ja korotuksiin, korkoihin, alkoholiin, verotukseen yms.

Keskeiset sisällöt

- Prosenttikäsité
- Prosenteilla laskeminen
- Prosenttiyksikkö
- Käytännön sovellukset

Kurssi 10

Tilastoja ja todennäköisyyksiä

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii:

- Soveltamaan erilaisia menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn
- Syventämään todennäköisyyden käsitettä
- Tunnistamaan taulukkolaskentaohjelman laskentapohjan osat: rivit, sarakkeet ja solut
- Käyttämään taulukkolaskentaohjelman perusominaisuuksia
- Laatimaan tilastotiedoista graafisia kuvaajia

Keskeiset sisällöt

- Todennäköisyyden käsite
- Frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi
- Keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen
- Hajonnan käsite
- Diagrammien tulkinta
- Tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa
- Verkko-oppimisympäristön hyödyntäminen

Työtavat

Matematiikan opiskelun työtavat valitaan siten, että oppilaat oppivat puhumaan matematiikasta, esittämään ajatuksiaan sanoin, kirjallisesti, kuvin sekä konkreettisten välineiden avulla. Toiminta ja konkreettisuus sekä havaintovälineiden käyttäminen käsitteiden ymmärtämisen pohjana ovat tärkeä opiskelua koko perusopetuksen ajan. Työtavat ohjaavat oppilasta itse oivaltamaan ja löytämään säännönmukaisuuksia ja ratkaisuja. Laskinta ja tietotekniikkaa käytetään opiskelussa apuna tarkoituksenmukaisesti. Matematiikkaa opiskellaan sekä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa.

Arviointi

Matematiikan opiskelua arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta monipuolisesti. Arvioitavia asioita ovat itsenäinen työskentely sekä työskentely yhdessä muiden kanssa, erilaiset projektiyöt, kotitehtävät sekä kokeet. Päättövaiheen kurssien arvioinnin pohjana ovat myös kriteerit arvosanalle 8.

Oppilaiden itsearviointi on jatkuva prosessi, joka toteutuu tuntityöskentelyssä opettajan antaman palautteen yhteydessä, arviointikeskustelujen avulla sekä luokka-asteilla 7-9 jaksoarvioinnin yhteydessä.

Aihekokonaisuudet matematiikassa

Ihmisenä kasvamisen

Aihekokonaisuus toteutuu yhteistyössä toisten ihmisten kanssa sekä itsenäisessä työskentelyssä. Oppilas oppii pitkäjänteistä ja vastuullista työskentelyä. Opettajan suorittaman arvioinnin ja itsearvioinnin avulla oppilas saa valmiuksia omien opiskelun taitojen kehittämiseen ja oppimistyyliinsä kehittämiseen. Matematiikan opiskelussa oppilaita kannustetaan rohkeasti ja luovasti tarttumaan uusiin haasteisiin.

Viestintä ja mediataito

Matematiikan opiskelussa oppilaan viestintätaidot kehittyvät hänen etsiessään ja tulkitessaan matemaattisesti esitettyä tietoa sekä esittäessään sitä itse. Oppilas oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon oikeellisuutta ja suhtautumaan siihen kriittisesti. Opiskelussa käytetään tarkoituksenmukaisesti hyväksi media ja viestintävälineitä.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Aihekokonaisuus toteutuu matematiikassa osallistumisessa oman opiskelun tavoitteiden asettamisessa ja asenteessa opiskeluun. Matematiikan sisältöjä valitaan ajankohtaisista yhteiskunnallisista aiheista esimerkkeinä vaalit ja verotus. Matematiikan merkitystä eri ammateissa ja yrittäjyydessä havainnollistetaan laskuesimerkkien avulla.

Ihminen ja teknologia

Matematiikan opiskelussa käytetään tarkoituksenmukaisesti tietotekniikkaa tiedon hakemiseen, tuottamiseen ja esittämiseen.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

10.2.6. Biologia ja maantieto

Johdanto

Biologian opetuksessa tutkitaan elämää ja sen ilmiöitä. Opetus järjestetään siten, että oppilas oppii tunnistamaan eliölajeja, ymmärtämään eliöiden ja niiden elinympäristöjen välistä vuorovaikutusta sekä arvostamaan ja vaalimaan luonnon monimuotoisuutta. Biologian opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tuntemaan myös itseään ihmisenä ja osana luontoa. Ulkona tapahtuvassa opetuksessa oppilaan tulee saada myönteisiä elämyksiä ja kokemuksia luonnosta sekä oppia havainnoimaan ympäristöä. Biologian opetuksen tulee perustua tutkivaan oppimiseen. Opetusta toteutetaan sekä maastossa että luokkahuoneessa.

Maantiedon opetuksessa tarkastellaan maapalloa ja sen erilaisia alueita. Opetuksen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään luonnon ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja niiden välistä vuorovaikutusta eri alueilla. Maantiedon opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaan maailmankuvaa kotimaasta Eurooppaan ja muualle maailmaan. Opetus järjestetään siten, että oppilas saa käsityksen luonnonympäristöjen ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta eri puolilla maapalloa ja oppii arvostamaan niitä. Maantiedon opetuksen tulee luoda pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevaisuudelle ja kansainvälisyydelle.

Vuosiluokilla 5–6 biologian ja maantiedon opetukseen integroidaan myös terveystiedon opetusta. Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään omaa kasvuaan ja kehitystään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena prosessina sekä ihmisen ja hänen ympäristönsä välisenä vuorovaikutuksena.

Biologian ja maantiedon opetuksen tulee painottaa vastuullisuutta, luonnon suojelua ja elinympäristöjen vaalimista sekä tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

VUOSILUOKKIEN 5.-6. YHTEISET TAVOITTEET (käytössä 6. luokalla vielä luku-vuonna 2016-2017)

Oppilas oppii

- tuntemaan eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista elinympäristöihinsä
- hahmottamaan eliökunnan kokonaisuuden ja luokittelemaan eliöitä
- liikkumaan luonnossa sekä havainnoimaan ja tutkimaan luontoa maastossa
- ymmärtämään, että ihminen on ravinnontuotannossaan riippuvainen muusta luonnosta
- kehittämään ympäristölukutaitoaan, toimimaan ympäristöystävällisesti, huolehtimaan lähiympäristöstään ja suojelemaan luontoa
- tietämään perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- arvostamaan kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina, tunnistamaan murrosiän tunnuspiirteitä sekä ymmärtämään ihmisen seksuaalisuutta
- pohtimaan kasvuun, kehitykseen, ihmisten erilaisuuteen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä
- ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä ottamaan huomioon toiset ihmiset
- laatimaan ja tulkitsemaan karttoja sekä käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä maantieteellisen tiedon lähteinä
- hahmottamaan maailmankartan ja tuntemaan sen keskeisen nimistön
- ymmärtämään ihmisen toiminnan riippuvuutta ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista maapallolla
- perehtyy Euroopan maantietoon ja maapallon muihin alueisiin sekä oppii arvostamaan ja suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin.

Luokka-aste 5

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- perehtymään Euroopan luonnon- ja kulttuurimaantietoon
- perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoinnista sekä murrosiästä
- tuntemaan suon eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista suohon

Keskeiset sisällöt

Eurooppa osana maailmaa

- Eurooppa maailman kartalla ja Euroopan karttakuva
- Euroopan valtiot ja pääkaupunkeja
- Euroopan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet sekä ihmisen toiminta

Ihmisen rakenne, elintoinnit, kasvu, kehitys ja terveys

- ihmisen kehon rakenne ja keskeiset elintoinnit, lisääntyminen sekä murrosiän fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset
- oman kehon arvostus ja suojeleminen, tervettä kasvua ja kehitystä tukevat ja haittaavat tekijät sekä seksuaalisen kehityksen yksilöllinen vaihtelu

Eliöt ja elinympäristöt

- suon keskeisen eliölajiston tunnistaminen ja ohjattu kasvien keruu lähiympäristöstä mahdollisuuksien mukaan
- suo eliöiden elinympäristönä, suon ravintoketjuja
- elintarvikkeiden alkuperä ja tuottaminen sekä puutarhan antimet

Luokka-aste 6

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- perehtymään Aasian, Afrikan tai Australian luonnon- ja kulttuurimaantietoon
- laatimaan ja tulkitsemaan karttoja sekä käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä maantieteellisen tiedon lähteinä
- tuntemaan maailman eri ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä
- pohtimaan kasvuun, kehitykseen, ihmisten erilaisuuteen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä
- tuntemaan metsän eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista metsään

Keskeiset sisällöt

Afrikka, Aasia tai Australia

- tutustutaan vähintään yhteen maanosaan
- maanosan sijainti kartalla sekä valtioita
- maanosan luontoa (pinnanmuotoja, eläimistöä, ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä)
- maanosan kulttuuria
- tulkitaan ja laaditaan erilaisia karttoja ja diagrammeja

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

- maailmankartan keskeinen nimistö ja karttataidot

- sademetsät, savannit, arot, aavikot, talvisateiden alueet sekä lauhkean ja kylmän vyöhykkeen - alueet ihmisen elinympäristöinä sekä ihmisten monimuotoinen elämä erilaisissa ympäristöissä
- luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus maapallolla sekä ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ympäristössä

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- ihmissuhteisiin, huolenpitoon ja tunteiden säätelyyn liittyvät sosiaaliset tekijät, suvaitsevaisuus sekä ikäkauteen liittyvät oikeudet ja vastuu

Eliöt ja elinympäristöt

- metsän keskeisen eliölajiston tunnistaminen ja ohjattu kasvien keruu
- metsän eliöiden elinympäristönä, metsän ravintoketjuja sekä metsien hyötykäyttö
- kasvien kasvu ja sen kokeellinen tutkiminen sekä eläinten ja kasvien lisääntyminen

Luonnon monimuotoisuus

- luonnon monimuotoisuuden merkitys sekä jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päättyessä liitteenä.

Työtavat

- opettajajohtoinen opetus
- asioiden pohtiminen ja keskustelu
- pari- ja ryhmätyöskentely
- tutkimuksellinen lähestymistapa tekemällä havaintoja, luokittelemalla, vertailemalla ja mittaamalla
- tutkimustulosten esittäminen, raportointi ja arvioiminen
- karttojen ja diagrammien tutkiminen ja laatiminen
- kasvien keruu ja tutkiminen
- tiedon etsiminen eri tietolähteistä
- opintokäynnit ja retket mahdollisuuksien mukaan

Arviointi

- jatkuva näyttö oppituntien aikana
- ryhmä- ja parityöt
- omat muistiinpanot: vihossa, tutkimusraportit, työkirjatehtävät yms.
- kokeet ja testit
- itsearviointi

Aihekokonaisuudet biologiassa ja maantiedossa

Ihmisenä kasvaminen

- Opitaan perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- Arvostetaan kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina, tunnistamaan murrosiän tunnuspiirteitä sekä ymmärtämään ihmisen seksuaalisuutta
- Pohditaan kasvuun, kehitykseen, ihmisten erilaisuuteen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- Perehtyy Euroopan maantietoon ja maapallon muihin alueisiin sekä oppii arvostamaan muita kansoja ja kulttuureita.

Viestintä ja mediataito

- Käytetään karttoja, tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä tiedonlähteenä.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

- Ymmärtää ihmisen toiminnan riippuvuutta ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista maapallolla.
- Ottaa vastuuta omista teoistaan sekä oppii ottamaan huomioon toiset ihmiset.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- Ottaa vastuuta omista teoistaan sekä oppii ottamaan huomioon toiset ihmiset.
- Oppilas kehittää ympäristön lukutaitoa ja harjoittelee toimimaan ympäristöystävällisesti.
- Huolehditaan lähiympäristöstä ja suojellaan luontoa.

9.2.6.1. Biologia**Johdanto**

Biologian opetuksessa tutkitaan elämää ja sen ilmiöitä. Opetuksen tulee kehittää oppilaan luonnontuntemusta ja ohjata ymmärtämään luonnon perusilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilaat tutustuvat myös evoluutioon, ekologian perusteisiin, ihmisen rakenteeseen ja elintoimintoihin. Biologian opetuksen tulee kehittää oppilaan luonnontieteellistä ajattelua ja antaa oppilaalle valmiudet havainnoida ja tutkia luontoa.

Luokka-aste 7**Kurssi 1****Keskeiset tavoitteet**

- oppia tekemään havaintoja luonnosta ja hankkimaan näytteitä
- oppia tunnistamaan rantojen ja vesien eliölajeja, tuntemaan niiden rakennetta ja elintoimintoja
- ymmärtää lajien välisiä vuorovaikutuksia ja sopeutumista ympäristöönsä
- oppia käyttämään teknisiä apuvälineiden biologisessa havainnoimisessa ja tutkimuksessa
- arvostaa luonnon monimuotoisuutta ja kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja
- ymmärtää vesiympäristön muutoksia ja ympäristönsuojelun merkitystä ja tavoitteita

Keskeiset sisällöt

- lajintuntemus ja eliökunnan järjestelmät
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä
- vesiekosysteemi; keskeiset käsitteet, rakenne ja toiminta
- Itämeren suojelu, happamoituminen ja rehevöityminen
- oman ympäristökäyttäytymisen pohtiminen

Luokka-aste 8

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

- tuntea metsien eliölajeja, niiden lisääntymistä ja ekologiaa
- oppilas ymmärtää eliöyhteisön rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita
- oppia kuvaamaan pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
- oppia tuntemaan kotiseudun metsäluonnon piirteitä ja oppii arvostamaan niitä
- oppia liikkumaan luonnossa sekä havainnoimaan ja tutkimaan luontoa maastossa
- oppia tietämään metsien taloudellisen ja muun hyödyntämisen mahdollisuuksia ja periaatteita
- oppia ymmärtämään metsäluontoa uhkaavia tekijöitä, metsänsuojelun keinoja ja merkitystä
- käyttää teknisiä apuvälineitä biologisessa tutkimuksessa

Keskeiset sisällöt

- laintuntemus
- solujen rakenne ja toiminta
- metsäekosysteemin rakenne ja toiminta
- hyvä metsänhoito
- metsien monikäyttö
- metsäluonnonsuojelu
- eliöiden käyttäytyminen
- mahdollinen metsäretki

Luokka-aste 9

Kurssi 3 (2 vvt)

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen perusrakenteen ja keskeiset elintoiminnot
- ymmärtämään ihmisen seksuaalisuutta ja lisääntymisen periaatteet
- tuntemaan ihmisen perinnöllisyyteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- tuntemaan biotekniikan mahdollisuuksia
- evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet

Keskeiset sisällöt

- solut, niiden rakenne ja toiminta
- ihmisen elimistö ja elimet, niiden rakenne ja toiminta
- ihmisen lisääntyminen ja seksuaalisuuden biologinen perusta
- perimän ja ympäristön merkitys ihmisen ominaisuuksien kehittämisessä
- biotekniikan mahdollisuudet ja niihin liittyviä eettiset kysymykset
- eliökunnan synty ja kehitys

Työtavat

Opetuksessa käytetään vaihtelevasti ja monipuolisesti erilaisia työmenetelmiä kuten vihkotyöskentely, maastotyöskentely, laborointi, preparointi, ryhmätyöt ja esitelmät, tutustumiskäynnit kotiseudun lähiympäristöön, mikroskopointi, opetuskeskustelut ja oppimispelit. Tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet hyödyntää biologisen tiedon haussa myös teknisiä mahdollisuuksia. Erilaisilla työmenetelmillä pyritään ohjaamaan oppilaita monipuoliseen tiedon hankintaan erilaisista tietolähteistä ja arvioimaan tietolähteen luotettavuutta.

Arviointi

Arvioinnin kohteena on oppilaan oppimistulosten lisäksi hänen työskentelynsä ja vastuu omasta oppimisesta. Työskentelyssä arvioinnin kohteena ovat esimerkiksi koti- ja tuntitehtävistä huolehtiminen, sovituissa aikatauluissa pysyminen, vihkotyö, ohjeiden noudattaminen, osallistuminen keskusteluihin ja kriittisiin pohdintoihin, erilaiset tuotokset mm. esitelmät, ryhmätyöt, maastotyöt ja tutkielmat. Lisäksi oppilas näyttää osaamisensa kokeessa ja mahdollisesti myös lisätöin. Oppilas pystyy myös itsenäisesti arvioimaan omaa oppimistapaansa ja -tuloksia.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Aihekokonaisuudet biologiassa

Ihmisenä kasvamisen

- vastuullinen toiminta ryhmässä esim. pienryhmätyöskentely ja maastoretket
- osallistuva viestintä (ryhmätyöt, esitelmät, tutkielmat, tietoverkkojen hyväksikäyttö)
- tavoitteellinen itsensä kehittäminen
- fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen kasvu sekä eettiset kysymykset
- vanhemmuus

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- Suomen sisävesien ja Itämeren merkitys
- maailman merten globaali merkitys
- veden kiertokulku

Ihminen ja teknologia

- biologiassa käytettävien tutkimusvälineiden ja laitteiden oikean käytön ja toimintaperiaatteiden opettelu.
- tiedonhankkimisessa ja tietojenkäsittelyssä monipuolisten ja tarkoituksenmukaisten välineiden käyttö

Turvallisuus ja liikenne

- vaaratilanteiden ehkäiseminen maastotyöskentelyssä ja liikenteessä
- oikeiden ja turvallisten työtapojen omaksuminen
- rakentavan yhteistyön merkitys erilaisissa oppimistilanteissa

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- ympäristömuutosten havaitseminen lähiluonnossa
- vesiensuojelun merkityksen ymmärtäminen
- kestävä metsätalous
- jokamiehenoikeudet
- luonnonsuojelualueet
- uhanalaiset eliöt
- ihmisen aiheuttamat ympäristömuutokset
- oma ympäristökäyttäytyminen
- kestävä elämäntapa ja oma kulutuskäyttäytyminen

10.2.6.2. Maantieto

Johdanto

Maantiedon opetuksessa tutkitaan maapalloa ja sen erilaisia alueita sekä alueellisia ilmiöitä. Opetuksen tulee kehittää oppilaiden maantieteellistä maailmankuvaa ja sen alueellista perustaa. Maantiedon opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä tarkastella luonnonympäristöä, sosiaalista ympäristöä sekä ihmisen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta paikallistasolta globaalille tasolle saakka.

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään hyväkseen karttamerkistöä ja mittakaavaa
- käyttämään maantieteellisiä tietolähteitä kuten diagrammeja, tilastoja, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä
- ymmärtämään planeetta Maan planetaarisuuden seurauksia sekä maan erityispiirteitä
- tuntemaan laattaliikunnot ja niiden seuraukset (endogeeniset prosessit)
- tunnistaa tutkittavien maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet
- suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin

Keskeiset sisällöt

- planetaarisuus
- mannerlaattojen liike, tulivuoret, maanjäristykset
- Pohjois- ja Etelä-Amerikka: karttakuva ja luonnonolot, kansat, kulttuuripiirteet ja ihmistoiminta

Luokka-aste 8**Kurssi 2****Keskeiset tavoitteet**

- syventää ymmärrystä ihmisen toiminnan riippuvuudesta alueellisista ympäristötekijöistähavaita ja ymmärtää taloudellisen, teknologisen ja kulttuurisen kehityksen aiheuttamia muutoksia, syitä ja niiden suomia mahdollisuuksia Euroopan eri alueilla
- syventää tietoa maan planetaarisuudesta ja ihmistoiminnan vyöhykkeellisyydestä
- tunnistaa eri kulttuurien piirteitä ja suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin

Keskeiset sisällöt

- Euroopan karttakuva, luonnonolot ja maisema
- Euroopan kulttuurinen rikkaus ja ihmisen toiminnan pääpiirteet
- Euroopan tarkastelu osana maailmaa

Luokka-aste 9**Kurssi 3 (1 vvt)****Keskeiset tavoitteet****Oppilas oppii**

- tuntemaan ja arvostamaan Suomen luonnon- ja kulttuuriympäristöä ja oppia hahmottamaan oman alueellisen identiteettinsä
- ymmärtämään Suomen luonnonmaiseman syntyyn vaikuttaneita tekijöitä
- ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Suomessa ja ymmärtämään ihmisten sijoittumisen syitä maassamme
- analysoimaan asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä
- tutkimaan omaa lähiympäristöään pienimuotoisesti
- ymmärtämään ympäristökysymyksiä ja toimimaan kestävän kehityksen mukaisesti
- arvioimaan kriittisesti eri viestimien tietoa kehittyä

Keskeiset sisällöt

- Suomen karttakuva ja luonnonolot, maisema-alueet, jääkausi
- Suomen väestö ja sen vähemmistökulttuurit
- Itämeren maantiede ja ympäristökysymykset
- Suomen elinkeinot ja luonnonvarojen käyttö
- Suomi osana maailmaa
- Lähiympäristötutkimus

- Itämeren alueen ympäristökysymykset
- maailmanlaajuiset ympäristökysymykset, kestävä kehitys

Työtavat

Maantiedon opetus toimii siltana luonnontieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen ajattelun välillä. Maantiedon opiskelun pohjana ovat tutkiva oppiminen ja elämykset. Opiskelussa käytetään ja tulkitaan erilaisia kartoja, diagrammeja, tilastoja sekä valo-, ilma- ja satelliittikuvia. Tietolähteinä ovat kirjallisuus, uutislähteet ja sähköiset viestimet. Monipuolisten tietolähteiden käyttö edellyttää mediakriittisyyttä.

Arviointi

Oppilaan arvioinnilla on tarkoituksena kannustaa ja ohjata oppimista. Oppilasta ja hänen oppimistaan, tietojaan ja taitojaan arvioidaan oppitunnilla jatkuvasti monilla osa-alueilla. Arviointikohteet ja -painotukset voivat vaihdella aihekohtaisesti, ja ne selvitetään oppilaalle kurssin alussa. Arviointiin vaikuttavat mm. aktiivisuus, tuntityöskentely, asenne, työskentely yksin ja ryhmässä, kotitehtävistä huolehtiminen, kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä koemenestys.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Aihekokonaisuudet maantiedossa

Ihmisenä kasvaminen

- ymmärretään omaa psyykkistä ja sosiaalista kasvuaan sekä omaa ainutkertaisuuttaan.
- maantiedon opiskelussa opitaan ottamaan toiset huomioon, tietämään velvollisuudet ja vastuut ryhmässä toimiessamme

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- suvaitsevaisuus
- ihmisten eriarvoisuuden tiedostaminen
- eri kulttuureihin tutustumien

Ihminen ja teknologia

- maantiedossa käytettävien tutkimusvälineiden ja laitteiden oikean käytön ja toimintaperiaatteiden opettelu.
- tiedonhankkimisessa ja tietojenkäsittelyssä monipuolisten ja tarkoituksenmukaisten välineiden käyttö

Viestintä ja mediataito

- osallistuva viestintä (ryhmätyöt, esitelmät, tutkielmat, tietoverkkojen hyväksikäyttö)

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- Euroopan ympäristöongelmat
- energia- ja ympäristöongelmien tarkastelu

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- EU:n sisäinen muuttoliike, siirtolaisuus ja pakolaisuus

9.2.7. Fysiikka ja kemia (käytössä 6. luokalla vielä lukuvuonna 2016-2017)

Johdanto

Fysiikan ja kemian opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset sekä ympäristön kappaleista, aineista ja ilmiöistä tehdyt havainnot ja tutkimukset, joista edetään kohti fysiikan ja kemian peruskäsitteitä ja periaatteita. Opiskelun tulee innostaa oppilasta luonnontieteiden opiskeluun, auttaa oppilasta pohtimaan hyvän ja turvallisen ympäristön merkitystä sekä opettaa oppilasta huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti. Opetukseen integroidaan terveystiedon opetusta, jossa oppilaan toimintaa tarkastellaan turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta.

VUOSILUOKKIEN 5.-6. YHTEISET TAVOITTEET (

Oppilas oppii

- työskentelemään ja liikkumaan turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita
- tekemään havaintoja ja mittauksia, etsimään tietoa tutkittavasta kohteesta sekä pohtimaan tiedon luotettavuutta
- tekemään johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, eliöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia
- käyttämään luonnontieteellisen tiedon kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokitte-
lussa fysiikan ja kemian alaan kuuluvia käsitteitä
- ymmärtämään päihde- ja vaikuteaineiden vaarallisuuden.

Luokka-aste 5

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- tekemään johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita (esim. kitka, tasapaino, liike)
- oppii työskentelemään turvallisesti kokeita ja havaintoja tehtäessä
- ymmärtämään Aurinkokunnan rakenteita sekä Maan ja Kuun liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä
- tuntemaan ilman koostumusta ja ilmakehän rakennetta
- veden ominaisuuksia ja sen merkitystä liuottimena
- tekemään havaintoja luonnonvesistä sekä veden puhdistamisesta

Keskeiset sisällöt

Luonnon rakenteet

- Maan vetovoima ja kitka sekä voimista aiheutuvia liike- ja tasapainoilmiöitä
- turvallinen liikkuminen ja tapaturmien ehkäiseminen
- Maan ja Kuun liikkeet ja näistä aiheutuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat,
- Kuun vaiheet, pimennykset
- Aurinkokunnan rakenne ja tähtitaivas

Aineet ympärillämme

- ilman koostumus ja keskeisimpien ilmakehän kaasujen kemialliset merkit
- ilmakehä ja sen merkitys elämän ylläpitäjänä
- veden ominaisuudet ja sen merkitys liuottimena, luonnonvesien tutkiminen sekä veden puhdistaminen

Luokka-aste 6

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- oppii ymmärtämään sähkön keskeisiä toiminta periaatteita sekä sähköturvallisuutta
- tietää mistä ja miten sähköä saadaan
- luokittelee maaperästä saatavia aineita
- tutustuu tuotteiden alkuperään, käyttöön ja kierrätykseen
- oppii ymmärtämään miten päihteet ja huumaavat aineet vaikuttavat ihmiseen haittoineen

Keskeiset sisällöt

Energia ja sähkö

- sähkön avulla lämmön, valon ja liikkeen aikaansaaminen sekä sähköturvallisuus
- tuntee eri jännitelähteitä, kuten paristo ja akku
- erilaisia sähkön ja lämmön tuotantotapoja sekä energiavarat
-

Aineet ympärillämme

- maaperästä saatavien aineiden luokittelu sekä aineiden erotusmenetelmiä (esim. suodatus, kiteytys ja seulonta)
- tuntee maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä
- elinympäristöön kuuluvien aineiden ja tuotteiden alkuperä, käyttö ja kierrätys sekä niiden turvallinen käyttö
- vaikuttavat aineet päihteissä, tupakassa ja huumaavissa aineissa ja niiden haitat

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 6. luokan päättyessä liitteenä.

Työtavat

- opettajajohtoinen opetus
- asioiden pohtiminen ja keskustelu

- pari- ja ryhmätyöskentely
- tutkimuksellinen lähestymistapa tekemällä havaintoja, luokittelemalla, vertailemalla ja mittaamalla
- yksinkertaisten kokeiden tekeminen
- tutkimustulosten esittäminen, raportointi ja arvioiminen
- tiedon etsiminen eri tietolähteistä
- mahdolliset opintokäynnit

Arviointi

- jatkuva näyttö oppituntien aikana
- ryhmä- ja parityöt
- omat muistiinpanot: vihossa, tutkimusraportit, työkirjatehtävät yms.
- kokeet ja testit
- itsearviointi

Aihekokonaisuudet fysiikassa ja kemiassa

Ihmisenä kasvaminen

- Oppilas ymmärtää päihde- ja huumausaineiden vaarallisuuden

Viestintä ja mediataito

- Oppii tekemään havaintoja ja mittauksia, etsimään tietoa tutkittavasta kohteesta sekä pohtimaan tiedon luotettavuutta.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- Tutustutaan tuotteiden ja aineiden alkuperään, käyttöön ja kierrätykseen.

Turvallisuus ja liikenne

- Opitaan työskentelemään turvallisesti, itseään ja ympäristöä suojellen.
- Sähköturvallisuus

Ihminen ja teknologia

- Oppii tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, eliöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia.
- Tutustutaan miten ja mistä sähköä ja lämpöä saadaan sekä tutustutaan sähkön keskeisiin toimintaperiaatteisiin.

10.2.7.1. Fysiikka

Johdanto

Vuosiluokilla 8 – 9 fysiikan opetuksen ydintehtävänä on laajentaa oppilaan tietämystä fysiikasta ja käsitystä fysikaalisen tiedon luonteesta sekä vahvistaa kokeellisen tiedonhankinnan taitoja. Kokeellisuuden tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita

ja malleja sekä kehittää kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin elämän eri tilanteissa. Opetus antaa oppilaalle valmiuksia keskustella ja kirjoittaa fysiikan ja teknologian tiedonalaan kuuluvista asioista ja ilmiöistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä auttaa häntä ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkityksen jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Fysiikan opiskelu tukee oppilaan persoonallisuuden kehittymistä ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostumista sekä antaa valmiuksia tehdä jokapäiväisiä valintoja erityisesti energiavarojen käyttöön ja ympäristön suojeluun liittyvissä asioissa.

Luokka-aste 7

Kurssi 1 (Mekaniikka)

1 vvt

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- työskentelemään ja tutkimaan luonnonilmiöitä turvallisesti ja yhdessä toisten kanssa.
- käyttämään tarkoituksenmukaisia käsitteitä, suureita ja yksiköitä kuvatessaan fysiikkalisia ilmiöitä ja teknologiaan kuuluvia asioita.
- havaintojen, mittauksien ja päätelmien tekemistä.
- käyttämään erilaisia graafisia malleja ilmiöiden selittämisessä, ennusteiden tekemisessä ja ongelmanratkaisussa.
- ymmärtämään ilmiöiden syy-seuraussuhteita.

Keskeiset sisällöt

- mittaamisen perusteet
- liike, tasaisen ja tasaisesti kiihtyvän liikkeen mallit
- vuorovaikutus ja niistä syntyvät voimat
- voiman tekemä työ, mekaaninen energia ja teho
- voimista aiheutuvat liike- ja tasapainoilmiöt sekä niiden esiintyminen ympäristössä

Luokka-aste 8

Kurssi 2 (Aallot, valo ja lämpö)

1 vvt

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- luonnon tutkimisen taitoja, kuten kysymysten tekeminen ja ongelmien hahmottaminen
- käyttämään yksinkertaisia malleja ilmiöiden selittämisessä ja tekemään yleistyksiä sekä arvioimaan tutkimusprosessin ja tulosten luotettavuutta

Keskeiset sisällöt

- erilaiset värähdys- ja aaltoliikkeiden perusilmiöt sekä aaltoliikkeen synty ja vastaanottaminen sekä havaitseminen, heijastuminen ja taittuminen sekä niihin liittyvät ominaisuudet, suureet ja lait
- äänen ja valon merkitys ja sovellukset
- optisten laitteiden toimintaperiaatteita
- kappaleiden ja aineiden lämpenemiseen ja jäähtymiseen liittyvät ilmiöt sekä niiden kuvaaminen tarkoituksenmukaisilla käsitteillä ja laeilla sekä lämpöilmiöiden merkitys ja sovellukset
- energian säilyminen ja huononeminen, lämpö energiamuotona

Kurssi 3 (Ydin- ja astrofysiikkaa)

0,5 vvt

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- tuntemaan luonnonilmiöitä ja prosesseja ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia, erilaisia luonnon rakenteita ja rakenneosien vuorovaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

- aineen ytimen rakenne sekä energian sitoutuminen ja vapautuminen aineen ytimen rakenneosien välisissä prosesseissa
- radioaktiivinen hajoaminen, fissio ja fuusio, ionisoiva säteily ja sen vaikutus elolliseen luontoon sekä säteilyltä suojautuminen
- luonnon rakenteet ja mittasuhteet
- Maailmankaikkeus

Luokka-aste 9**Fysiikka 4 Sähkö**

1 vvt

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, jossa vakioidaan ja varioidaan luonnonilmiöissä vaikuttavia muuttujia ja selvitetään muuttujien välisiä riippuvuuksia
- arvioimaan eri lähteistä hankkimansa tiedon luotettavuutta

Keskeiset sisällöt

- kappaleiden väliset sähköiset ja magneettiset voimat
- tasavirtapiiri ja virtapiirin perusilmiöt sekä näiden ilmiöiden soveltaminen turvallisesti jokapäiväisessä elämässä ja tekniikassa
- sähkömagneettinen induktio ja sen käyttö energian siirrossa sekä sähköön käyttö kotona
- Sähköenergian tuotanto

Työtavat

- Opettajajohtoinen opiskelu
- asioiden pohtiminen ja väittely
- pari- ja ryhmätyöskentely
- tutkimuksellinen lähestymistapa tekemällä havaintoja, luokittelemalla, vertailemalla ja mittaamalla
- yksinkertaisten kokeiden tekeminen
- tutkimustulosten esittäminen, raportointi ja arvioiminen
- tiedon etsiminen eri tietolähteistä
- opintokäynnit

Arviointi

- jatkuva arviointi oppituntien aikana
- ryhmä- ja parityöt
- vihkotyöskentely: tutkimusraportit, kotitehtävät laskutehtävineen yms.
- kokeet ja testit
- itsearviointi

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä

10.2.7.2. Kemia**Johdanto**

Kemian opetuksen tehtävänä on luokka-asteilla 7-9 laajentaa ja syventää oppilaan tietämystä kemiasta.

Tavoitteena on ohjata oppilasta luonnontieteelle ominaiseen ajatteluun sekä käyttämään luonnontieteellisiä työ- ja tutkimustapoja kemian opiskelussa. Kemian opetus auttaa oppilasta ymmärtämään kemian ja kemianteollisuuden merkityksen jokapäiväisessä elämässä. Kemian opiskelulla edistetään oppilaan valmiuksia tehdä valintoja, ottaa huomioon energian tuotantoon ja ympäristöön liittyviä asioita. Kemian opetus antaa myös oppilaalle aineksia nykyaikaisen maailmankuvan rakentamiseen.

Opiskelu tukeutuu kokeelliseen lähestymistapaan, jossa lähtökohtana on oppilaan oma elinympäristö ja kokemukset. Opiskelu etenee kemiallisten ilmiöiden tulkitsemiseen, selittämiseen ja kuvaamiseen kemian merkkikieltä käyttäen.

Luokka-aste 7**Kurssi1 (1vvt)****Keskeiset tavoitteet**

Oppilas

- Oppii luonnontieteellisen tutkimuksen työtapoja sekä tulkitsemaan ja esittämään tuloksia
- Oppii turvallisia ja kemian opiskelulle ominaisia työtapoja
- Oppii havaitsemaan sekä kuvaamaan yksinkertaisia kemiallisia reaktioita sanoin ja kemiallisin merkein

Keskeiset sisällöt

- Turvalliset työtavat laboratoriossa
- Kemian välineistön nimeäminen ja turvallinen käyttö
- Kemiallisten aineiden luokittelua ja erotusmenetelmiä
- Aineen rakenne, alkuaineet ja kemialliset merkit
- Kemiallinen reaktio ja sen havaitseminen
- Palaminen

Luokka-aste 8**Kurssi 2 (1vvt)****Keskeiset tavoitteet****Oppilas**

- Tutustuu jaksolliseen järjestelmään ja osaa sen perusteella kuvata alkuaineiden kemiallisia ominaisuuksia ja reaktioita
- Osaa luokitella aineita happamuuden perusteella
- Oppii kuvaamaan kemiallisten sidosten muodostumista
- Kemiallisten ilmiöiden merkitys jokapäiväisessä elämässä

Keskeiset sisällöt

- Alkuaineiden jaksollinen järjestelmä, ryhmät ja jaksot
- Alkuaineen rakenne ja ominaisuudet jaksollisen järjestelmän avulla
- Pääryhmien alkuaineita ja niiden yhdisteitä sekä kemian teollisuuden tuotteita
- Ioni- ja molekyyliyhdiste
- Kemialliset reaktioyhtälöt ja niiden tulkitseminen sekä yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tasapainottaminen
- Happamuus ja emäksisyys sekä happamoituminen
- Ilmakehän kaasut
- Vesi

Kurssi 3 (0,5vvt)**Keskeiset tavoitteet****Oppilas**

- Tutustuu metallien kemiallisiin ja fysikaalisiin ominaisuuksiin sekä reaktioihin

- Tutustuu metallien käyttöön
- Oppii sähkökemian peruskäsitteitä ja tutustuu käytännön sovelluksiin

Keskeiset sisällöt

- Metallien ominaisuudet, käyttö ja reaktiot
- Metallien sähkökemiallinen jännitesarja
- Korroosio
- Sähköpari, elektrolyysi ja niiden sovelluksia

Luokka-aste 9

Kurssi 4 (1vvt)

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- Oppii orgaanisen kemian yhdisteiden rakenteiden systematiikkaa ja reaktioita
- Oppii tuntemaan orgaanisen kemian tuotteita, niiden käyttöä ja merkitystä
- Oppii ravintoaineiden kemiallisen rakenteen ja merkityksen
- Tutustuu kemianteollisuuden tuotteisiin, niiden merkitykseen jokapäiväisessä elämässä sekä oppii vastuullista kulutusta ympäristön kannalta

Keskeiset sisällöt

- Hiili, sen orgaaniset yhdisteet ja niiden kemiallinen rakenne
- Hiilivedyt ja öljynjalostusteollisuus
- Alkoholit ja karboksyylihapot
- Hiilihydraatit, valkuaisaineet ja rasvat, niiden merkitys ravintoaineina sekä teollisuuden raaka-aineina
- Luonnon raaka-aineiden vastuullinen käyttö ja kierrätettävyys

Aihekokonaisuudet kemiassa

Ihmisenä kasvaminen

Kemian opiskelussa ihmisenä kasvaminen tapahtuu vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä muiden ihmisten kanssa. Käytännön laboratoriotöissä kehittyvät yhteistyön taidot ja oman työn suunnittelun taidot. Myös käden taidot kehittyvät. Opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää kemiallisten aineiden vaikutuksia ihmisen psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle.

Viestintä ja mediataito

Kemian opiskelussa kehittyvät kyky lukea, tulkita ja itse tuottaa kemiallista tietoa. Oppilas harjaantuu lukemaan kriittisesti mediassa esitettyyn kemialliseen tietoon. Median ja viestinnän välineitä käytetään tarkoituksenmukaisesti hyväksi tiedon hankinnassa ja esittämisessä.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Kemian opiskelussa oppilas oppii ymmärtämään ympäristönsuojelun välttämättömyyden.

Oppilas saa tietoa erilaisten kemikaalien haittavaikutuksesta ympäristölle ja ihmiselle. Toisaalta hän oppii myös ymmärtämään miten kemiallisen tiedon avulla voidaan edistää ympäristön suojelua sekä ihmisen terveyttä. Käytännön laboratoriotöissä painotetaan kemikaalien vastuullista käyttöä. Kemian opiskelussa perehdytään aineiden kiertokulkuun luonnossa elinkaariajattelun avulla.

Turvallisuus ja liikenne

Kemian opiskelussa tutustutaan kemiallisten aineiden turvallisuus- ja terveysriskeihin. Opitaan kemikaalien turvallinen säilytys, kuljetus ja hävitys. Käytännön töissä painotetaan kemikaalien turvallista käyttöä ja haittavaikutuksilta suojautumista niin koulussa kuin kodissa. Erilaisten päihteiden vaikutuksia käsitellään kemian näkökulmasta.

Ihminen ja teknologia

Opiskelussa käytetään hyväksi mahdollisuuksien mukaan nykyaikaista teknologiaa käytännön työskentelyssä. Tutustutaan myös teknologian sovellutusten käyttöön kemiassa. Esimerkkinä erilaiset analyysilaitteet. Tietotekniikkaa ja tietoverkkoja käytetään tiedon hakemiseen ja esittämiseen.

10.2.8. Terveystieto

Johdanto

Terveystieto on yleissivistävä oppiaine. Sillä on terveysosaamiseen liittyvät tavoitteet ja tietorakenne. Oppiaineen tavoitteena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista oppilaiden kehitystaso huomioiden. Terveystiedon opetus perustuu monitieteiseen tietoperustaan. Terveys ymmärretään fyysiseksi, psyykkiseksi ja sosiaaliseksi toimintakyvyksi. Terveystiedon tavoitteena on lisätä ymmärrystä itsestä, ihmisten erilaisuudesta ja siitä millaisia keinoja ihmisellä itsellään ja lähiyhteisöllä on vahvistaa voimavaroja ja selviytymisen taitoja arkielämässä ja elämän vaikeuksissa. Terveystieto on oppiaineena oppilaslähtöinen, toiminnallisuutta ja osallistuvuutta tukeva. Opetuksessa kehitetään tiedonhankintaan ja sen soveltamiseen liittyviä taitoja sekä edistetään terveyden ja hyvinvoinnin eettistä ja kriittistä arvopohdintaa. Vuosiluokilla 1.-6. terveystietoa opetetaan liikunnan, ympäristö- ja luonnontiedon, biologian, fysiikan ja kemian sisällä.

Luokka-aste 7

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- turvallisuutta ja oppii ymmärtämään sääntöjen merkityksen

- tunnistamaan murrosikään liittyviä muutoksia
- tiedostamaan terveyttä edistäviä ja haittaavia tekijöitä sekä itseään koskevia valintoja tiedon pohjalta

Keskeiset sisällöt

- minä ja muut
- ihmisen elämänkulku
- seksuaalinen kehittyminen ja fyysiset muutokset kehossa
- liikennekulttuuri ja turvallisuus: vaaratilanteet
- mielihyvä ja riippuvuus ja niihin liittyvät valinnat: tupakka
- yksilön vastuu itsestään, omasta terveydestään ja turvallisuudestaan sekä
- elämäntavan vaikutus terveyteen
- vuorovaikutustaidot: ristiriitojen selvittäminen

Luokka-aste 8

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii

- oppii käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveytensä edistämiseksi
- osaa valita terveyden kannalta tasapainoisesta ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutuksista
- osaa kuvata alkoholin käyttöön liittyvää riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seuraamuksia

Keskeiset sisällöt

- ravinnon merkitys hyvinvointiin: yleisimmät ruoka-allergiat, erityisruokavaliot, ravitsemukselliset tarpeet ja ongelmat eri tilanteissa, syömishäiriöt
- säännöllisen liikunnan vaikutus terveyteen
- mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat: alkoholi
- tavallisimmat tartuntataudit ja sairaudet: oireiden tunnistaminen, sairastaminen ja hoitaminen
- ristiriitojen selvittäminen ja mieltä painavista asioista puhuminen
- tieliikennekulttuuri- ja turvallisuus: onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu
- seksuaaliterveys: seksuaalisuus, läheiset ihmissuhteet ja seksuaalikäyttäytyminen sekä niihin liittyvät arvot ja normit

Luokka-aste 9

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- tunnistaa avun tarpeen sekä toimii tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa
- tietää keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja ja osaa hakeutua niihin
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä
- osaa kuvata huumeiden ja lääkkeiden käyttöön liittyvää riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seuraamuksia

Keskeiset sisällöt

- tavallisimmat kansantaudit
- seksuaaliterveys: sukupuolitaudit
- mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat: huumeet ja lääkkeet
- kehitykseen ja elämänkulkuun liittyvät muutokset, kriisit ja niistä selviytyminen
- mielenterveys ja sen vaihtelu
- terveys voimavarana, henkilökohtaiset voimavarat, työ- ja toimintakyky
- sosiaalinen tuki ja turvaverkostot
- keskeiset terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelut ja kansalaisjärjestöjen työ
- lasten ja nuorten oikeudet: toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskeva lainsäädäntö
- vesiliikenneturvallisuus: vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu

Työtavat

Terveystiedon opetuksessa keskeisempiä työtapoja ovat opetuskeskustelu, suulliset ja kirjalliset tehtävät, seurantatehtävät, yhteistoiminnalliset harjoitukset, pari- ja yksilötyöskentely. Eri tiedonlähteitä käytetään monipuolisesti. Tiedonlähteinä ovat oppikirja, opettajan tieto, kirjat, havainnointi, media, aikakauslehdet, sanomalehdet, videot ja internet. Vierailevia asiantuntijoita ja tukioppilaita käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi

Terveystiedon arviointi perustuu oppilaan jatkuvaan näyttöön, tuotosten arviointiin, kokeisiin ja itsearviointiin. Itsearviointinissa osa-alueina ovat oma työskentely, oppisisältöjen hallinta ja opiskelussa kehittyminen.

Arviointikohteena ovat oppilaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, taidot, kyky työskennellä yksin ja ryhmissä sekä yleiset työskentelytaidot. Arviointia sovelletaan opintojakson aikana käytettyjen toiminta- ja työskentelytapojen mukaan.

Aihekokonaisuudet terveystiedossa

Terveystiedon opetuksessa käsitellään eheyttävistä aihekokonaisuuksista osiota

- ihmisenä kasvamisen
- vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta
- turvallisuus ja liikenne.

10.2.9. Uskonto

10.2.9.1. Evankelisluterilainen uskonto

Johdanto

Evankelisluterilaisen uskonnon opetuksen lähtökohtana on tutustuttaa oppilas monipuolisesti uskonnolliseen kulttuuriin ja tuoda esiin oppilaan kehityksen ja kasvun kannalta keskeisiä tekijöitä. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä

hänelle itselleen sekä näkemään uskontojen vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Opetuksen tavoitteena on, että oppilaan elämänhallintataidot vahvistuvat ja että hän ymmärtää ihmisten keskinäisen kunnioituksen ja yhteistoiminnan edellyttämää eettistä perustaa ja tuntee itsensä arvokkaaksi.

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

Keskeiset sisällöt

- oppilaille avataan uskontojen rikas maailma
- keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet ja uskonnollisen elämän pääpiirteet

Luokka-aste 8

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

- perehtyy Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- perehtyy kristinuskoon, sen syntyyn ja kehitykseen sekä sen merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä
- tutustuu nykypäivän suurimpiin kirkkoihin

Keskeiset sisällöt

- Vanha testamentti Israelin kansan vaiheiden ja uskon ilmentäjänä
- Uusi testamentti Jeesuksen opetuksen ja kristinuskon synnyn ilmentäjänä
- keskeiset asiat kristinuskon synnystä ja kehityksestä
- kirkkokunnat, niiden levinneisyys sekä elämän ja uskon pääpiirteet, ekumenia

Luokka-aste 9

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

- oppilas harjaantuu itsenäiseen ajatteluun
- oppilas osaa käyttää tietojaan esim. keskusteluissa ja kykenee arvostamaan itseään ja toisia ihmisiä tasavertaisina yksilöinä
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa

Keskeiset sisällöt

- suomalaiset muinaisuskot, katollinen keskiaika, uskonpudistus ja sen jälkeinen aika
- uskonnonvapaus
- luterilaisen kirkon jäsenyys ja toiminta
- eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohtiminen ja soveltaminen
- kristillinen ihmiskäsitys ja toisen ihmisen asemaan asettuminen
- ihminen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Keskeiset työtavat

Uskonnon opetuksen periaatteena on ongelmakeskeinen lähestyminen, johon kuuluu pohtimista, kyselemistä ja aktiivista keskustelua. Aiheiden käsittelyssä otetaan huomioon oppilaan kokemukset ja elämäntilanteet sekä näistä nousevat kysymykset. Huomiota kiinnitetään käsitteiden opettamiseen. Opetukseen voidaan liittää tutustumiskäyntejä eri kirkkokuntien kirkkoihin ja muiden uskontojen pyhiin rakennuksiin. Oppilasta kannustetaan suvaitsevaisuuteen eri uskontokuntien edustajia kohtaan. Mahdollisuuksien mukaan opetus integroidaan muihin oppiaineisiin sekä käytetään apuna mm. ryhmätöitä, teema-askartelua, draamaa, kerrontaa sekä opintoretkeä.

Arviointi

Oppilaan edistymistä ja uskonnon tavoitteiden toteutumista arvioidaan havainnoimalla tuntityöskentelyä ja tehtävien suorittamista opetustilanteessa. Arvioinnissa painottuvat oppilaan aktiivisuus, kotitehtävien suorittaminen sekä koemenestys. Oppilasta tuetaan myös itse arvioimaan omaa työskentelyään.

Aihekokonaisuudet uskonnossa

Uskonnossa käsitellään ihmisenä kasvamista, kulttuuri-identiteettiä ja kansainvälisyyttä sekä pohditaan yksilön vastuuta ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta. Uskonnon opetuksen keskeisenä tehtävänä on tarjota oppilaille tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden pohjalta hän rakentaa omaa kulttuuri-identiteettiään ja hahmottaa uskontojen merkitystä ympäristössään. Kaikissa uskontoaineissa perehdytään suomalaiseen katsomusperinteeseen ja uskonnollisiin arvoihin huoltajien tunnustuksen mukaisesti. Tietorakenteiden rikastuttamisen lisäksi tavoitteena on, että oppilaan elämänhallintataidot lisääntyvät. Hän ymmärtää ihmisten keskinäisen kunnioituksen ja yhteistoiminnan edellyttämää eettistä perustaa ja tuntee itsensä arvokkaaksi.

10.2.9.2. Ortodoksinen uskonto

Ortodoksinen uskonto

Ortodoksisessa uskonnonopetuksessa keskeistä on oppilaan ortodoksisen identiteetin vahvistaminen ja ylläpitäminen. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskonnon vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa.

Lisäksi opetuksessa pyritään uskonnollisen ja katsomuksellisen yleissivistyksen saavuttamiseen.

Ortodoksisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä on tietojen, taitojen ja pyhän kokemuksen kautta tarjota oppilaalle aineksia oman maailmankatsomuksensa rakentumiseksi ja eettisesti vastuuntuntoiseksi ihmiseksi kasvamiseksi.

Oppilas oppii huolehtimaan luonnosta ja kunnioittamaan lähimmäisiään ja itseään.

Kaikille vuosiluokille yhteiset teemat

Kirkkovuosi, jumalanpalvelukset, sakramentit, pyhät ihmiset, kirkkovuoden juhlat ja paastot sekä oma monikulttuurinen seurakunta. Teemoihin tutustutaan läpäisyperiaatteella vuosiluokittain syventäen. Lukuvuoden aikana tehdään 1-2 kertaa vuodessa kirkkomatka koulupäivän aikana.

Vuosiluokka 7

Tavoitteet

Oppilas

- tutustuu ortodoksisen kirkon historiaan pääpiirteissään
- perehtyy Suomen ortodoksisen kirkon historiaan ja nykypäivään
- tutustuu ortodoksisen Helsingin historiaan
- tuntee Helsingissä vaikuttavia kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä
- ymmärtää ekumeenista ajattelua

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä)

Sisällöt

- kristinuskon synnyn ja kehityksen keskeiset tapahtumat
- ortodoksinen Suomi
- ortodoksinen Helsinki
- kirkkokunnat, kristilliset yhteisöt sekä ekumenia

Vuosiluokka 8

Tavoitteet

Oppilas

- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin
- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä ymmärtää uskonnon ja katsomuksen merkityksen ihmisen ja yhteisön elämässä

- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä, Turvallisuus ja liikenne)

Sisällöt

- keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet, perususkomukset ja uskonnollisen elämän pääpiirteet
- uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin

Vuosiluokka 9

Tavoitteet

Oppilas

- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja ortodoksisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettisessä pohdinnassaan ja toiminnassaan
- vahvistaa ja syventää ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhyiden ulottuvuutta elämässä
- osaa arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

(Aihekokonaisuudet: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä, Turvallisuus ja liikenne, Ihminen ja teknologia)

Sisällöt

- ortodoksinen ihmiskäsitys
- eettisten normien, periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, pohdinta ja soveltaminen
- Kymmenen käskyn ja Vuorisaarnan etiikka
- sakramenttien eettinen ulottuvuus

Työtavat

Opetuksessa käytetään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja. Työtapoina ovat keskustelu, pari- ja ryhmätyöt, opettajajohtoinen työskentely, kirjalliset tehtävät ja esitelmät. Opetusta elävöitetään esim. ikoneilla, muulla kuvamateriaalilla, AV-materiaalilla, draamalla, opintokäynneillä, vierailijoilla luokassa ja musiikilla sekä kirkkokäynnein.

Arviointi

Oppilasta arvioidaan suhteessa päättöarvioinnin kriteereihin. Arvioinnin perusteina käytetään oppilaan tuntiaktiivisuutta, vihkotyöskentelyä, projektitöitä ja kirjallisia kokeita.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä

10.2.9.3. Muut uskonnot

Koulussa noudatetaan muissa uskonnoissa kaupungin yhteistä opetussuunnitelmaa.

10.2.10. Elämäkatsomustieto

Johdanto

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen kokonaisuus, jonka lähtökohtiin kuuluu filosofiaa sekä yhteiskunta- ja kulttuuritieteitä. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja ohjata aktiivisesti omaa elämäänsä. Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Elämäkatsomustiedon opetus tukee kasvua täysivaltaiseen demokraattiseen kansalaisuuteen, joka globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa edellyttää eettisen ajattelu- ja toimintakyvyn kehittämistä, niihin liittyviä laaja-alaisia tietoja ja taitoja sekä katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamista. Elämäkatsomustiedon opetusta ohjaa käsitys oppilaiden mahdollisuudesta kasvaa vapaiksi, tasa-arvoisiksi ja kriittisiksi hyvän elämän rakentajiksi.

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

- toisen kohtaaminen ja hänen asemaansa asettautuminen
- hyvä, oikea ja väärä, oikean ja väärän erottaminen, ihmisen hyvyys
- ystävyyden sisältö ja merkitys elämässä
- oikeudenmukaisuus, oikeudenmukaisuuden toteutuminen jokapäiväisessä elämässä, rikkaus ja köyhyys maailmassa
- ajattelun vapaus, uskonnon- ja elämäkatsomuksen vapaus, suvaitsevaisuus ja syrjintä
- hyvä elämä, arvo ja normi, vastuu ja vapaus elämässä

Ihminen ja maailma

- ympäristö ja luonto, eloton ja elävä, kauneus luonnossa
- elämän synty ja kehitys, kertomuksia maailman synnystä, maa ja maailmankaikkeus, elämän erilaisia muotoja, syntymä, elämä ja kuolema luonnossa
- luonnon tulevaisuus ja kestävä kehitys, erilaiset aikakäsitykset ja niiden merkitys ihmisten elämässä, maailmanperintö ja ympäristö

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä liitteenä.

Luokka-asteet 6-9

Tavoitteena on 6-9-luokilla edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia, kasvaen kohtaamaan epävarmuutta ja kehittäen taitojaan ilmaista itseään ja elämänkatsomustaan
- kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppia tuntemaan eri kulttuureissa tärkeitä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämänkatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppia arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.

Luokka-aste 6

Keskeiset tavoitteet

- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelua
- harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista
- harjoitellaan arkipäivän tilanteitten analysointia sekä tutustutaan omiin vaikutusmahdollisuuksiin
- opitaan ihmisoikeudet käsitteenä, tutustutaan ajankohtaisiin kysymyksiin
- opitaan kestävä kehitys käsitteenä, tutustutaan ajankohtaisiin kysymyksiin
- tutustutaan eri kulttuureihin
- pohditaan teknologian ja tieteen merkitystä arkielämässä

Keskeiset sisällöt

Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta

Yhteiskuntateorian perusteet ja demokratia

- käsitteitä kuten oikeus ja velvollisuus, vastuu, tasa-arvo
- ihmisoikeuksien kehittyminen
- historiaa

Kestävä kehitys

- käsitteitä
- omien valintojen merkitys

Toimiminen kansalaisena ja politiikka

- käsitteitä kuten kansalaisaktivismi, kansalaisyhteiskunta
- kansalaisjärjestöjä
- omia vaikuttamisen mahdollisuuksia

Katsomusten maailma

Katsomusten historiaa, katsomusvapaus

- länsimaisen ajattelun historiaa

Tieto ja tutkimus

- uuden ajan murros maailmankuvan kannalta
- teknologian merkitys

Luonnollinen ja yliluonnollinen

- käsitteitä kuten yliluonnollisuus, pyhyys, tabut, saastaisuus, myytit ja riitit
 - katsomus, ateismi

Uskonto ja uskonnot

- uskonto ja uskonnot
 - kalevalainen uskonto, saamelaiset ja shamanismi,
- suomalainen uskonnon ajattelu

Oma elämänsä

- oman elämän ja arkipäivän kysymyksiä
- eettisiä kysymyksiä

Luokka-asteet 7-9

Opetuksen ydintehtävänä on syventää oppilaan omaa elämänsä ja maailmankuvaa koskevaa ymmärrystä. Erilaisista katsomuksista ja uskonnoista opiskellaan perustiedot sekä oppilaan kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi tuetaan.

Keskeiset tavoitteet

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänsä ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia sekä kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään ja elämänsä
- kehittää arvostelukykyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomata kohtamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppia tuntemaan eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämänsä ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppia arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.

Keskeiset sisällöt

Opintokokonaisuudet, jotka voidaan opettaa kursseina, sisältävät syventäviä aineksia luokilla 1–5 käsitellyistä aihepiireistä: ihmissuhteista ja moraalista kasvusta, itsetuntemuksesta ja kulttuuri-identiteetistä, yhteisöstä ja ihmisoikeuksista sekä ihmisestä ja maailmasta.

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- rakentaa omaa maailmankuvaansa ja identiteettiänsä
- kehittää omaa suvaitsevaisuuttaan ja vastuuntuntoaan
- oppii tuntemaa ja käyttämään kulttuuriin ja eri maailmankatsomuksiin liittyviä käsitteitä
- perehtyy maailman ja erityisesti suomen kulttuurihistoriaan
- hahmottaa luonnon ja kulttuurin välisen yhteyden

Keskeiset sisällöt**Kulttuuri**

- kulttuurin tutkimus, kulttuuri ja luonto
- kulttuuri ja yhteisö, suomalainen kulttuuri, suvaitsevaisuus
- käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta: humanistinen, utilistinen, mystinen ja luontokeskeinen

Luokka-aste 8**Kurssi 2****Keskeiset tavoitteet****Oppilas**

- perehtyy etiikan pääsuuntauksiin ja peruskysymyksiin esimerkiksi arvoihin
- oppii tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään ongelmaan perustellun vastauksen.
- hahmottaa monikulttuurisuuden ongelmia ja mahdollisuuksia.
- ymmärtää yksilön ja yhteisön vastuun ympäristöstä.

Keskeiset sisällöt**Etiikka ja hyvä elämä**

- etiikan pääsuuntia ja peruskysymyksiä, nuoren moraalinen kasvu
- ihmisoikeusetiikka, ympäristöetiikka
- monikulttuurisuus eettisenä kysymyksenä

Luokka-aste 9**Kurssi 3****Keskeiset tavoitteet****Oppilas**

- oppii erilaisia ajan käsitteitä
- ymmärtää yhteiskunnallisen päätöksenteon vaikutuksen tulevaisuuteen
- perehtyy tulevaisuuden tutkimuksen erilaisiin metodeihin ja pystyy hahmottamaan erilaisia tulevaisuuden kuvia
- ymmärtää kansalaisen roolin tärkeyden yhteiskunnallisissa kysymyksissä
- tuntee ihmisoikeudet ja osaa arvioida niiden toteutumista nyky-maailmassa.
- kerrataan koko peruskoulun elämänkatsomustiedon sisältöjä

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- tulevaisuuden tutkiminen
- luonnon ja yhteiskunnan tulevaisuus, maailmanperintö
- minun tulevaisuuteni, toimiminen tulevaisuuden hyväksi

Kertaus

- peruskoulun elämänkatsomustiedon oppimäärä

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 9. luokan päättyessä liitteenä.

Työtavat

Opetuksessa kannustetaan keskustelemaan, kyselemään ja pohtimaan. Kehitetään oppilaiden eläytymiskykyä ja omien tunteiden tunnistamista. Tietotekniikkaa käytetään tiedon hankintaan ja käsittelyyn. Opetuksessa käytetään suullisen ja kirjallisen ilmaisun keinoja, sekä hyödynnetään Helsingissä toimivien yhdistysten, yhteisöjen sekä laitosten tarjoamia palveluja.

Arviointi

Arviointi sisältää tuntityöskentelyn, erilaisten projektien, vihkotyön sekä muiden kirjallisten ja suullisten tehtävien arvioinnin.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuuksista ET –opetuksessa suoraan oppisisältöihin liittyvät Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri –identiteetti ja kansainvälisyys sekä hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus. Muut aihekokonaisuudet huomioidaan opetuksessa soveltuvien osin. Esimerkiksi Viestintä ja mediataito kokonaisuudesta huomioidaan erityisesti mediakriittisyys ja eettisten ja esteettisten arvojen tunnistamista viestimissä.

10.2.11. Historia

Johdanto

Historian opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan vastuulliseksi toimijaksi, joka osaa käsitellä oman ajan ja menneisyyden ilmiöitä kriittisesti. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oma kulttuuri ja muut kulttuurit ovat historiallisen kehitysprosessin tulosta. Opetuksessa käsitellään sekä yleistä että Suomen historiaa.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia rakentaa identiteettiään, perehtyä ajan käsitteeseen ja ymmärtää ihmisen toimintaa sekä henkisen ja aineellisen työn arvoa. Tavoitteena on opettaa oppilasta tekemään arvovalintoja ja edistää kriittistä ajattelua.

Luokka-asteet 7-8

Historian opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7–8 on syventää oppilaan käsitystä historian tiedon luonteesta. Historian opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja perehdyttää hänet muihin kulttuureihin ja niiden vaikutuksiin.

Kurssien 1 ja 2 yhteiset tavoitteet

Oppilas oppii

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin
- selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksperiä ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttäen apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa.

Luokka-aste 7

Kurssi 1

Keskeiset sisällöt

Elämää 1800-luvulla Suomessa

- elämäntapa: perhe, sääty, työ, omavaraistalous, arvomaailma
- Suomen teollistuminen
- kaupungistuminen
- murrosten aika Suomessa
- maaseudun tilattoman väestön ongelmat
- kielikysymys, koululaitos

Euroopan vallanjako 1800-luvulla

- Napoleonin sodat, Suomen siirtyminen Venäjän valtaan
- kansallisuusaate Euroopassa esim. Saksan yhdistyminen

Teollinen vallankumous

- teollistuminen Euroopassa
- teollisuustyöväen ongelmat ja sosialismi

Kurssi 2

Keskeiset sisällöt

Suomen kansallinen herääminen ja itsenäistymisen alkutaival

- kansallinen herääminen Suomessa
- venäläistäminen ja sen vastustus
- puolueiden synty, eduskuntauudistus

- Suomen itsenäistyminen ja sisällissota

Suurvaltojen kilpailusta ensimmäiseen maailmansotaan seurauksineen

- imperialismi ja sen vaikutukset
- ensimmäinen maailmansota
- Venäjän keisarikunnan luhistuminen, vallankumoukset 1917

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Työtavat

- tiedon etsiminen ja erilaisten lähteiden tulkinta
- opettajan kerronta ja keskustelu
- eläytyminen esim. kirjoittamisen, kertomusten ja draaman avulla

Arviointi

Oppimisprosessissa arvioidaan oppilaan työskentelytaitoja, tietoja ja taitoja sekä osallistumista ja oma-aloitteisuutta. Oppimistulosten arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tuotokset, suoritukset ja koetulokset. Näissä tarkastellaan, kuinka oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä, ymmärtää historian ilmiöitä ja käyttää historiallista tietoa.

Arvioinnin painoalueet

- historiallisen ja tiedon käyttö ja ymmärtäminen.
- työskentely, osallistuminen ja oma-aloitteisuus
- tiedot ja taidot

Aihekokonaisuudet historiassa

Ihmisenä kasvaminen

-

HISTORIA 7-8.LK; TAVOITTEET:

Oppilas oppii

- selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttämällä apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

HISTORIA 7.8.LK; TAVOITTEET:

Oppilas oppii

- selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttämällä apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa

Viestintä ja mediataito

HISTORIA 5-6.LK;TAVOITTEET:

Oppilas oppii

- ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä
- esittämään muutoksille syitä

HISTORIA7-8.LK; TAVOITTEET:

Oppilas oppii

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin
- selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys**HISTORIA 7-8.LK; TAVOITTEET:**

Oppilas oppii

- selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttämällä apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta**HISTORIA 7-8.LK;TAVOITTEET:**

Oppilas oppii

- selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttämällä apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa

10.2.12. Yhteiskuntaoppi**Johdanto**

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 yhteiskuntaopin opetuksen tulee antaa perustiedot ja -taidot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua suvaitseväiseksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta

Luokka-aste 9**Keskeiset tavoitteet**

Oppilas

- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii tuntemaan julkiset palvelut
- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnin tekijänä
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta

- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset.

Kurssi 1

Keskeiset sisällöt

Yksilö yhteisön jäsenenä

- perhe, erityyppiset yhteisöt sekä vähemmistö- ja osakulttuurit
- yksilön mahdollisuudet toimia kotikunnassa, oman valtion kansalaisena, Pohjoismaissa ja EU:ssa

Yksilön hyvinvointi

- hyvinvointiyhteiskunnan eri ulottuvuudet
- tasa-arvo ja kestävä kehitys sekä muut keinot hyvinvoinnin edistämiseksi

Taloudenpito

- yksityisen taloudenpidon periaatteet
- työnteke ja yrittäjäyys

Kurssi 2

Keskeiset sisällöt

Vaikuttaminen ja päätöksenteko

- kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa
- demokratia, vaalit ja äänestäminen
- politiikan ja hallinnon toimijat kunnallisella, valtakunnallisella ja EU-tasolla
- media ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Kansalaisen turvallisuus

- oikeusjärjestelmä, yksilön oikeudet ja velvollisuudet sekä oikeudellinen vastuu
- liikenneturvallisuus
- turvallisuuspolitiikka: ulkopoliitiikka, maanpuolustus

Kurssi 3

Keskeiset sisällöt

Kansantalous

- yksilö ja kotitaloudet kuluttajina ja talouden toimijoina
- ulkomaankaupan ja globaalitalouden merkitys

Talouspolitiikka

- talouden suhdannevaihtelut, työttömyys ja inflaatio sekä niiden vaikutukset yksityis-

- talouksiin
- julkinen talous ja verotus

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Työtavat

- tiedon etsiminen ja erilaisten kirjallisten ja kuvallisten lähteiden tulkinta
- pari- ja ryhmätyöt, projektit ja tutkielmat
- opettajan kerronta
- kertomukset ja tarinat
- mahdolliset opintokäynnit

Arviointi

Oppimisprosessissa arvioidaan oppilaan työskentelytaitoja, tietoja ja taitoja sekä osallistumista ja oma-aloitteisuutta. Oppimistulosten arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tuotokset, suoritukset ja koetulokset.

Aihekokonaisuudet yhteiskuntaopissa

Ihmisenä kasvaminen

Oppilas

- oppii käyttämään julkisia palveluja
- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Oppilas

- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen

Viestintä ja mediataito

Oppilas

- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Oppilas

- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii käyttämään julkisia palveluja
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnissa
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta

- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Oppilas

- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset

Ihminen ja teknologia

Oppilas oppii

- ymmärtämään teknologiaa, sen kehittämistä ja vaikutuksia eri elämänalueilla, yhteiskunnan eri sektoreilla ja ympäristössä
- käyttämään teknologiaa vastuullisesti ja kriittisesti
- käyttämään tietoteknisiä laitteita ja ohjelmia sekä tietoverkkoja erilaisiin tarkoituksiin
- ottamaan kantaa teknologisiin valintoihin ja arvioimaan tämän päivän teknologiaan liittyvien päätösten vaikutuksia tulevaisuuteen

10.2.13. Musiikki

Musiikin opetuksen tehtävänä on innostaa oppilasta monipuoliseen musiikilliseen ilmaisuun ja toimintaan, jossa keskeistä on yhdessä tekeminen. Yhteisten musiikillisten elämysten ja kokemusten avulla oppilas oppii yksilöllisiä taitoja sekä ryhmässä toimimisen taitoja musiikin perusteista. Opetuksessa on otettava huomioon, että musiikin oppimisessa laulaminen, soittaminen, musiikin kuuntelu ja musiikkiliikunta tukevat toisiaan ja kaikilla oppilailla tulee olla mahdollisuus osallistua niihin.

Oppilasta ohjataan hahmottamaan ja havainnoimaan ympäröivää äänimaailmaa, ja häntä rohkaistaan kertomaan havainnoistaan, ajatuksistaan ja tunteistaan. Hänelle tarjotaan kokemuksia musiikin eri alueilta ja eri kulttuurien musiikista, ja häntä kannustetaan osallistumaan yhteisönsä musiikkitoimintaan.

Musiikin opetukseen liitetään koulumme painoalueet ilmaisutaito ja kuvaamataito koko koulun yhteisissä projekteissa ja juhlissa sekä kotikaupunkimme Helsingin monipuolinen kulttuuritarjonta (esimerkiksi konserttavierailujen muodossa)

Keskeiset tavoitteet

- terveen äänenkäytön perusteet, lastenlauluja laulaen ja soittaen
- onnistumisen kokemukset musiikin tekemisestä ryhmässä
- musiikin peruskäsitteisiin tutustumista (rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka) laulaen, soittaen, liikkuen ja kuunnellen

Keskeiset sisällöt

- lauluohjelmiston läpikäymistä, ajankohtaisia lauluja
- perusrhythmin harjoittelemista
- pienet säestys- ja soittotehtävät
- ryhmässä musisoinnin harjoittelua
- musiikillista keksintää musiikin eri keinoin

Yhteiset tavoitteet luokka-asteille 7-9

laajentaa ja syventää musiikin eri lajien, tyylien ja käsitteiden tuntemusta ja arviointikykyä

ylläpitää ja kehittää laulu- ja yhtyesoittoaitoja

tukea oppilaan myönteisen minäkuvan kasvua ja luovan ilmaisun kehitystä

Luokka-aste 7

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- hallitsee terveen äänenkäytön
- osaa oikeat soitto-otteet
- kykenee yhteissoittoon
- osaa kuunnella keskittyneesti ja erottaa musiikkityylejä ja- kausia toisistaan
- osaa soveltaa musiikin keskeisiä käsitteitä käytäntöön
- hallitsee oikean ja turvallisen äänentoistolaitteiden ja sähköisten soittimien käytön
- osaa tuoda esille musiikillisia näkemyksiään

Keskeiset sisällöt

- äänenkäyttö, huomioidaan myös äänenmurros, äänialat, kuorotyytit, mikrofoniin käyttö
- eri tyylistä lauluohjelmistoa
- bändisoittimet/soitto, lähtien oikeiden soittoasentojen kertauksesta eri tyylisten kapaleiden soittoon. Soittoa myös muilla käytettävissä olevilla soittimilla
- suomalainen kansanmusiikki, suomalainen musiikkikulttuuri ja musiikinalan ammatit
- musiikkityylien kertausta, painoalueena populaarimusiikin historia (blues, rock ja jazz)
- omaa musiikillista keksimistä esim. Blueskaavan avulla

Työtavat

- laulu, soitto, kuuntelu, musiikkitieto, musiikkiteknologia, musiikkiliikunta mm. Tanssi ja kehosoittoimet apuna omien musiikillisten ideoiden toteuttamisessa.

Arviointi

Arvioinnissa on huomioitu opetushallituksen antamat päättöarvioinnin kriteerit, sillä seitsemännelle luokalle ajoittuu peruskoulun viimeiset pakolliset musiikintunnit. Arvioinnin keskeisiä perusteita ovat mm. Tuntiaktiivisuus, tiedollinen ja taidollinen edistyminen musiikinopinnoissa, kirjallinen näyttö. 7. luokan päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Aihekokonaisuudet

Ihmisenä kasvaminen

Myönteisen minäkuvan vahvistaminen, tunteiden ja mielialojen käsittely musiikin avulla. Sosiaalisten taitojen kehittyminen mm. yhteismusisoinnin avulla.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Suomalainen musiikkikulttuuri on keskeinen osa suomalaista kulttuuri-identiteettiä ja eräs tärkeimmistä ”käyntikorteistamme” ulkomailla. Musiikin avulla on helppo virittää tyä vieraisiin kulttuureihin. Keskeisen musiikkitiedon hallinta ja esimerkiksi konserttikäyttäytyminen on osa yleissivistystä.

Viestintä ja mediataito

Musiikin avulla voidaan viestiä asioita ja tunnetiloja, joita on vaikea pukea sanoiksi. Musiikin tekijänoikeus- asioiden hallitseminen kuuluu kansalaisvelvollisuuksiin. Kriittinen suhtautuminen jatkuvasti soivaan taustamusiikkiin sekä musiikin välillä manipuloivaan ja ylikaupalliseen asemaan.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Musiikin avulla voidaan tuoda esille erilaisia epäkohtia ja näin saadaan aikaan jopa yhteiskunnallisia muutoksia. Musiikin asema erilaisten ihmisryhmien ja yhteisöjen yhteisöllisyyden vahvistajana on tärkeä. Esimerkkinä kansallislaulut, maakuntalaulut, työväenlaulut ja protestilaulut.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Musiikki on hyvä valistusväline informaatioon, joka liittyy vastuuseen ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta. Soitinten ja muun musiikkivälineistön oikea käyttö ja huoltaminen on tärkeää kestävä kehityksen näkökulmasta. Konsertit ja muut musiikkikulttuuripalvelut ovat hyvä esimerkki luontoa vähän rasittavan vapaa-ajan palveluista.

Turvallisuus ja liikenne

Musiikin asema valistusvälineenä korostuu myös turvallisuuden ja liikenteen kohdalla.

Ihminen ja teknologia

Teknologian asema on keskeinen tämän päivän musiikissa. Äänentoisto- ja tallennelaitteiden moninaisuus vaatii teknologista osaamista. Uusi teknologia on avannut uusia mahdollisuuksia tuottaa ja merkitä musiikkia myös musiikinopetuksessa. Esimerkkeinä tietokoneiden sävellys- ja nuotinnusohjelmat.

10.2.14. Kuvataide

Johdanto

Kuvataideopetuksen lähtökohtana on tukea oppilaan kuvallisen ajattelun ja esteettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan kuvalliseen ilmaisuun. Kuvataideopetuksessa käsitellään laajasti visuaalisen ympäristön ilmenemismuotoja: taide, media ja ympäristö. Oppilasta kannustetaan itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan sekä pitkäjänteiseen työskentelyyn. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan minäkuvaa ja henkilökohtaista suhdetta taiteeseen sekä herättää kiinnostusta ja ymmärtämystä eri

taidemuotoja kohtaan. Oppiaineelle on ominaista teemallisuus, jossa aihepiirit kytke-
tään oppilaalle merkityksellisiin kokemuksiin ja sisältöihin. Kuvataiteessa huomioidaan
oppiaineen sisäinen integraatio sekä koulumme painotusalueiden, kuvataiteen ja ilmai-
sukasvatuksen, keskinäinen integraatio.

Luokka-aste 7

Keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii monipuolisesti kuvailmaisun mahdollisuuksia ja eri kuvailmaisun aluei-
den rohkeaa yhdistämistä. Oppilas löytää itselleen sopivat kuvalliset ilmaisukeinot.
Oppilas oppii työskentelemään yksin ja yhteistoiminnallisesti. Oppilas opettelee teke-
mään työnsä loppuun pitkäjännitteisesti ja huolellisesti. Oppii arvioimaan omaa työtään
ja tunnistamaan milloin se on valmis. Oppilas syventää taitojaan työskentelyprosessin
eri vaiheiden hallinnassa: pohdinta, luonnostelu, työn toteutus, loppuun saattaminen ja
arviointi. Oppilas oppii huolehtimaan välineistä ja siivoamaan jälkensä.

Oppilas tutustuu Helsingin taidetarjontaan. Hän tutustuu moderniin taiteeseen ja nyky-
taiteen ilmiöihin. Oppilas tutustuu joihinkin suomalaisen kultakauden taiteilijoihin ja
heidän teoksiinsa.

Oppilas opettelee arvioimaan ja analysoimaan kriittisesti taide- ja käyttökuva.

Oppilas tutustuu Helsingin keskustan arkkitehtuuriin ja sen tyylipiirteisiin ja perintee-
seen. Oppilas havainnoi arkkitehtuuria ja erilaisia tiloja elämyksinä. Esinemaailmaa lä-
hestytään ekologisesta näkökulmasta ja oman kokemuksen kautta.

Keskeiset sisällöt

Oppilas kokeilee kuvailmaisun keskeisiä menetelmiä ja yhdistelee niitä luovasti; piirus-
tus, grafiikka, maalaus, valokuva, digitaalinen kuva, keramiikka, kuvanveisto.

Oppilas tutustuu nykytaiteen ilmaisumuotoihin esim. tilataiteeseen, käsitetaiteeseen,
performanssiin tai mediataiteeseen.

Oppilas hyödyntää värimaailman ja valöörien vuorovaikutuksen sekä sommittelun
elementtejä.

Oppilas käyttää lähdeaineistoa hyväkseen työskentelyssään. Oppilas dokumentoi työ-
prosessinsa ja työnsä tulokset.

Oppilas käy Helsingin taidemuseossa ja/tai galleriassa, ymmärtää museoiden eroja ja
tietää tärkeimpien museoiden sijainnin. Käyttää internetin taidepalvelumahdollisuuksia.
Oppilas analysoi taidekuvia, ymmärtää, kritisoi ja perustelee tulkintojaan.

Oppilas tutustuu Helsingin arkkitehtuurin tyylipiirteisiin. Oppilas syventää käsitystään
muotoiluprosessin kulusta ja lähestyy esinemaailmaa omakohtaisen kokemuksen poh-
jalta eri materiaaleja käyttämällä. Oppilas luo suhteen tilaan ja arkkitehtuuriin rakente-
lemalla eri menetelmin. Oppilas tarkastelee lähialuetta valokuvaamalla, piirtäen, maa-
laten tai videokuvaamalla.

Luokka-aste 8

Kuvallinen viestintä (kaikille yhteinen kurssi)

Keskeiset tavoitteet

Oppilas tutustuu kuvallisen viestinnän esim. sarjakuvan keskeisiin keinoihin. Oppilas tutustuu elokuvaan, tv:n ohjelma tyyppeihin ja formaatteihin, mainoksiin, animaatioon ja peleihin.

Oppilas tunnistaa kuvaviestinnän keinot vaikuttaa, tiedottaa ja manipuloida. Oppilas tutustuu informaatioteknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin viestinnässä ja kuvien käsittelyssä.

Keskeiset isällöt

Oppilas käyttää filmikameraa, digitaalista kameraa tai videokameraa. Oppilas luo typografisia kokonaisuuksia eri kuvaviestinnän keinoja hyödyntäen. Oppilas tarkastelee kriittisesti erilaisia kuvia mediassa. Oppilas esittää oman tarinan jollakin kuvakerronnan keinolla (esim. kuvitus, sarjakuva, liikkuvakuva). Oppilas voi tutustua digitaaliseen kuvankäsittelyyn ja mahdollisesti editointiin tai pimiötyöskentelyyn

Työtavat

Työtapoina käytetään toiminnallisia työtapoja, tutkivaa oppimista, opetuskeskutelua ja luovaa ongelmanratkaisua. Näyttely ja museokäynnit. Kuvataiteen opetuksessa työskennellään sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä. Kuvallisen ja sanallisen ilmaisun lisäksi käytetään kokonaisvaltaista ilmaisua, jossa huomioidaan koulun painotusalueet.

Arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kiinnostus, ilmaisun rohkeus ja omaperäisyys, työskentelytaidot ja harjoitustyöt. Arviointi pyrkii kehittämään oppilaan itsearviointitaitoja: omien taitojen, työskentelyprosessien ja ajatusten arviointia ja arvostamista.

Aihekokonaisuudet kuvataiteessa

Kuvataiteen opetuksessa aihekokonaisuuksista korostuvat erityisesti Ihmisenä kasvamisen, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä viestintä ja mediataito aihekokonaisuuksiin. Kuvataide opettaa oppilasta tuntemaan ja ilmaisemaan itseään. Kielestä riippumaton visuaalinen ilmaisu on uusi keino kasvattaa kansainvälisyyteen ja omaa, toisten kulttuuria kunnioittavan kulttuuri-identiteetin muovautumiseen.

Kuvataide edistää viestinnän ja median yhä lisääntyvän visuaalistumisen ymmärtämistä.

Omaan ympäristöön, kaupungin arkkitehtuuriin ja luontoon tutustuminen liittyvät kuvataideopetuksessa kulttuuri-identiteetin kehittämisen ja kestävä kehityksen teemoihin. Yrittäjyyden aiheita kuvataiteessa käsitellään silloin, kun tutustutaan taiteilijan, suunnittelijan.

10.2.14.1. Painotettu opetus kuvataiteessa

JOHDANTO

Painotteisten kuvataideluokkien opetus kokonaisuudessaan pyrkii oppilaan oman kuvailmaisun kehittämiseen ja omien vahvuuksien löytämiseen. Siksi kuvataiteen sisältöalueista kuvailmaisua kehitetään kaikilla painotteisilla luokka-asteilla vaatimustasoa vähitellen nostaen.

Tavoitteena on säilyttää ja vahvistaa kuvataidealalle suuntautuneisuutta sekä luoda edellytyksiä kuvataiteen jatko-opintoihin.

Opetuksen tavoitteet, työtavat ja arviointi noudattavat kuvataiteen yleistä opetussuunnitelmaa (s.). Erityispiirteenä on että sisällön osa-alueisiin perehdytään laajemmin ja samalla painotetaan erilaisten työtapojen ja materiaalien kokeilua työpajatyypillisesti. Yhden teeman parissa voidaan viipyä kauemmin ja työskennellä syventyneemmin.

Kuvataiteen painotteisessa opetuksessa tärkeänä osana ovat näyttely- ja museokäynnit sekä mahdolliset kuvataideprojektit. Opetussuunnitelman luonne on joustava ja sisältöalueiden painotus ja aiheiden käsittely voi vaihdella.

7. LUOKKA

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen keskeisistä sisältöalueista 7. luokalla painotetaan kuvailmaisua ja kuvallista ajattelua. Tavoitteet ovat kuvataiteen keskeisten sisältöjen harjaannuttaminen ja syventäminen. Käsiteltäviä aihealueita voidaan vaihdella vuosittain, jokaisen koulun toimintakulttuuri ja erityispiirteet huomioiden.

KESKEISET TYÖTAVAT

Kuvataiteen opetus on harjoitustyökeskeistä. Luonnostelu työvaiheena pyritään tuomaan luonnolliseksi ja tärkeäksi osaksi työskentelyprosessia. Näyttely- ja museovierailut sekä mahdolliset kuvataideprojektit täydentävät opetusta.

ARVIONTI

Painotteisen kuvataiteen arviointi toteutetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

8. LUOKKA

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen keskeisistä sisältöalueista 8. luokalla painotetaan taiteen tuntemusta ja kulttuurista osaamista sekä soveltuvin osin ympäristöestetiikkaa, arkkitehtuuria ja muotoilua, media ja kuvaviestintää.

Tavoitteena on opittujen taitojen ja tietojen soveltaminen omassa työskentelyssä. Oppilasta kannustetaan omiin valintoihin ja itsenäiseen ajatteluun suunnittelusta valmiiseen tuotokseen sekä perustelemaan valintojaan.

KESKEISET TYÖTAVAT

Työskentely on harjoitustyökeskeistä ja ohjaa oppilasta luovan prosessin ymmärtämiseen, dokumentointiin ja itsearviointiin. Näyttely- ja museovierailut sekä mahdolliset kuvataideprojektit täydentävät opetusta.

ARVIOINTI

Painotteisen kuvataiteen arviointi toteutetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

9. LUOKKA

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Kuvataiteen keskeisistä sisältöalueista 9. luokalla painotetaan taiteen tuntemusta ja kulttuurista osaamista sekä soveltuvin osin ympäristöestetiikkaa, arkkitehtuuria ja muotoilua, media ja kuvaviestintää.

Tavoitteena on kuvallisen ilmaisun ja kuvallisen ajattelun kehittäminen, visuaalisen kulttuurintuntemuksen laajentaminen sekä kuvataiteen merkityksen ymmärtäminen niin omassa elämässä kuin laajemminkin.

KESKEISET TYÖTAVAT

Työskentely tähtää itseohjautuvuuteen ja sellaiseen kuvalliseen ajatteluun, jossa taide kyetään liittämään osaksi laajaa kulttuurista kokonaisuutta. Harjoitustöissä painotetaan erityisesti omien ilmaisullisten valmiuksien löytämistä ja kulttuurista osaamista.

Näyttely- ja museovierailut sekä mahdolliset kuvataideprojektit täydentävät opetusta.

Päättöluokalla oppilas tekee kuvataiteen päättötyön, jonka muoto tarkentuu kunkin koulun toimintamallin mukaan.

ARVIOINTI

Painotteisen kuvataiteen arviointi toteutetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

KUVATAIDEPAINOTTEISEN LUOKAN OPS 7. – 9. LK

Painotteisten kuvataideluokkien opetus kokonaisuudessaan pyrkii oppilaan oman kuvailmaisun kehittämiseen ja omien vahvuuksien löytämiseen. Siksi kuvataiteen sisäl-
töalueista kuvailmaisua kehitetään kaikilla painotteisilla luokka-asteilla vaatimustasoa vähitellen nostaen.

Tavoitteena on säilyttää ja vahvistaa kuvataidealalle suuntautuneisuutta sekä luoda edellytyksiä kuvataiteen jatko-opintoihin.

Opetuksen tavoitteet, työtavat ja arviointi noudattavat kuvataiteen yleistä opetussuunnitelmaa. Erityispiirteenä on että sisällön osa-alueisiin perehdytään laajemmin ja samalla painotetaan erilaisten työtapojen ja materiaalien kokeilua työpajatyypillisesti. Yhden teeman parissa voidaan viipyä kauemmin ja työskennellä syventyneemmin.

Kuvataiteen painotteisessa opetuksessa tärkeänä osana ovat näyttely- ja museokäynnit sekä mahdolliset kuvataideprojektit. Opetussuunnitelman luonne on joustava ja sisältöalueiden painotus ja aiheiden käsittely voi vaihdella.

9.2.15. Käsityö

Johdanto

Käsityö on peruskoulun yleissivistävä oppiaine, jonka pyrkimyksenä on luoda oppilaalle valmiuksia ylläpitää, kehittää ja luoda esine- ja ympäristökulttuuria.

Käsityö on kokonaisvaltainen prosessi. Se alkaa ideasta, joka johdattaa luovaan ja tekniseen suunnitteluun sekä tuotteen valmistukseen ja päättyy arviointiin. Käsityötaidon kehittyessä oppilaan itsetunto kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstä ja työskentelystään. Suunnittelussaan ja valmistaessaan tuotteita oppilas oppii käsityön perustietoja ja -taitoja, joita tarvitaan jatko-opintoihin, työtehtäviin ja harrastuksiin.

Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja omatoimiseen työntekoon sekä yksin, että erilaisissa ryhmissä. Oppilasta rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja ohjataan arvostamaan työn ja materiaalien laatua – tär-

keää on oman ja toisten työn arvostaminen. Käsityön opetuksessa korostetaan vastuun ottamista omasta työstä ja sen loppuunsaattamisesta. Työskentelyssä otetaan huomioon työturvallisuus ja kestävä kehityksen periaatteet. Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaiheita vastaavien aihepiirien ottaen huomioon myös koulun painotusalueet, kuvataide ja ilmaisutaito.

Luokka-aste 7

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- hallitsee käsityöprosessin ja ymmärtää sen sisältöalueiden lomittumisen työskentelyn aikana: suunnittelu, valmistaminen, tuote ja arviointi
- perehtyy suomalaiseen ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden sieltä ideoita omaan suunnitteluun ja työskentelyyn
- oppii toteuttamaan itse suunnittelemaansa esteettisiä, laadukkaita ja tarkoituksenmukaisia tuotteita
- oppii valitsemaan ja työstämään materiaaleja erilaisin työtavoin, rationaalisin ja luovien menetelmin noudattaen työturvallisuutta
- tutustuu valmiiden ja itsetehtyjen tuotteiden huoltamiseen, kunnostamiseen ja korjaamiseen
- perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa
- oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä
- selviytyy teknisessä ympäristössä ja pohtii teknologian kehittymisen vaikutuksia ihmiselle, yhteiskunnalle ja luonnolle
- ymmärtää käsityöläisyyden ja teollisen tuotannon erot ja oppii tarkastelemaan kriittisesti teollisia tuotteita ottaen huomioon ekologiset, esteettiset ja taloudelliset arvot

Luokka-aste 7

Tekstiilityön kurssit

Kurssi 1

Keskeiset sisällöt

- opetellaan vaatesuunnittelua: tutustutaan ajankohtaiseen ja menneeseen muotiin, malleihin ja väreihin, perehdytään vaatteen rakenteisiin, yksityiskohtiin sekä vaatteen viestiin
- käytetään suunnittelussa virikkeenä käsityöalan ajanmukaista kirjallisuutta ja lehtiä
- tutustutaan mahdollisuuksien mukaan tietotekniisiin sovelluksiin ja uuteen teknologiaan suunnittelun apuvälineenä
- harjoitellaan tulkitsemaan työjärjestystä, -ohjeita ja -piirroksia omatoimisesti yksin tai yhdessä muiden kanssa

- perehdytään vaatteiden ompelun perusteisiin: valmiiden kaavojen jäljentämiseen, kankaan leikkaamiseen, ompelukoneen ja saumurin monipuoliseen käyttämiseen
- opitaan valitsemaan omaan suunnitelmaan soveltuvat materiaalit ja tutustutaan niiden ominaisuuksiin

Kurssi 2

Keskeiset sisällöt

- perehdytään lankatöiden suunnitteluun: pohditaan erilaisten pintojen ja värien yhdistelyä, tutustutaan erityyppisiin lankoihin ja ajankohtaisiin uutuuksiin perehdytään suunnitellun lankatyön valmistukseen: kerrataan lankatekniikoiden peruskäsitteet ja työvälineet sekä opetellaan neuletiheyslaskelmat soveltaen matematiikkaa

Kurssi 3

Keskeiset sisällöt

- perehdytään sisustustekstiilien suunnitteluun: pohditaan käyttö- ja taidetekstiilin eroja
- pohditaan muotojen, sommittelun ja värien merkitystä suunnittelussa
- opetellaan näkemään eri käsityötekniikoiden yhdistämismahdollisuuksia
- tutustutaan perinteisiin ja luoviin kirjontatekniikoihin
- suunnitellaan ohjatusti käsityötuote kirjonnalla, kankaankudonnan tai erikoistekniikoiden alueelta
- tutustutaan mahdollisuuksien mukaan käsityö-, tekstiilitaide- tai muotoilunäyttelyyn

Teknisen työn kurssit

Opetus pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan siten, että ryhmäkoot ovat opetuksen, oppimisen ja oppilaan turvallisuuden kannalta optimaaliset. Opetuksessa pyritään huomioimaan oppilaat yksilöinä ja ohjaamaan kutakin oppilasta mahdollisimman paljon henkilökohtaisen taito- ja tietotason sekä yksilöllisen kehityksen mukaan ja kasvattamaan yksilöstä yhteiskunnan tasavertainen jäsen.

Oppilaille pyritään järjestämään opetusta seuraavista opetuskokonaisuuksista kurssikokonaisuuksina opetusjaksoja mahdollisuuksien mukaan myötäillen. Kaikkiin opetuskokonaisuuksiin sisältyy tuotesuunnittelun sekä teknisen piirtämisen opetuskokonaisuudet soveltuvin osin aikaresurssit huomioon ottaen. Opetus toteutetaan uutta teknologiaa apuna käyttäen sekä perinteisiä opetusmenetelmiä tilanteen mukaan varioiden.

Aihekokonaisuudet muodostetaan siten, että jokaisen yksilön tarpeet sekä henkilökohtainen suunnittelupanos pyritään saamaan mukaan tuottamiseen. Lähtökohtana kuitenkin on tiettyjen tekniikoiden oppiminen.

Kurssi 1 (metallitekнологia)

Keskeiset sisällöt

- tavoitteena on tutustuttaa oppilaat muutamiin metalleihin liittyviin menetelmiin metallien muovaamisen, liittämisen sekä pintakäsittelyn osalta tuottamalla tuote jonka valmistuksessa tarvitaan opeteltavia menetelmiä
- oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät sekä oikea käyttäytyminen työtiloissa
- sisältönä voi olla kovajuotto, Mig-hitsaus, puikko hitsaus, sorvaaminen, taivuttaminen, kierteytys, pakottaminen, kuumakäsittely, öljypoltto, maalaus tms. opettajan harkinnan mukaan joko pelkästään tai yhdistettynä
- oman ja muiden työn ja työskentelyn arviointi

Kurssi 2 (puuteknologia)

Keskeiset sisällöt

- tavoitteena on tutustuttaa oppilaat keskeisiin puuntyöstökoneisiin sekä ekologisiin pintakäsittelymenetelmiin
- samalla pyritään luomaan oppilaalle käsitys ekologisesta ja säästeliäästä puunkäsittelystä
- oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät sekä oikea käyttäytyminen työtiloissa
- sisältönä voi olla oiko- ja tasohöyläys, vannesahaus, sorvaus, hionta tasohiomakoneella, liimalevyn valmistus, ekologinen puun pintakäsittely tms. opettajan harkinnan mukaan joko pelkästään tai yhdistettynä
- oman ja muiden työn ja työskentelyn arviointi

Kurssi 3 (muovi- ja sähkötekniikka sekä kone-oppi)

- tavoitteena on tutustuttaa oppilaat keskeisiin muovien työskentelymenetelmiin sähkötyön koteloinnin kautta tai erillisenä projektina
- sähkötekniikassa tutustutaan keskeisiin sähköön liittyviin asioihin sekä elektronikan komponentteihin
- oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät sekä oikea käyttäytyminen työtiloissa
- työskentelyssä keskitytään valmiisarjojen avulla erilaisten komponenttien toimintaan ja merkitykseen osana kokonaisuutta.
- samalla opetellaan käyttämään miniporaa, kuviosahaa, muovintyöstökoneita sekä tutustutaan piirilevyn valmistukseen
- oman ja muiden työn ja työskentelyn arviointi

Yhteinen kurssi

Kurssi 4 (käsityömateriaaleja integroiva tuottaminen)

Keskeiset sisällöt

- tämän osion tavoitteena on perehdyttää oppilaat käsityön kokonaisvaltaiseen hahmottamiseen materiaalarajat unohtamalla
- oppilaat valmistavat opettajien laatiman aihekokonaisuuden mukaisen tuotteen, jonka materiaaleina käytetään niin teknisen kuin tekstiilityön materiaaleja ja valmistuksessa tarvitaan molempien aineiden tekniikoita

- aihekokonaisuudet muodostetaan siten että jokaisen yksilön tarpeet sekä henkilökohtainen suunnittelupanos pyritään saamaan mukaan tuottamiseen.
- tuote voi koostua joko erillisistä komponenteista tai yhdestä kokonaisuudesta jossa materiaalit integroituvat
- oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät sekä oikea käyttäytyminen työtiloissa.
- oman ja muiden työn ja työskentelyn arviointi

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä.

Käsityön työtavat

Opetus toteutuu

- erilaisten aihepiirien ja projektien muodossa
- prosessityöskentelynä: suunnittelu, valmistaminen, tuote ja arviointi
- mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäen ideoinnin, suunnittelun ja oppimisen apuvälineenä
- harjoitellen eri käsityötekniikoita käsin ja koneilla
- yksilöllisin ja yhteistoiminnallisoin työtavoin
- kannustaen ongelmakeskeistä lähestymistapaa ja itseohjautuvuutta
- museo-, yritys- ja näyttelyvierailuin mahdollisuuksien mukaan
- omaa oppimisprosessia dokumentoimalla

Oppiaineelle ja tieteenalalle ominaiset työtavat

Käsityössä työtapana on käsityötaitojen harjoittelu eri käsityötekniikoin käsin ja koneita apuna käyttäen sekä eri materiaaleihin tutustuminen. Käsityössä työskentelyyn kuuluu suunnittelu, valmistaminen, valmis tuote ja arviointi.

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein ja projektein kokeilun, tutkien ja keksien. Työtapoina on yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely, tutkiva oppiminen, opintokäynnit museoihin ja näyttelyihin sekä yritysvierailut.

Oppimaan oppimisen työtavat

Työskentelyssä korostetaan oppilaan tason mukaista ongelmanlähtöistä ja persoonallista lähestymistapaa. Käsityön opetuksessa kehitetään oppilaan työskentelyn suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä ja omatoimisuutta sekä ohjataan oppilasta työn tekemiseen sekä yksin että erilaisissa ryhmissä.

Tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvät työtavat

Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään käsitöissä ideoinnin, suunnittelun ja oppimisen apuvälineenä mahdollisuuksien mukaan. Osa töistä voidaan toteuttaa tietokoneavusteisesti.

Yhteistyötä ja vuorovaikutustaitoja kehittävät työtavat

Käsityön opetuksessa oppilaalle annetaan mahdollisuus tehdä työtä oma-aloitteisesti ja yhteistyössä muiden kanssa. Yhteistyötä ja vuorovaikutustaitoja kehittävinä työtapoina ovat ryhmätyöt, pienet esitelmät ja yhteiset arviointikeskustelut.

Oppilaan yksilöllisyyden huomioiminen opetuksessa

Käsityönopetuksessa tulee luoda puitteet, joissa oppilas kokee käsityön tekemisen mielekkääksi, innostavaksi ja turvalliseksi. Työskentelyssä korostetaan persoonallista lähestymistapaa. Opettajan ohjauksessa oppilas valmistaa itse suunniteltuja tuotteita yksilöllisin työtavoin itseilmaisun välineenä.

Opetus pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan siten, että ryhmäkoot ovat opetuksen, oppimisen ja oppilaan turvallisuuden kannalta optimaaliset. Opetuksessa pyritään huomioimaan oppilaat yksilöinä ja ohjaamaan kutakin oppilasta mahdollisimman paljon henkilökohtaisen taito- ja tietotason sekä yksilöllisen kehityksen mukaan ja kasvattamaan yksilöstä yhteiskunnan tasavertainen jäsen.

Arviointi

Oppilaan opiskelua arvioidaan jatkuvasti ja raportoidaan vihkoon, arviointilomakkeelle tai portfolioon. Arviointiin sisältyy sekä oppilaan itsearviointi että opettajan arviointi ja siinä huomioidaan koko käsityöprosessi. Kirjallinen arviointi tehdään jokaisesta työstä erikseen mahdollisuuksien mukaan. Suullista arviointia tapahtuu koko käsityöprosessin ajan opettaja-oppilas/oppilaat sekä oppilas-oppilas/oppilaat vuorovaikutuksessa. Itsearviointia toteutetaan myös arviointikeskustelulla opettajan kanssa mielessä jatkuva oppilaan kehittyminen, itsetunnon vahvistaminen ja kasvu. 7-9 luokilla arviointi tapahtuu oppilaan oman arvioinnin sekä opettajan arvioinnin yhteistuloksena. Arviointi pyritään järjestämään henkilökohtaisena keskusteluna, jossa arvioidaan koko prosessi sekä syntynyt tuote.

Väliarvioinneissa ja lukuvuositodistuksessa käsityö arvioidaan numeroin neljänneistä luokasta lähtien. Työskentelyn arviointi kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Työskentelyn arvioinnissa otetaan huomioon, miten vastuullisesti ja oma-aloitteisesti oppilas työskentelee ja miten hän toimii yhteistyössä muiden kanssa. Alaluokilla arvioinnin pohjana on Opetushallituksen laatima kuvaus hyvästä osaamisesta 4. luokan päättyessä(liitteenä). 7-9. luokkien arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteerejä arvosanalle 8 (liitteenä).

Aihekokonaisuudet käsityön opetuksessa

Ihmisenä kasvaminen

Käsityön tekeminen on itseilmaisua, omien ajatusten esilletuomista, konkreettisten esineiden valmistamisen kautta. Töitä suunnitellessaan oppilas toteuttaa luovuutta ja kehittyä siinä. Oppilas työskentelee taitojen mukaan, kohtaa oman taitavuutensa rajat ja saa mahdollisuuden harjaantua taidoissaan. Oppiaineen yhtenä keskeisenä periaatteena on itsetunnon kasvu. Työnilon tavoittaminen ja onnistumisen tunteen saaminen omin käsin tehden ovat vahvoja itsetunnon rakentajia. Oppilaalla on käsityön prosessiluonteesta vuoksi myös tilaisuus kehittyä antamaan ja saamaan palautetta ryhmässä.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Käsitalo ja -perinne ovat kulttuurisidonnaisia. Käsitöissä oppilas tutustuu Suomen ja muiden maiden käsityöperinteeseen sekä muodin ja muotoilun piirteisiin eri aikoina.

Viestintä ja mediataito

Käsityön tuloksella on symbolinen merkitys, viesti. Tästä näkökulmasta kaikki tuotteet mitä valmistamme viestivät ympäristölleen. Helsinkiläisessä peruskoulussa on mahdollisuus tutustua hyvin monipuolisesti vaatetuksen viesteihin sekä pohtia median vaikutusta omaan pukeutumiskoodiin ja muotiin. Eri viestimien (esim. lehdet, kirjat, internet) käyttö mm. tiedonhankinnassa, on käsityössä käytössä lähes joka tunnilla

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Oppilaat tutustuvat eri käsityö- ja käsityöläisammatteihin esim. opintokäynneillä tai median välityksellä. Oppilailla on mahdollisuus tet -jaksolla osallistua paikallisten käsityöyritysten arkeen.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Oppilaat arvioivat oman kulutuksensa ja arkikäyttöjensä vaikutuksia ympäristöön ja omaksuvat kestäväen kehityksen edellyttämiä toimintatapoja. Materiaalivalinnoissa ja materiaalien työstämisessä huomioidaan säästäväisyys ja taloudellisuuden periaatteet sekä arvioidaan materiaalien ja tuotteiden ekologisuutta. Kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti korostetaan kierrätyksen eri muotoja ja tuotteen elinkaaren merkitystä ympäristölle. Tuotesuunnittelussa pyritään turhan tuottamisen välttämiseen.

Turvallisuus ja liikenne

Käsityöopetuksessa painotetaan työvälineiden ja koneiden oikeaa ja turvallista käyttöä. Materiaalitietoudessa otetaan huomioon turvallisuustekijät sekä työstämisessä etä käytön kannalta. Opintokäyntien yhteydessä kertautuvat liikennekäyttäytymiseen ja asianmukaiseen vaatetukseen liittyvät tekijät mm. näkyvä vaatetus, heijastimet yms.

Ihminen ja teknologia

Kaikki ihmisen ihmiselle tekemä on teknologiaa. Käsitöissä tarjoutuu luontevasti mahdollisuus pohtia ja ymmärtää välineiden, laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteita sekä opettaa niiden käyttöä ja käyttöikäen vaikuttavia tekijöitä.

10.2.16. Liikunta

Johdanto

Liikunnan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan fyysistä kuntoa, motorisia taitoja ja yleisiä oppimisedellytyksiä. Liikunnan avulla tuetaan myös oppilaan sosiaalisia ja kognitiivisia taitoja sekä opetetaan ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys.

- harjoitellaan turvallista liikkumista lähiympäristössä

Hiihto ja luistelu

- harjoitellaan hiihtoa mahdollisuuksien mukaan
- kerrataan luistimien sitominen ja niiden huoltaminen
- harjoitellaan eteenpäin ja taaksepäin luistelua sekä jarrutuksia
- Uinti
- uinninopetus järjestetään keskitetysti kuntakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti

Luokka-aste 7

Keskeiset tavoitteet

”Liiku yhdessä”

Oppilas oppii liikunnan avulla sosiaalisia taitoja ja hyväksyy monipuolisen liikunnan. Oppilaan fyysinen kunto kehittyy liikuntaa harrastamalla ja hän ymmärtää sen merkityksen elämäntapana. Oppilas tulee liikuntatunneille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan.

Voimistelu ja kuntoliikunta

- oppilas osaa pienissä ryhmissä suunnitella ja toteuttaa voimistelusarjoja permannolla ja telineillä mahdollisuuksien mukaan
- oppilas oppii oman fyysisen kunnon kehittämistä ja lihashuoltoa
- oppilas osaa liikkua musiikin tahdissa

Palloilu

- oppilas tuntee yleisimpien palloilulajien perussäännöt ja osaa soveltaa niitä peleissä
- oppilas kykenee joukkuepelaamiseen

Yleisurheilu

- oppilas harjoittelee keskeisimpiä yleisurheilulajeja urheilukentällä

Luontoliikunta

- suunnistustaitoja kehitetään edelleen
- oppilas tuntee koulun ympäristön ja osaa kulkea itsenäisesti liikunnan suorituspaikoille

Hiihto ja luistelu

- hiihdon opetusta mahdollisuuksien mukaan
- oppilas osaa luistelun perustaidot ja yleisimpien jääpelien säännöt

Uinti

- uintia mahdollisuuksien mukaan

Keskeiset sisällöt

Voimistelu ja kuntoliikunta

- harjoitellaan teline-, väline- ja vapaavoimistelua
- kuntopiiri ja kuntosaliharjoittelua, lenkkeilyä ja aerobicia
- venyttely- ja rentoutumisharjoituksia
- tanssi- ja rytmikkaharjoituksia

Palloilu

- pelitaitojen ja sääntöjen harjoittelua yleisimmissä palloilulajeissa
- viite- ja mailapelejä

Yleisurheilu

- yleisimpien yleisurheilulajien tekniikkaharjoittelua oikeilla välineillä ja oikeilla suorituspaikoilla mahdollisuuksien mukaan

Luontoliikunta

- kerrataan suunnistuksen perustaidot ja suunnistetaan luonnossa
- luontoretkeä lähimaastossa

Hiihto ja luistelu

- kehitetään hiihtotyyliä mahdollisuuksien mukaan
- kerrataan jarrutukset, eteenpäin ja taaksepäin luistelu sekä kaarreluistelun tekniikka
- harjoitellaan yleisimpien jääpelien sääntöjä ja tekniikoita

Uinti

- uintia mahdollisuuksien mukaan

Luokka-aste 8**Keskeiset tavoitteet****” Liiku syventäen ”**

Oppilas liikkuu syventäen taitojaan. Oppilas tulee liikunnantunneille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan. Oppilas oppii kehittämään ja tarkkailemaan toimintakykyään. Oppilas oppii hyväksymään itsensä ja suvaitsemaan erilaisuutta.

Voimistelu ja kuntoliikunta

- oppilas osaa voimistella permannolla ja telineillä mahdollisuuksien mukaan
- oppilas oppii oman fyysisen kunnon kehittämistä ja lihashuoltoa

Palloilu

- oppilas syventää yleisimpien palloilulajien ja mailapeli taitoja.
- oppilas oppii joukkuepelin ja mailapelin taktiikkaa.

Yleisurheilu

- Oppilas harjoittelee keskeisimpiä yleisurheilulajeja urheilukentällä

Luontoliikunta

- oppilas osaa suunnistaa itsenäisesti kartan avulla.

Hiihto ja luistelu

- oppilas osaa luistella sujuvasti
- oppilas osaa soveltaa luistelutaitojaan jääpeleihin.
- oppilas hiihtää mahdollisuuksien mukaan

Uinti

- oppilas osaa perusuintitavat
- oppilas osaa hengenpelastusta

Keskeiset sisällöt**Voimistelu ja kuntoliikunta**

- teline-, väline- ja vapaavoimistelu
- kuntopiiri ja kuntosaliharjoittelu
- venyttely ja rentoutuminen
- tanssi ja rytmikkaharjoittelu

Palloilu

- oppilas harjoittelee palloilulajien ja mailapeliä taktiikkaa.
- tekniikka- ja taktiikkaharjoittelu

Yleisurheilu

- harjoitellaan uusia lajitaitoja mahdollisuuksien mukaan.

Luontoliikunta

- harjoitellaan suunnistusta yksin ja pienryhmässä, karttaa tai kompassia apuna käytäen.

Hiihto ja luistelu

- ylläpidetään luistelun perustaidot ja opitaan uusia lajitaitoja. (esim. taito- ja muodostelmaluistelusta)
- harjoitellaan monipuolisesti hiihtämistä mahdollisuuksien mukaan

Uinti

- harjoitellaan liikkumaan vedessä monipuolisesti
- harjoitellaan hengenpelastusta.

Luokka-aste 9**Keskeiset tavoitteet****”Liiku nauttien”**

Oppilas löytää itselleen sopivan tavan liikkua ja nauttii siitä. Oppilas tietää kuinka omaa kuntoa voi kehittää ja arvioida. Oppilas ymmärtää liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

Voimistelu ja kuntoliikunta

- oppilas osaa voimistella permannolla ja telineillä mahdollisuuksien mukaan
- oppilas oppii oman fyysisen kunnon kehittämistä ja lihashuoltoa

Palloilu

- tekniikan syventämistä pallo- ja mailapeleissä

Yleisurheilu

- oppilas tietää kuinka kehittää itseään yleisurheilulajeissa

Luontoliikunta

- oppilas soveltaa oppimiaan taitoja luonnossa liikkumiseen

Hiihto ja luistelu

- osaa luistella sujuvasti
- oppilas osaa jääpelien pelitaktiikkaa
- osaa hiihdonperustaidot.

Uinti

- uimaopetus järjestetään mahdollisuuksien mukaan

Keskeiset sisällöt**Voimistelu ja kuntoliikunta**

- oman kunnon seuranta. (testit, kuntokortit)
- annetaan mahdollisuuksia liikunnallisiin elämyksiin ja tuetaan oppilaan itseilmaisua.

Palloilu

- eri palloilulajien taktiikkaharjoituksia ja peli-idea
- tutustutaan mahdollisuuksien mukaan uusiin palloilulajeihin

Yleisurheilu

- eri yleisurheilulajien tekniikkaharjoituksia ja tai tulostavoitteita

Luontoliikunta

- luontoretkeä ja erätaitoja integroiden mahdollisuuksien mukaan muihin oppiaineisiin

Hiihto ja luistelu

- monipuolista talviliikuntaa

Uinti

- uinninopetus järjestetään mahdollisuuksien mukaan
-
- Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä

Työtavat

- opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet ja vuodenaikat, koulun ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet
- harjoitellaan yksilöllisesti, pareittain ja ryhmissä kokoonpanoja vaihdellen

Arviointi

- Arviointi on jatkuvaa työskentelyn seuranta. Arviointi on kannustavaa, jolloin etsii oppilaan vahvuuksia ja onnistumisen kokemuksia, näin pyritään luomaan realistinen ja monipuolinen minäkuva omista liikuntataidoista.

Aihekokonaisuudet liikunnassa

Ihmisenä kasvaminen

Realistisen minäkuvan vahvistaminen, tunteiden ja mielialojen käsittely liikunnan avulla. Sosiaalisten taitojen kehittyminen liikunnan avulla mm. joukkuelajeissa.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Suomalainen liikuntakulttuuri on keskeinen osa suomalaista kulttuuria ja merkittävä ”käyntikortti” ulkomailla. Liikunnan avulla on helppo tutustua vieraisiin kulttuureihin (mm. pelaamalla eri maiden liikuntapelejä, tanssimalla kansallistansseja...)

Viestintä ja mediataito

Liikunnan avulla voidaan viestiä asioita ja tunnetiloja, joita on vaikea pukea sanoiksi. Urheilutapahtumien seuranta median avulla.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Liikunnan asema eri yhteisöjen yhteen saattamisen vahvistajana on tärkeä. Oppilas tietää liikuntapalveluiden sijainnin, toimivuuden ja vastuun omasta kunnosta.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Liikunnan avulla voidaan opettaa vastuuseen ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta pitämällä huolta liikuntavälineistä ja ympäristöstä.

Turvallisuus ja liikenne

Liikuntatunnilla opetellaan liikkumaan turvallisesti, vahingoittamasta fyysisesti itseään ja muita. Liikuntatunneilla korostetaan turvallista siirtymistä paikasta toiseen mm. tee-mapäivinä, retkillä, liikuntapäivinä.

Ihminen ja teknologia

Teknologia on yksi osa tämän päivän liikuntaa. Uusi teknologia on avannut uusia mahdollisuuksia oman liikuntasuorituksen seuraamiseen (seurantaraportit tietokoneohjelmilla, henkilökohtaiset kuntotestaukset ja syke- ja askelmittarit).

10.2.17. Kotitalous

Johdanto

Kotitalouden opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista arkielämän tilanteissa. Tehtävänä on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta.

Kotitalouden opetus perustuu käytännön toimintaan ja ryhmässä toimimiseen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioon ottamiseen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden kanssa ja soveltaa käytäntöön useiden eri alojen tietoa.

Luokka-aste 7

Keskeiset tavoitteet

Ravitsemus- ja ruokakulttuuri

Oppilas

- ymmärtää ravitsemussuositusten merkityksen hyvän terveyden ylläpitäjänä ja pystyy valitsemaan ruoan ja ruoanvalmistusmenetelmät hyvinvointiaan edistävästi ja soveltaa tietojaan ja taitojaan käytäntöön,
- oppii turvalliset työtavat sekä elintarvikkeiden turvallisen ja oikean säilytyksen ja käsittelytavat ja osaa soveltaa tietojaan käytännössä,
- tuntee ja arvostaa juhla- ja tapakulttuuria ja niihin liittyviä perinteitä.

Koti ja ympäristö

Oppilas

- harjoittelee ruokatalouden, asunnon ja tekstiilienhoitoon liittyviä perustaitoja sekä turvallisia työtapoja,
- harjoittelee suunnitelmallista työntekoa ja ajankäyttöä, tiedostaa oman osuutensa merkityksen kodin töissä,
- ymmärtää viihtyisän ympäristön merkityksen hyvinvoinnin edistäjänä,
- oppii käyttämään erilaisia työvälineitä ja koneita.

Perhe ja yhdessä eläminen

Oppilas

- ymmärtää hyvän käytöksen merkityksen jokapäiväisessä elämässään
- arvostaa perheenjäsenten tasa-arvoa
- harjoittelee ottamaan vastuuta itsestään, ryhmästään ja lähiympäristöstään

Kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta

Oppilas

- tiedostaa kodin taloudenhoidon perusteita ja niihin vaikuttavia tekijöitä,
- kehittää taitojaan toimiakseen itsenäisenä, vastuullisena ja kriittisenä kuluttajana ja rahankäyttäjänä,
- oppii lajittelemaan jätteitä, kierrättämään tavaroita ja säästämään energiaa.

Keskeiset sisällöt

- terveellisen ruoan perusteet
- ruoanvalmistus ja leipominen
- elintarvikkeiden käsittely ja turvallinen säilytys
- yleisimmät tuote- ja pakkausmerkinnät
- suomalaista ruoka-, juhla- ja tapakulttuuria

- hyvät tavat ja toisista välittäminen
- oman rahankäytön suunnittelua
- kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet
- kuluttamiseen liittyvien ongelmien tiedostaminen
- kulutuksen ympäristövaikutukset
- kotitaloudenjätehuolto
- kodin töiden suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita
- tekstiilienhoidon perusteita
- asunnonhoidon perusteita
- erilaisten kotitalouskoneiden ja laitteiden turvallinen käyttö

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 liitteenä

Työtavat

Kotitalouden opetuksessa käytetään monipuolisia ja vaihtelevia menetelmiä sekä teorian että käytännön opetuksessa. Opetus painottuu käytännön työskentelyyn. Oppilaat tekevät yksilö-, pari- ja ryhmätöitä. He oppivat hankkimaan itsenäisesti tietoa, suunnittelemaan mm. ateriakokonaisuuksia ja toteuttamaan niitä käytännössä. Ryhmissä tapahtuva käytännön työ ohjaa oppilaita töiden tasapuoliseen jakamiseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja toisten huomioimiseen.

Arviointi

Kotitalouden taitoja arvioidaan jatkuvasti kaikilla sen osa-alueilla: yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, tiedonhankinta- ja käsittelytaidot sekä käytännön työtaidot. Lisäksi huomioidaan teorian tiedot sekä oppilaan asennoituminen aineeseen. Oppilas arvioi myös itse työskentelyään ja työnsä tulosta (esim. suunnittelu, ajankäyttö, työtavat, raaka-aineiden käsittely ja käyttö, hygieenisuus). Valinnaisen kotitalouden arvioinnissa painottuvat edellisten lisäksi opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen sekä kiinnostus taitojensa edelleen kehittämiseen. Lisäksi valinnaisen opiskelussa korostuvat organisointikyky ja vastuu lähiympäristöstä. Oppilaan tietoja ja taitoja mitataan esim. kirjallisilla ja käytännön kokeilla.

Aihekokonaisuudet kotitaloudessa

Kotitalouden opetuksessa käsitellään eheyttävistä aihekokonaisuuksista osiot:

Ihmisenä kasvaminen

Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja tasapainoisen elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Ruokatalouden, asunnon- ja tekstiilienhoidon yhteydessä opitaan käyttämään tarkoituksenmukaisia aineita, välineitä ja työtapoja. Sisältöihin kuuluu kodin jätteiden lajittelun ja kierrätyksen oppiminen sekä vastuulliseen rahankäyttöön ja säästämiseen perehtyminen.

Ihminen ja teknologia

Kotitalousopetuksessa tutustutaan teknologiaan arkielämässä eli opitaan erilaisten kotitalouskoneiden käyttöä

10.2.18. Oppilaanohjaus

Johdanto

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskeluvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, lisätä hyvinvointia koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Sen avulla edistetään myös koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tulee tukea oppilaanohjaajien ja toisen asteen oppilaitosten ohjauksesta vastaavien opinto-ohjaajien sekä opettajien välisellä yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat.

Tavoitteet

Oppilas

- oppii itsenäisyyteen, vastuullisuuteen ja itsetuntemukseen
- oppii yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja
- oppii kehittämään oppimisvalmiuksiaan ja tunnistamaan oppimisvaikeuksiaan sekä etsimään apua ongelmatilanteissa
- oppii tuntemaan erilaiset oppimistyylit
- oppii kehittämään opiskelutaitojaan ja oman toiminnan arviointitaitojaan
- saa tukea ja ohjausta siirtyessään koulutuksen eri nivelvaiheissa perusopetuksen sisällä ja perusopetuksen päättövaiheessa
- oppii etsimään tietoja ja hankkimaan taitoja opiskelua, tulevaisuutta sekä elämää koskevia suunnitelmia ja valintoja varten käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia
- oppii kehittämään päätöksentekotaitojaan sekä toteuttamaan ja arvioimaan tulevaisuudensuunnitelmiaan myös muuttuvissa olosuhteissa
- saa tukea ja ohjausta ammatillisessa suuntautumisessa, myös sukupuolirajat ylittävissä oppiaine-, koulutus- ja ammatinvalinnoissa
- oppii hankkimaan tietoja yhteiskunnasta, työelämästä ja yrittäjyydestä sekä kasvaamaan monikulttuurisuuteen ja kansainvälisyyteen.

Luokka-asteet 7-9

Perusopetuksen 7.–9. vuosiluokkien oppilaanohjaus tulee järjestää siten, että se tarjoaa oppilaalle kokonaisuuden, joka muodostuu

- luokkamuotoisesta ohjauksesta
- yksilöllisiin kysymyksiin syventyvistä henkilökohtaisista ohjauksesta
- sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvasta pienryhmäohjauksesta

- työelämään tutustumisesta.

Oppilaalle tulee järjestää henkilökohtaista ohjausta, jolloin oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Oppilaalle tulee järjestää pienryhmäohjausta, jonka aikana hän oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan opiskelijan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä.

Perusopetuksen päättövaiheessa oppilasta tulee ohjata ja tukea jatko-opiskeluvalinnoissa sekä ohjata käyttämään opetus- ja työhallinnon sekä muita yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita.

Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa ammattialoista, ammateista ja työelämästä sekä saa virikkeitä yrittäjyydestä.

Oppilaalle tulee järjestää työelämään tutustumisjaksoja koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia oma-kohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidoissa työympäristöissä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Opetussuunnitelmaan tulee laatia suunnitelma työelämään tutustumisen järjestelyistä.

LUOKKAMUOTOINEN OHJAUS

Keskeiset tavoitteet

Oppilas

- oppii itsetuntemusta ja vuorovaikutustaitoja
- muodostaa kokonaiskäsityksen koulun toimintatavoista ja opiskelumahdollisuuksista
- oppii käyttämään erilaisia opiskelumenetelmiä ja tiedonhankintakanavia sekä arvioimaan omia opiskelutaitojaan
- oppii kehittämään itselleen sopivia opiskelustrategioita
- tuntee Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteet ja oppii etsimään tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista
- hankkii perustietoa työelämästä ja eri ammattialoista
- opettelee etsimään tietoa opiskelusta ja työnteosta ulkomailla.

Keskeiset sisällöt

- itsetuntemus ja ammatillinen kehitys
- kouluyhteisössä toimiminen, perusopetuksen rakenne, eteneminen ja oppilaan arviointi
- opiskelun taidot
- tulevaisuudensuunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- työelämätietous, elinkeinorakenne ja ammattialat
- Suomen koulutusjärjestelmä
- jatko-opintomahdollisuudet peruskoulun jälkeen ja hakeutuminen jatko-opintoihin
- opiskelu ja työskentely ulkomailla
- ohjaus-, tiedotus- ja neuvontapalvelut
- tasa-arvo yhteiskunnassa ja työelämässä

10.2.19. Valinnaiset aineet

Tietotekniikka

Luokka-aste 8

Kurssit 1 ja 2

Sisältöjä ja tavoitteita

- Verkkoympäristössä työskenteleminen – antaa palautetta verkossa ja hyödyntää itse saamansa palautteen.
- Vastuullinen ja itsenäinen käyttäytyminen verkkoympäristössä.
- Hallitsee sähköpostin käytön monipuolisesti.
- Tiedonhankinnan perusteita.
- Tutustuu erilaisiin hyödyllisiin verkkopalveluihin ja oppii käyttämään niitä.
- Tietoturvaan perehtyminen.
- Työvälineohjelmien käyttöä esimerkiksi taulukkolaskenta.
- Tietotekniikan käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden hallinta ja niiden ratkaiseminen.
- Tutustutaan resurssinhallinnan eri mahdollisuuksiin.

Luokka-aste 9

Kurssit 3 ja 4

Sisältöjä ja tavoitteita

- Tutustutaan ohjelmointiin ja opitaan tekemään www-sivuja. Perehdytään työn suunnitteluun ja dokumentointiin. Myös oman työn itsearviointi on tärkeää.
- Syvennetään tietotekniikkaan liittyviä käsitteitä ja termejä
- Hyödynnetään työvälineohjelmia monipuolisesti. Oppilas tutustuu monipuolisemmin erilaisiin työvälineohjelmiin (tekstinkäsittely, esitysgrafiikka, taulukkolaskenta, kuvankäsittely) sekä oppimis / harjoitteluohjelmiin ja oppii ymmärtämään ohjelmien yhteistä logiikkaa. Hän käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa yhä enemmän oppimisen ja tuottamisen apuvälineenä. Tärkeässä asemassa ovat kirjoittamisprosessi ja vastuullinen sekä kriittinen toiminen tietoverkoissa ja sähköpostissa.

Äidinkieli /Viestintä

Luokka-aste 7

Kurssi 1**Tavoitteet**

Oppilas oppii käyttämään viestinnällisiä taitoja: harjaantuu suullisessa ja kuvallisessa ilmaisussa.

Sisällöt

Harjoitellaan luovaa ilmaisua. Perehdytään videon ja draaman keinoihin ja harjoitellaan kuvausta. Tutustutaan mainonnan keinoihin, eritellään mainoksia ja tehdään niitä.

Luokka-aste 8**Kurssi 2****Tavoitteet**

Oppilas kehittyy viestintäympäristönsä kriittiseksi tarkastelijaksi. Oppilas kykenee analysoimaan elämyksiään ja jakamaan niitä.

Sisällöt

Perehdytään elokuvan keinoihin ja kerrontaan. Tarkastellaan fiktiivisen elokuvan lajeja ja dokumenttielokuvaa. Kehitetään puhevalmiuksia mm. väittelyiden ja paneelikeskustelujen avulla.

Kurssi 3**Tavoitteet**

Oppilas kehittyy viestintäympäristönsä kriittiseksi tarkastelijaksi. Oppilas kykenee analysoimaan elämyksiään ja jakamaan niitä.

Sisällöt

Tutustutaan lehdistöön ja kirjoitetaan lehtijuttuja.

Luokka-aste 9**Kurssi 4****Tavoitteet**

Oppilas kehittyy rohkeaksi ja mediakriittiseksi viestijäksi.

Sisällöt

Tutustutaan televisioon viestintävälineenä. Tarkastellaan television ilmaisukeinoja. Pohditaan, kuinka uutiset kerrotaan ja miten sarjafilmit rakennetaan. Mietitään, mikä on totta ja mikä keksittyä. Tutkitaan kaupallisuutta ja väkivallan käyttöä.

Saksa B2-kielenä**Luokka-aste 8**

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Tutustutaan saksan kieleen ja opitaan ääntämään sitä. Opitaan tervehtimään ja kertomaan itsestä yksinkertaisin lausein.

Keskeiset sisällöt

- itsensä esittely
- tervehdykset
- tienneuvominen
- Berliini
- verbin persoonamuodot
- sein-verbi
- substantiivien suku
- artikkelin käyttöä

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajan vietosta.

Keskeiset sisällöt

- sää
- kulkuneuvot
- kellonajat
- koulusanastoa
- tienneuvominen
- eläimiä
- perhe ja sukulaiset
- harrastuksia
- omistuspronominit
- substantiivien monikko
- objekti

Luokka-aste 9

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Kerrataan ja vahvistetaan kahdeksannen luokan keskeisiä sisältöjä. Opitaan kertomaan matkakokemuksista myös menneessä ajassa.

Keskeiset sisällöt

- matkailu
- hotellihuoneen varaaminen
- Saksan maantuntemusta
- sivulauseita

- perfekt
- sein- ja haben-verbeistä imperfekti
- persoonapronominien akkusatiivi- ja dativimuodot

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Opitaan kertomaan nuorille tärkeistä asioista sekä esittelemään Suomea saksaa puhuville vieraille.

Keskeiset sisällöt

- ystävyydestä ja ystävistä kertominen
- muoti
- suomalaisen maaseudun sekä Helsingin esittelyä
- datiivi
- omistuspronominit
- prepositioita
- komparatiivi

Ranska B2-kielenä

Luokka-aste 8

Kurssi 1

Keskeiset tavoitteet

Tutustutaan ranskan kielen ääntämiseen ja intonaatioon. Opitaan kertomaan asioita omasta itsestä ja lähipiiristä ja ymmärtämään yksinkertaista, selkeää puhetta sekä lyhyitä helppoja tekstejä apuneuvoja käyttäen.

Keskeiset sisällöt

- tervehtiminen ja esittäytyminen
- kohteliaisuusilmaisuja (voinnin kysyminen, anteeksi pyytäminen, kiittäminen ym.)
- ostosten tekeminen
- perheestä kertominen
- ammatteja ja vapaa-ajan viettoa
- substantiivien suvut ja artikkelit
- adjektiivien taivutus ja paikka
- -er-verbien ja être- ja avoir-verbien preesens
- lukusanoja

Kurssi 2

Keskeiset tavoitteet

Vahvistetaan ääntämistä ja kuullun ymmärtämistä ja harjoitellaan suullista ja kirjallista

tuottamista. Opitaan kertomaan harrastuksista ja omista suunnitelmista. Saadaan tietoa Ranskasta, ranskalaisten arkipäivästä ja lomailusta. Tutustutaan myös Euroopan maiden ja kielten nimiin.

Keskeiset sisällöt

- kotiin liittyvää sanastoa
- päivämäärät ja kellonajat
- vuodenajat ja sää
- tien kysyminen ja paikan prepositioita
- ruokailusanastoa
- partitiivi
- omistuspronominit
- kysymyslauseet
- uusia epä säännöllisiä verbejä preesens-muodossa

Luokka-aste 9

Kurssi 3

Keskeiset tavoitteet

Kerrataan ja vahvistetaan 8. luokalla opittuja keskeisiä sanoja ja rakenteita.

Opitaan kertomaan koulusta ja koulutyöstä, omasta terveydestä, ihmisten ominaisuuksista

ja vapaa-ajan vietosta. Tutustutaan Pariisiin ja ranskalaisiin kauppoihin.

Opitaan käyttämään mennyttä aikamuotoa.

Keskeiset sisällöt

- preesensin kertausta
- säännöllisten –er-verbien ja epä säännöllisten verbien passé composé
- aller-futuuri
- uusia adjektiiveja, niiden taivutus ja paikka
- demonstratiivpronominit ja persoonapronominien objektimuodot
- lisää epä säännöllisiä verbejä
- säännölliset –re-verbit

Kurssi 4

Keskeiset tavoitteet

Opitaan ranskalaisten ruokakulttuuria ja arkisten tavaroiden nimityksiä. Puhutaan työstä, lomasta ja matkoista sekä TV-ohjelmista.

Keskeiset sisällöt

- partitiivisen artikkelin kertaus
- partitiivi määrän ilmaisujen kanssa ja kielteisissä lauseissa
- imperatiivi
- refleksiiviverbit

- -ir-verbien preesens ja passé composé
- passé composé être-apuverbin kanssa
- uusia epä säännöllä verbejä

Luokka-aste 9

A-kielen syventävä kurssi

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena tarjota oppilaille mahdollisuus syventää kielitaitoaan jatko-opintoja varten.

Sisällöt

Kurssilla kerrataan vanhaa ja opitaan uutta, sekä sanastoa että kielioppia. Kurssi sisältää runsaasti suulista harjoittelua, pitempien tekstien käsittelyä kuullun ymmärtämisen harjoittamista sekä vapaamuotoista kirjoittamista. Kurssi sopii oppilaille, jotka ovat kiinnostuneita oman kielitaitonsa kehittämisestä.

Matematiikka

Luokka-aste 9

Matematiikan syventävä kurssi

Kurssin tavoitteet

Kurssin tavoitteena on tarjota matematikkaa jatko-opiskelussa tarvitseville oppilaille mahdollisuus syventää ja laajentaa perusopetuksessa opiskeltuja asiasisältöjä. Tavoitteena on myös oppia pitkäjänteistä ja itsenäistä työskentelyä matemaattisten ongelmien ratkaisemiessa sekä käyttämään hyväksi aiemmin opittua.

Keskeiset sisällöt

- potenssilausekkeet ja niiden laskutoimitukset
- polynomien laskutoimitukset
- murtolausekkeet
- yhtälöt ja epäyhtälöt
- yhtälöparit

Arviointi

Kurssin arviointi perustuu koesuorituksiin, tuntityöhön ja kotitehtäviin. Kursista annetaan numeroarvosana opintojen aikana.

Kotitalous

Tavoitteet luokka-asteille 8-9

Oppilas

- oppii pohtimaan kotitalouden arjenhallintaa
- oppii tietojen ja taitojen itsenäisempään soveltamiseen
- rohkaistuu kehittämään taitojaan ennakkoluulottomasti
- oppii organisoimaan työskentelyään
- ottaa vastuuta lähiympäristöstään
- tiedostaa kotitalouksien toimintaan liittyvää kansallista kulttuuria sekä kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden tuomia mahdollisuuksia

Luokka-aste 8

Sisällöt

Kurssi 1

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat perustietojen ja –taitojen vahvistaminen. Kurssilla opitaan valmistamaan kunnon arkiruokaa sekä kalenterivuoden juhliin liittyviä ruokia ja leivonnaisia. Lisäksi tutustutaan erityisruokavalioihin

Kurssi 2

Kurssin pääsisältöjä ovat aterioiden suunnittelu ja toteutus, suomalaiseen ruokaperinteeseen tutustuminen sekä perinneruokien ja –leivonnaisten valmistaminen. Opetellaan teemallisten juhlien suunnittelua ja järjestämistä.

Luokka-aste 9

Edellytys on 8. luokan kurssien suoritus

Sisällöt

Kurssi 3

Kurssilla opetellaan vaativampaa ruoanvalmistusta ja leivontaa erilaisten ruoanvalmistusmenetelmien ja raaka-aineiden avulla. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä.

Kurssi 4

Kurssilla tutustutaan kansainväliseen ruokakulttuuriin ja ruoan valmistamiseen sekä leivontaan. Lisäksi syvennetään teemallisten juhlien järjestämistä. Kurssin sisällön suunnittelussa otetaan oppilaiden toiveet huomioon

Luokka-asteet 8 ja 9

Maukasta mutkattomasti (1vvt)

Kurssi ei edellytä aikaisempia valinnaisen opintoja. Kurssi sisältää ruoanvalmistusta arkeen ja juhlaan. Oppilaiden toivomukset kurssin sisällöstä huomioidaan.

Leivota (1vvt)

Kurssilla valmistetaan suolaisia ja makeita leivonnaisia. Oppilaiden toivomukset kurssin sisällöstä huomioidaan.

Liikunta

Luokka-asteet 7-9

Tavoitteet

Oppilaille tarjotaan 1-2 kurssia luokka-astetta kohden. Syvennetään oppilaan liikunnallisia tietoja ja taitoja. Tutustutaan uusiin liikuntalajeihin mahdollisuuksien, toiveiden ja oman harrastuneisuuden mukaan. Pyritään lisäämään liikunnan harrastamista.

Sisällöt

Liikuntakurssien sisältö määräytyy lukukauden vuodenajan mukaan ja pohjautuu pääosin yleisliikunnan lajivalikoimiin. Kurssin alussa kartoitetaan oppilaiden toiveet ja harrastuneisuus.

Kuvataide

Luokka-aste 7

Kuvataide (1vvt)

Kurssilla syvennetään kuvallisen ilmaisun taitoja jonkin muotoiluun/ ympäristönsuunnitteluun ja taiteen tuntemukseen liittyvän teeman tai projektin avulla. Työtapoina piirustus, maalaus ja kolmiulotteinen rakentelu.

Luokka-asteet 8-9

Piirustus ja maalaus

Mahdollisuus valita 1 tai 2 kurssia 8. ja 9. luokalla

Tavoitteet

Oppilas kehittää ja syventää monipuolisesti kuvailmaisun taitoja piirustuksessa ja maalauksessa oman tekemisen ja olemassa olevien teosten tarkastelun kautta. Samalla oppilas syventää tietojaan värin ominaisuuksista, muodon kuvaamisesta ja sommittelusta sekä suomen- ja maailmantaiteesta.

Sisällöt

Oppilas kokeilee eri piirustus ja maalaustekniikoita ja välineitä sekä yhdistelee niitä luovasti. Esim. lyijy-, hiili-, liitu- ja tussipiirtäminen, akvarelli-, akryyli- ja öljyvärimaalaaminen. Lähtökohtana työskentelylle voidaan käyttää taidekuvia sekä oppilaan omia elämyksiä, tunteita, mielikuvia ja aistihavaintoja.

Muotoilu ja rakentelu Mahdollisuus valita 1 tai 2 kurssia 8. ja 9. luokalla

Tavoitteet

Oppilas syventää ympäristön, arkkitehtuurin ja esinemaailman tuntemustaan, kykyään suunnitella, kuvata ja rakentaa tilaa, hahmottaa kolmiulotteista muotoa ja käyttää erilaisia materiaaleja työssään.

Oppilas oppii muotoiluprosessin työvaiheet ideasta valmiiseen tuotteeseen.

Sisällöt

Oppilasideoi, suunnittelee, rakentelee ja muotoilee erilaisista materiaaleista (esim. tikut, paperimassa, savi) esineitä, veistoksia, pienoismalleja. Oppilas oppii tarkastelemaan arkkitehtuuria ja muotoilua esteettisestä, eettisestä ja historiallisesta näkökulmista.

Kuvataiteen syventävä kurssi

1 kurssi 8. tai 9. luokalla

Oppilas syventää omaa kuvailmaisuaan ja taiteentuntemustaan valitsemallaan ilmaisumuodolla esim. kankaanpainannalla, grafiikalla, sekatekniikalla.

Kuvaviestinnän syventävä kurssi

1 kurssi 9. luokalla

Oppilas syventää kuvaviestinnän taitojaan esim. valokuvan, elokuvan, digitaalisen kuvankäsittelyn alueella.

Valinnaiskurssien arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kiinnostus, ilmaisun rohkeus ja omaperäisyys, työskentelytaidot ja harjoitustyöt. Arviointi pyrkii kehittämään oppilaan itsearviointitaitoja: omien taitojen, työskentelyprosessien ja ajatusten arviointia ja arvostamista.

Musiikki**Luokka-aste 7****Musiikkia kaikille (1vvt)****Tavoitteet**

- oppilas tutustuu yhteissoiton perusteisiin harjoittelemalla valitsemallaan soittimella tai laulaen
- oppilas syventää tietämystään kaikille yhteisen 7.luokan kurssin sisällöistä

Arviointi

Kurssi arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvostelun perustana ovat tiedollinen ja taidollinen kehittyminen, tuntiaktiivisuus, toiminta ryhmän jäsenenä sekä itsearviointi.

Luokka-aste 8

Bändisoitto (2vvt)

Tavoitteet

- oppilas kykenee yhteissoittoon ja pystyy soittamaan/laulamaan tavallisimpien musiikkityylien mukaisesti.
- oppilas esiintyy ryhmän jäsenenä koulun juhlissa

Sisällöt

- yhteissoiton harjoittelu, äänentoistolaitteiston- mikrofoniin ja sähkösoittimien käyttö, tutustuminen kevyen musiikin eri tyyleihin, nuottikirjoituksen ja soittoviitteiden opiskelu, improvisointi esim. pentatonisen asteikon pohjalta, omien musiikillisten ideoiden kehittäminen, musiikin tallentamiseen ja siihen liittyvään tekniikkaan tutustuminen

Arviointi

Arvioinnissa painotetaan oppilaan musiikillisten taitojen kehitystä ja työskentelykykyä ryhmän jäsenenä. Tärkeä osa arviointia on niinkään musiikillinen keksintä ja musisointi aikainen itsensä ja muiden kuunteleminen Arviointi numerolla.

Musiikkia kaikille (1vvt)

Tavoitteet

- musiikkitieto
- oppilas osallistuu aktiivisesti musisointiin ryhmän jäsenenä

Sisällöt

Yhteismusisointi, monityylinen lauluohjelmisto, rock- ja popmusiikin historia ja tyyli-suunnat, suomalainen iskelmä ja pop, musikaali, keskittynyt ja analysoiva musiikin kuunteleminen

Arviointi

Arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin keskeisiä perusteita ovat mm. tuntiaktiivisuus, tiedollinen ja taidollinen edistyminen, itsearviointi ja kirjallinen näyttö

Luokka-aste 9

Bändisoitto (2vvt)

Tavoitteet

- oppilas syventää solistisia ja yhteissoittotaitojaan sekä kehittää esiintymistaitoaan
- omien musiikillisten ideoiden työstäminen esitettävään ja tallennettavaan muotoon

Sisällöt

Samat kuin 8. luokan bändisoitossa mutta syventäen

Arviointi

Arvioinnissa painotetaan oppilaan tiedollista ja taidollista kehitystä, toimintaa ryhmän jäsenenä, aktiivisuutta ja itsearviointia Numeroarviointi.

Musiikkia kaikille (1 vvt)**Tavoitteet****Oppilas**

- tunnistaa jazzin vuosikymmenet ja kehityksen pääpiirteet
- osallistuu musisointiin ryhmän jäsenenä
- hahmottaa erilaisia musiikkikulttuureja ja niiden yhteyksiä

Sisällöt

- havainnoiva ja erittelevä musiikin kuunteleminen, jazzin historia, maailmanmusiikki ja erilaiset kulttuurit, taidemusiikin teostyypit, tietoa musiikinalan ammatillisesta koulutuksesta, yhteismusisointi

Arviointi

Arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnin kriteerit samat kuin 8. luokan vastaavalla kurssilla.

Käsityö**Johdanto**

Valinnaisessa käsityössä laajennetaan perusoppiainesta tieto- ja taitopohjaa syventämällä sekä perehdytetään uusiin työtekniikoihin. Työskentelyssä pyritään korostamaan oppilaan omaa suunnittelua. Opetus on aihepiirityöskentelyä, jossa oppilas mahdollisimman itsenäisesti suunnittelee ja toteuttaa aihepiirituotteen, jolloin kirjallisten ohjeiden tulkinta sekä koneiden ja materiaalien käyttö korostuu. Valinnainen käsityö kasvat-
taa pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työskentelyprosessiin.

Luokka-asteet 8-9**Tavoitteet****Oppilas**

- omaksuu käsityöhön liittyvää sivistysperintöä ja oppii arvostamaan kansallista ja kansainvälistä käsityökulttuuria
- kehittää toiminnan avulla vastuullisuutta, oma-aloitteisuutta, luovuutta, pitkäjänteisyyttä, myönteisen minäkuvan muodostumista sekä positiivista asennetta työntekoon

- tuotetta suunnitellessaan ja valmistaessaan ottaa huomioon esteettisiä, ekologisia ja taloudellisia näkökohtia
- kykenee toteuttamaan suunnittelemaansa hyvälaatuisia ja tarkoituksenmukaisia tuotteita
- oppii valitsemaan ja käyttämään erilaisia materiaaleja ja valmistustekniikkoja
- tutustuu ongelmakeskeisesti huoltamiseen, kunnostamiseen ja korjaamiseen
- selviytyy teknisessä ympäristössä ja omaksuu positiivisen työsuojeluasenteen sekä oikeat työskentelytavat
- omaksuu materiaali-, työväline- ja työtapatuntemukseen liittyviä tietoja ja taitoja, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, työtehtävissä ja harrastuksissa.

Keskeiset sisällöt (TS)

2 vvt kurssi

Opetuksessa

- käytetään suunnittelun lähtökohtana oppilaan lähiympäristöä ja kokemusmaailmaa
- käytetään mahdollisuuksien mukaan tietotekniikkaa ja teknologisia sovelluksia suunnittelun lähtökohtana
- hyödynnetään muiden maiden kulttuurien käsityön ja muotoilun aiheita ja muoto-kieltä
- paneudutaan omasta persoonasta lähtevään vaatesuunnitteluun (esim. väri, tyyli) ja käsitellään pukeutumisen symbolista merkitystä eli viestiä
- syvennetään 7. luokan ompelun perusteita vaikeimmilla malleilla ja materiaaleilla
- suunnitellaan ja toteutetaan sisustustuote käyttö- tai taidetekstiiliksi
- perehdytään vaativampiin lankatöihin
- suunnitellaan ja toteutetaan vanhasta uutta -tuote
- voidaan lisäksi valmistaa pieniä töitä erikoistekniikoilla tai esim. seuraavista aihepiireistä: korut, asusteet, nahkatyöt

1 vvt kurssi

Tekstiilityön lyhytkurssi on taidepainotteinen käsityökurssi.

Opetuksessa

- oppilasta ohjataan suunnittelemaan tuotteita, joissa hän hyödyntää kuvataiteessa opittuja tietoja ja taitoja
- tutustutaan käsityön erikoistekniikoihin
- oppilasta kannustetaan soveltamaan perinteisiä käsityön tekniikoita ja materiaaleja uusin, luovin tavoin
- kokeillaan erilaisten käsityötekniikoiden yhdistämistä
- tutustutaan tunnettuihin suomalaisiin tekstiilitaiteilijoihin ja mahdollisesti taidetekstiilinäyttelyihin

Luokka-aste 8

Keskeiset sisällöt (TN)(2 vvt.)

Oppilaille pyritään järjestämään yksilöllistä opetusta seuraavista opetuskokonaisuuksista kahden kurssin aikana opetusjaksoja mahdollisuuksien mukaan myötäillen. Kaikkiin opetuskokonaisuuksiin sisältyy tuotesuunnittelun sekä teknisen piirtämisen opetuskokonaisuudet soveltuvin osin aikaresurssit huomioon ottaen.

Kurssi 1**Metalliteknologia**

- oppilas kehittää taitojaan tutustumalla uusiin metallintyöstöön liittyviin erikoistekniikoihin oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät

Kurssi 2**Puuteknologia**

- oppilas kehittää taitojaan tutustumalla uusiin puuntyöstöön liittyviin erikoistekniikoihin
- oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät

Muovi - ja sähköteknologia sekä kone-oppi (Sisältyy osittain 1. ja 2. kurssiin)

- oppilas suunnittelee ja valmistaa halutessaan omia sähkötekniikan sovelluksiaan
- oppilaille opetetaan turvalliset työskentelymenetelmät

Teknisentyön Erikoiskurssi (1 vvt.)

Oppilaan yksilöllisen kehityksen tukemiseksi ja erikoistekniikoihin perehtymiseksi järjestettävä kurssi.

Luokka-aste 9**Keskeiset sisällöt (TN)(2 vvt.)**

Oppilaille pyritään järjestämään yksilöllistä opetusta yllä olevista opetuskokonaisuuksista kahden kurssin aikana opetusjaksoja mahdollisuuksien mukaan myötäillen. Kaikkiin opetuskokonaisuuksiin sisältyy tuotesuunnittelun sekä teknisen piirtämisen opetuskokonaisuudet soveltuvin osin aikaresurssit huomioon ottaen. Oppilas voi painottaa opiskelunsa tarpeensa mukaan ja kehittää omaa taitotasoaan valitsemillaan teknisen työn osa-alueilla. Suotavaa olisi tuottaa suuria useampia osa-alueita integroivia tuotteita.

Teknisentyön Erikoiskurssi (1 vvt.)

Oppilaan yksilöllisen kehityksen tukemiseksi ja erikoistekniikoihin perehtymiseksi järjestettävä kurssi.

TUKIOPPILASTOIMINTA

8. LUOKKA

Tukioppilaskurssi1 (1 vvt.)

Kurssi on tarkoitettu kahdeksasluokkalaisille, jotka haluavat toimia tukioppilaina. Kurssille pääsyn edellytyksenä on hakemus ja osallistuminen haastatteluun. Kurssin aikana käydään läpi koulutusohjelma. Kurssi toteutetaan kahdeksannen luokan keväällä ja suorituksen edellytyksenä on osallistuminen jokaiseen koulutuskertaan.

9. LUOKKA

Tukioppilaskurssi 2 (1vvt.)

Kurssi on tarkoitettu yhdeksäsluokkalaisille, jotka ovat suorittaneet tukioppilaskurssi 1. Kurssin ohjelmaan kuuluu seitsemäsluokkalaisten tukioppilaina toimiminen ja erilaisen toiminnan ja tapahtumien suunnittelu ja toteutus. Kurssi toteutetaan yhdeksännen luokan syksyllä.

LIITTEET

- 1. Suomi toisena kielenä**
- 2. Pienryhmäiset uskonnot**
- 3. Hyvän osaamisen kuvaukset nivelkohdissa Ja päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8**
- 4. Kielten taitotasot**

**SUOMI TOISENA KIELENÄ –OPETUSSUUNNITELMA
PERUSOPETUKSEEN**

Hyväksytty Helsingin kaupungin opetuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa
27.4.2004.

Sisältö

Opetuksen tavoitteet ja lähtökohdat.....	112
Opetusjärjestelyiden periaatteet	112
Arvioinnin perusteet	112
1.– 2. vuosiluokat.....	114
Puhuminen ja kuunteleminen	114
Lukeminen ja kirjoittaminen	114
Sanasto	115
Kielen rakenne	117
Kirjallisuus	117
Työtavat	118
Arviointi	118
Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 2. luokan päättyessä suomi toisena kielenä – opetuksessa Helsingin peruskouluissa	119
Puhuminen ja kuunteleminen	119
Lukeminen ja kirjoittaminen	119
Sanasto	119
Kielen rakenne	119
Kirjallisuus	119
3. – 5. vuosiluokat.....	120
Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot	120
Lukeminen ja tekstinymmärtäminen	120
Tiedonhankintataidot	121
Kirjoittaminen	121
Sanasto	122
Kielen rakenne ja kielitieto.....	123
Kirjallisuus	124
Työtavat	125
Arviointi	125
Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä suomi toisena kielenä – opetuksessa Helsingin peruskouluissa	126
Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot	126
Lukeminen ja tekstinymmärtäminen	126
Tiedonhankintataidot	126
Kirjoittaminen	126
Sanasto	126
Kielen rakenne ja kielitieto.....	126
Kirjallisuus	127
6. – 9. vuosiluokat.....	128
Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot	128
Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot	128
Kirjoittaminen	129
Viestintäkasvatus	129
Sanasto	130
Kielen rakenne ja kielitieto.....	130
Kirjallisuus ja kirjallisuustieto	132
Työtavat	132
Arviointi	132
Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8	133
Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot	133

Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot	133
Kirjoittaminen	133
Viestintäkasvatus	133
Sanasto	133
Kielen rakenne ja kielitieto.....	133
Kirjallisuus ja kirjallisuustieto	133
Kulttuuritaidot	134
LIITE 1 Kielitaitotasokuvaus B1.1 ja B1.2	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
LIITE 2 Tekijät.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

Opetuksen tavoitteet ja lähtökohdat

Suomi toisena kielenä (S2) –opetuksen keskeisenä tehtävänä on kehittää kokonaisvaltaisesti oppilaan suomen kielen taitoa ja kielellistä tietoisuutta niin, että hän pystyy opiskelemaan suomen kielellä ja toimimaan suomenkielisessä yhteisössä. S2–opetus tukee oman äidinkielen kehittymisen kanssa oppilaan toiminnallista kaksikielisyyttä. Suomi toisena kielenä on elämyksellinen, identiteettiä vahvistava tieto-, taito- ja taideaine.

S2–oppimäärä on äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen oppimäärä, jonka laajuudesta päättää koulu. Jos oppilas opiskelee S2–oppimäärää, opetuksessa noudatetaan kunnallista S2–opetussuunnitelmaa, vaikka oppilas saisikin opetuksen kokonaan tai osittain suomi äidinkielenä –oppitunneilla. S2–oppimäärän tavoitteet ja sisällöt ovat osin yhteneviä suomi äidinkielenä –oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on kuitenkin toisen kielen oppijan oppimistilanne. Suomen kieli on oppilaalle sekä oppimisen kohde että sen väline. Oppimäärän opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan suomen kielen taitoa myös muiden oppiaineiden sisältöjen, käsitteiden ja sanaston oppimisen kautta.

S2-opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyn lähtökohtana on oppilaan suomen kielen taito. Opetuksessa edetään oppilaan kulloisenkin tieto- ja taitotason mukaisesti ja opetusta eriytetään tarvittaessa. Oppilaalle laadittava oppimissuunnitelma tukee tavoitteiden saavuttamista. Opetussuunnitelma lähtee siitä, että oppilas on saanut perusopetukseen valmistavaa opetusta tai hänellä on sitä vastaavat kielelliset valmiudet.

Opetusjärjestelyiden periaatteet

Oppilas oppii suomea kaikissa oppiaineissa, ja opetus edellyttää yhteissuunnittelua ja yhteistyötä opettajien kesken. Koska oppilas ei välttämättä opiskele koko S2–oppimäärää S2–oppitunneilla, on yhteistyö S2–opettajan ja suomi äidinkielenä -opettajan kesken välttämätöntä. Opetuksen yhteinen suunnittelu on tarpeen, jotta kaikki S2–oppimäärän keskeiset sisällöt tulevat käsitellyiksi. Opetusjärjestelyissä huolehditaan siitä, että oppilaan äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen vuosiviikkotuntimäärä täyttyy.

Arvioinnin perusteet

Oppilaan arvioinnissa on keskeistä jatkuvan arvioinnin periaate, monipuoliset arviointitavat ja arvioinnin kohdistuminen oppilaan edistymiseen ja hänelle mahdollisessa oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnissa noudatetaan Helsingin kaupungin oppilaan arviointia koskevia linjauksia ja koulun arviointikäytänteitä. Opettajien välinen yhteistyö arvioinnissa on tärkeää koko opiskelun ajan ja painottuu erityisesti siinä vaiheessa, kun arvioidaan oppilaan siirtymistä opiskele-

maan suomi äidinkielenä – oppimäärää. Arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Hyvän osaamisen kuvaukset vuosiluokilla 2 ja 5 on laadittu oppilaan arvioinnin tueksi Helsingin peruskouluissa. Ne kohdistuvat oppimäärän tietoihin ja taitoihin ja määrittelevät arvioinnin pohjana olevan kunnallisen tason. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon kaikki osa-alueet sekä oppilaan kielitaitoprofiilin mahdollinen epätasaisuus. Valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät tieto- ja taitotason arvosanalle kahdeksan (8) ja ovat valtakunnallisesti vertailukelpoisia.

1.– 2. vuosiluokat

Puhuminen ja kuunteleminen

Puhumista ja kuuntelemista harjoitellaan aina niin, että sisältö on mukana, ks. sanaston aihepiirit.

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
• rohkenee ja haluaa puhua sekä aikuisille että lapsille • osaa kertoa mielipiteensä ja kieltäytyä • selviytyy luokan ja koulun tavallisimmista vuorovaikutustilanteista • pääsee luokkayhteisön jäseneksi • osaa kysyä ja vastata • osaa pyytää apua • osaa ilmaista tunteitaan kielen avulla • osaa kertoa itselleen tapahtuneen asian • osaa kuvailla tuttua esinettä tai asiaa • rauhoittuu kuuntelemaan sopivan ta-soista puhetta • harjoittelee kuuntelemaan erilaista puhetta • ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta	• kasvokkainkeskustelut • pienryhmäkeskustelut • puheen, selostuksen, kuvailun, kertomuksen kuuntelu • puhumaan rohkaisu • ääntäminen • uudelleenkerronta • kuvailun harjoittelu • ilmaisuharjoitukset • kuuntelu, erityisesti ymmärtävä kuuntelu • vuorollaan puhuminen • äänteiden erottaminen • sanan ja lauseen erottaminen • kysymysten teko

Lukeminen ja kirjoittaminen

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
ymmärtää lyhyitä kirjallisia ohjeita	eri oppiaineiden oppitunneilla ja oppikirjoissa käytettäviin tehtävätyyppeihin ja ohjeisiin tutustuminen
lukee lyhyitä tekstejä	oppilaan arkipäivään ja kouluun liittyvien helppojen tekstien lukeminen kaunokirjallisten tekstien lukeminen
ymmärtää lukemansa tutusta aihepiiristä	luetun kertominen omin sanoin luetusta keskustelu kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen
oppii lukutaidon strategioita	päätely, ennakointi ja muut strategiat sujuvan lukemisen harjoittelu
huomaa tekstissä vieraita sanoja	sanojen poimiminen ja selittäminen

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
	uusien sanojen merkityksen päättelyn harjoittelu ympäröivän tekstin ja omien kokemusten avulla kysymään rohkaisu
hallitsee sanatasoisen oikeinkirjoituksen melko sujuvasti	tavuttaminen (sekä puhuttu että kirjoitettu kieli) erityishuomio äänteiden keston ja vokaaliharmoniaan tietokoneella kirjoittaminen
kirjoittaa lyhyitä lauseita tutusta aihepiireistä	oikeinkirjoitus: iso alkukirjain lauseen alussa ja tutuissa erisnimissä, lopetusmerkki lauseiden kirjoittaminen (kuva apuna käyttäen) lauseiden tunnistaminen luontevan sanajärjestyksen harjoittelu

Sanasto

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
kasvattaa sekä aktiivista että passiivista sanavarastoaan siten, että hän selviytyy tutuista arkielämän tilanteista	tunteiden ilmaisu vuotuisjuhlat oppilaan arkielämään liittyviä verbejä
selviää koulumaailman eri tilanteista	oma lähiympäristö: perhe, koti, luokka, koulu, kaverit; kotiseutu; lähiympäristön nimistöä ihminen ja terveys: ruumiinosat, aistit; ruokailu, pukeutuminen, sosiaalinen vuorovaikutus, tunteiden ilmaiseminen; sairastaminen turvallisuus: turvallinen liikenne
hallitsee eri oppiaineiden keskeisen sanaston	eliöt ja elinympäristöt: elollinen ja eloton; elinympäristöt: piha, puisto, metsä, niitty, pelto; vuodenajat: merkit luonnossa, kasvien sopeutuminen, syksyn satoa; lähiympäristön kasvit ja eläimet: lehti- ja havupuut, kasvin osat, kotieläimet, nisäkkäät maapallo: maapallo ihmisen elinpaikkana; kaupunki ja maaseutu, Helsinki, Suomi, erilaiset maastot; Aurinkokunta: Maa ja Aurinko; päivä ja yö, kello; sää matematiikan sanasto: peruslaskutoimitusten sanasto, geometrian peruskuviot

TAVOITTEET: Oppilas

hahmottaa ylä- ja alakäsitteitä

SISÄLLÖT:luokittelu, nimeäminen, lajittelu

Kielen rakenne

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
ymmärtää että sanalla on perusmuodon lisäksi myös muita muotoja harjoittelee sanan eri muotojen tunnistamista	kirjaimet, tavutus, sanahahmo taivutusmuotoihin tutustuminen alkeellisen astevaihtelun osoittaminen tutuissa sanoissa (kk-k, pp-p, tt-t) vokaalisoinnun osoittaminen
tunnistaa verbin tekemisen sanaksi osaa tuottaa tekemistä kuvaavia ilmauksia eri persoonamuodoissa tutustuu menneen ja nykyhetken ilmaisuun	persoonapronominit tavallisten verbien aktiivin indikatiivin presensin myöntö- ja kieltomuoto
oppii kysymään ja vastaamaan, kieltämään ja kehottamaan	tavallisimmat kysymyssanat (myös verbin kysyvä muoto), erilaiset vastaukset imperatiivin yksikön ja monikon 2. persoonan myöntö- ja kieltomuoto tutuista verbeistä
osaa tuottaa ajan ja paikan ilmaisuja	sisä- ja ulkopaikallissijojen peruskäyttö adverbejä yleiset post- ja prepositiot
tutustuu omistusrakenteisiin	genetiivi Kenellä on? Millä on?
oppii kuvailun keinoja	adjektiivi, vastakohtat, vertailun alkeet partitiivi predikatiivilauseet: Vesi on kylmää jne.
oppii ilmaisemaan määrää ja järjestystä	perusluvut 1 – 1000 lukusana ja partitiivi järjestysluvut 1 – 30

Kirjallisuus

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
tutustuu kirjoitetun kielen koodiin	ääneen lukeminen
tutustuu suomalaiseen lasten kaunokirjallisuuteen, satuihin, loruihin ja runoihin saa kirjallisuudesta malleja oman tekstin rakenteeseen	erilaiset tekstit
saa mahdollisuuden innostua kirjallisuuden lukemisesta saa elämyksiä ja oppii tunteiden käsitteilyä	kirjaston käyttö monenlaisiin kirjoihin tutustuminen kirjallisuudesta keskustelu sopivantasoiset ja tunteita käsittelevät

TAVOITTEET: Oppilas**SISÄLLÖT:**

tekstit

Työtavat

S2-oppimäärään sopivat monet äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineelle tyypilliset työtavat, mutta siinä voidaan hyödyntää myös vieraan kielen opiskelun työtapoja. S2-oppitunneilla voidaan työskennellä ryhmässä, pareittain tai yksilöllisesti. Työtapoja ja tehtäviä tulee eriyttää mahdollisuuksien mukaan erilaisille oppijoille sopiviksi. Toisaalta on tärkeää käyttää myös koko ryhmän yhteisiä tehtäviä, jotta oppilaat oppivat ryhmätyöskentelyä ja osallisuutta. Työtapojen vaihtelulla pidetään myös huolta siitä, että kielen eri osa-alueita harjoitellaan riittävästi.

Alkuopetukselle tarkoituksenmukaisia työtapoja ovat esimerkiksi pelit, leikit, laulut ja pienet draamaharjoitukset, vaikkapa nukketeatteri. Lisäksi on syytä harjoitella itsenäistä työtä ja parityön alkeita. Alkuopetuksessa on hyvä käyttää runsaasti kuvamateriaalia sekä mahdollisuuksien mukaan konkreettisia esineitä. Mielikuvitusleikit ja – sadut ovat myös antoisia alkuopetuksen työtapoja.

Arviointi

Alkuopetuksessa suomi toisena kielenä –oppimäärän arviointi painottuu edistymisen arviointiin. Oppilaan tullessa S2-opetuksen pariin S2-opettaja ja luokanopettaja arvioivat yhdessä kielitaidon lähtötason. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös erityisopettajan kanssa. Lähtötason arvioinnissa tulee kiinnittää erityishuomiota puheen ja puheen ymmärtämisen arviointiin.

Alkuopetuksen aikana arvioidaan kaikkia kielitaidon osa-alueita: puhetta, puheen ymmärtämistä, kirjoittamista ja lukemista. Lisäksi arvioidaan sanastoa, kielen rakenteita ja kirjallisuutta. Aluksi arvioinnissa painottuvat puhuminen ja puheen ymmärtäminen sekä sanasto. Alkuopetuksen lopussa sanaston lisäksi on syytä painottaa lukemisen ja kirjoittamisen osa-alueita. Kielitaidon eri osa-alueissa edistymisen lisäksi arvioidaan myös oppilaan työskentelytaitoja. Niihin kuuluvat mm. tehtävien tekeminen ja erilaisiin toimintamuotoihin osallistuminen, itsenäinen työskentely, keskustelutaidot sekä kotitehtävät. S2-oppilaan kielitaitoa ja sen edistymistä sekä työtapoja arvioidaan yhdessä luokanopettajan kanssa.

Arvioinnin muodot valitaan arvioinnin kohteen mukaan. Puheen ja kuuntelun arvioinnissa keskeistä on jatkuva arviointi. Lisäksi voidaan tehdä haastatteluja, kuvasta kerrontaa, ohjeiden mukaan piirtämistä jne. Sanaston arviointikin on jatkuvaa, ja se kytkeytyy tiiviisti muihin kielitaidon osa-alueisiin. Sanaston arvioinnissa voidaan käyttää mm. nimeämistä tai elaborointia eli sanan käyttämistä omassa lauseessa tai tarinassa. Lisäksi on tärkeää tarkastella, miten oppilas selviytyy muissa oppiaineissa. Kielen rakenteen arvioinnissa keskeistä alkuopetuksessa on puheen arviointi. Rakenteen arvioinnissa lähtökohtana on rakenteiden käyttötarkoitus, esimerkiksi osaako oppilas tuottaa ajan ja paikan ilmaisuja. Kirjoittamisen arviointi ei ole tärkeimmässä asemassa vielä 1. luokalla, mutta sen merkitys kasvaa alkuopetuksen aikana. Kirjoittamisen arvioinnissa painotetaan sanojen tai lauseiden ymmärrettävyyttä. Lukemisen ja kirjoittamisen arviointi voivat painottua luokanopettajalle, koska oppilas opettelee lukemista ja kirjoittamista suurimmaksi osaksi äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärän oppitunneilla. Kirjoittamisen arvioinnissa

voidaan käyttää esim. saneluita, kuvasta kirjoittamista ja muita äidinkielisilläkin käytettäviä arvioinnin muotoja.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 2. luokan päättyessä suomi toisena kielenä – opetuksessa Helsingin peruskouluissa

Puhuminen ja kuunteleminen

Oppilas

ymmärtää eri puhujien normaalitempoista kasvokkaista puhetta
selviytyy vaivatta tavallisimmista koulumaailman vuorovaikutustilanteista
osaa kuvailla ja selostaa hänelle tuttuja tapahtumia
kuuntelee keskittyneesti ja osoittaa, että ymmärtää kuulemansa

Lukeminen ja kirjoittaminen

Oppilas

on saavuttanut lausetasaisen lukutaidon
ymmärtää lyhyitä kirjallisia ohjeita ja tekstejä
osaa omin sanoin kertoa lukemiaan asioita
osaa erotella sanoista äänteitä ja tavuja
löytää tekstistä itselleen vieraita sanoja
kirjoittaa helpot ja tutut sanat virheettömästi
osaa kirjoittaa lauseita kuvia ja viiheitä apuna käyttäen
osaa käyttää lauseessa isoa alkukirjainta ja lopetusmerkkejä
kirjoittaa ymmärrettävällä käsialalla

Sanasto

Oppilas

on lisännyt sekä aktiivista että passiivista sanavarastoaan lähtötasoon nähden
hallitsee muissa oppiaineissa tarvittavaa keskeistä sanastoa

Kielen rakenne

Oppilas

osaa käyttää hänelle opetettuja rakenteita tilanteeseen sopivasti, esim. kun hän ilmai-
see mennyttä aikaa, paikallisuus- ja omistajasuhteita, lukumäärää
osaa muodostaa kysymyksiä ja vastauksia
osaa tehdä myönteisiä ja kielteisiä lauseita indikatiivissa
osaa pyytää ja käskää

Kirjallisuus

Oppilas

on tutustunut monenlaisiin satuihin, kertomuksiin, loruihin ja runoihin
on tutustunut kirjaston käyttöön
osoittaa kiinnostusta kirjallisuutta kohtaan
on lukenut kaunokirjallisia tekstejä

3. – 5. vuosiluokat

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
Selviää käytännön puhetilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella	kertominen ja selostaminen: omien tunteiden, tarpeiden, tietojen ja mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen suullinen ilmaisu erilaisissa viestintätilanteissa pienimuotoiset suulliset esitykset asiointi
Tekee puheessaan eron keskeisten puheen rekisterien välillä ja tuntee kulttuurisidonnaiset puheviestinnän strategiat	tervehtiminen puhuttelemine esittäytyminen kiittäminen anteeksi pyytäminen puhelinkäyttäytyminen
osaa kompensoida puuttuvaa kielitaitoaan	lähikäsitteet selittäminen toisin sanoin
Ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta	äänteiden erottaminen sanan ja lauseen erottaminen kysymysten teko
osaa keskustella yleisistä aihepiireistä	puheviestinnän strategiat: keskustelun aloittaminen, ylläpitäminen ja päättäminen mielipiteen ilmaiseminen kuulijan huomioonottaminen
Saa hyvin selvää opettajan puheesta eri aineiden oppitunneilla	ymmärtävä kuunteleminen eläytyvä kuunteleminen keskittyvä, tarkka ja päättelevä kuunteleminen

Lukeminen ja tekstinymmärtäminen

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
lukee sujuvasti erilaisia tekstejä	lukutaidon kehittäminen mekaanisesta sujuvaksi ja ymmärtäväksi
ymmärtää yleisiä aihepiirejä ja eri oppiaineisiin liittyvää tekstiä	erilaisiin lukutapoihin tutustuminen luetun ymmärtämistä parantavat strategiat: ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen tekstistä apuvälineiden käyttö, esim. oppikirja ja sanakirja apuna tekstinymmärtämisessä

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
tarkkailee ja arvioi itseään lukijana	erilaisten tekstien ohjattu lukeminen
Tiedonhankintataidot	

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
ymmärtää tiedon merkityksen oppimistehtävän kannalta	erilaisten tietotekstien avaamisen harjoittelua, esim. käsitekartan avulla
oppii etsimään tietoa taitotasolleen sopivista lähteistä	tiedonhaun vaiheiden harjoittelua ohjautusti: tiedon jäsentäminen ja asian kannalta olennaisen tiedon löytäminen kirjaston käyttö
oppii suhtautumaan löytämäänsä tietoon kriittisesti	esim. erilaisten kirjojen, lehtien, mainosten, kuvien, kuvaajien, television, radion käytön harjoittelua tiedonhaussa yksinkertaiset tiedonhaut tietoverkosta hankitun tiedon käyttäminen esim. suullisissa ja kirjallisissa esityksissä

Kirjoittaminen

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
kirjoittaa sujuvaa käsialaa	isot ja pienet kirjaimet välimerkkien käyttö
kirjoittaa kuulemansa äänteen, tavun ja sanan, osaa tavuttaa sanan	äänteiden kesto vokaaliharmonia sanan jakaminen eri riveille
muodostaa lauseita ja virkkeitä, osaa kirjoittaa sidoksista tekstiä	sanasto rakenteet aikamuotojen johdonmukainen käyttö sidossanat isot alkukirjaimet nimissä ja lauseiden alussa lauseiden lopetusmerkit
oppii kirjoittamaan yksityisiä ja opetukseen liittyviä tekstejä	erilaisten tekstien laatiminen
hallitsee kirjoitetun kielen rekisterin, erottaa puhutun ja kirjoitetun kielen toisistaan	oikeinkirjoituksen perusasiat otsikointi kappalejako yleiskielen käytön harjoittelemine kerronta ja suora lainaus

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
osaa tuottaa tekstiä tekstinkäsittelyohjelmalla	tekstinkäsittelyohjelman käytön alkeet: otsikointi, kappalejako, sivunvaihto, väilyönti
kehittää taitoaan ilmaista itseään, perustelee ja arvioi omia tuotoksiaan, antaa palautetta toisten teksteistä	tutun asian selostaminen ja kuvailu juonellisen kertomuksen laatiminen hankittujen tietojen koonti mielipiteen ilmaiseminen ja perustelu synonyymien harjoittelu vaihtelevuuden saamiseksi teksteihin tarkoituksenmukainen tekstin tuottaminen esimerkiksi koevastauksissa tekstin muokkaaminen palautteen pohjalta

Sanasto

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
pystyy opiskelemaan kaikkia perusopetuksen oppiaineita saa selvää opettajan puheesta eri oppiaineiden oppitunneilla ymmärtää eri oppiaineita käsittelevää tekstiä	historia matematiikka: koko, symbolit, muodot, kappaleet, mitat (pituus, paino, tilavuus, korkeus, välimatka + partikkeli) kuvataide: taidemuodot, välineet, materiaalit tieto- ja viestintätekniikka: laitteet, sanastoa tekninen työ: välineet, materiaalit, työtavat tekstiilityö: välineet, materiaalit, työtavat liikunta: lajit, välineet, urheiluvammat musiikki: soittimet, termistö, symbolit ympäristö- ja luonnontieto: kasvit, eläimet, maaseutu ja kaupunki, sää, kartta, maailmankaikkeus katsomusaineet: rakennukset, rituaalit, henkilöt, termistö minä ja läheiseni (henkilökohtainen elämä, perhe, suku, ystävät), lähiympäristöni (koti ja asuminen, koulu), värit (värit, asteet), ihminen (keho, aistit, vaatetus, puhtaus), ruokailu (ruoka-aineet, ruoanlaittovälineet, ruokailuvälineet, verbejä), aika (vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät, vuorokaudenajat, kellonajat, ajan ilmaukset, ajanjaksot, ajankohdat), vapaa-aika (harrastukset, lemmikit, matkailu), liikenne (turvallisuus, liikennemerkki, liikennevälineet), palvelut
tunnistaa, ymmärtää ja osaa tuottaa eri aihepiirien sanastoa osaa itsenäisesti opiskella uuden aihepiirin sanastoa	

tuntee suomalaisen kulttuurin keskeistä sanastoa

(kauppa, pankki, terveydenhuolto, ammatit), media
ylä- ja alakäsitteet
yhdyssanat, vastakohtat, synonyymit, riimisanat
rekiot

kulttuurimuodot: kirjallisuus (kauno-, viihde-, tietokirjallisuus, runo, romaani, lasten-, nuortenkirjallisuus)
juhlapäivät: kalenterijuhlat (joulu, juhannus, pääsiäinen, vappu, kevätjuhla), perhejuhlat (kaste, rippi, ylioppilas, valmistuminen, häät, hääpäivä, hautajaiset), henkilökohtaiset juhlat (syntymäpäivä, nimipäivä)
suomalaiset merkkihenkilöt ja –tapahtumat: liputuspäivät ja henkilöt, kuuluisia suomalaisia
tapakulttuuri: pöytätavat, kohteliaisuus, epäkohteliaisuus (mm. kiroileminen), tervehdykset
kansanperinne (laulut, lorut, runot, sadut, tarinat)

Kielen rakenne ja kielitieto

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
hahmottaa keskeisimmät lausetyypit	toteamuslause kysymyslause: ko/kö-kysymys ja kysymyssanat omistusrakenne nesessiivirakenne: <i>Minun täytyy mennä</i> jne. käskyt ja huudahdukset välimerkit
hahmottaa lauseen keskeisimmät jäsenet tuntee keskeisimmät tavat yhdistää lauseita	prototyyppinen subjekti ja predikaatti käsitteet pää- ja sivulause tavallisimmat konjunktioit välimerkit
osaa ryhmitellä sanoja eri perustein ja huomaa samankaltaisuuksia sanojen taivutuksessa	sanaluokat ja niiden taivuttaminen verbityypit ja tärkeimmät nimityypit ja taivuttaminen sanojen ryhmittelyä merkityksen perusteella: synonyymit, vastakohtat, ylä- ja alakäsitteet, riimiparit, muu samankaltaisuus

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
tunnistaa, osaa muodostaa ja käyttää tärkeimpiä taivutusmuotoja sekä tietää niiden nimitykset	sanojen johtamisen alkeet sijamuodot: yksikön kieliopilliset sijat ja paikallissijat persoonamuodot aikamuodot: preesens ja imperfekti – myönteinen ja kielteinen taivutus taivutuksen tehtävien tarkastelua tekstissä
tuntee ääntämisen ja kirjoittamisen säännöt	rytmi, painotus ja intonaatio kirjoitus- ja äännejärjestelmä ja sen erityispiirteet
tutustuu puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin	passiivin tunnistaminen persoonamuodot verbin monikon 3. persoonan taivutus

Kirjallisuus

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
oppii ymmärtämään erilaisia aihepiirejä käsitteleviä tekstejä lukien tai kuunnellen	lukutaidon kehittäminen mekaanisesta sujuvaksi ja ymmärtäväksi runsas kirjallisuuteen tutustuminen lukien tai kuunnellen
lukee itsenäisesti ja oppii valitsemaan itselleen mieluista ja kielitasoltaan sopivaa luettavaa saa elämyksiä kirjallisuuskokemuksista	kirjaston käyttö ikäkauden ja kielitaidon mukaiset sadut, lorut, kertomukset, runot ja muu kauno-kirjallisuus
saa tukea kirjallisuudesta sanastonsa ja ymmärtämyksensä kehittämisessä osaa eritellä lukemaansa ja näkemäänsä	tekstien monipuolinen käsittely tekstin rakenteen tutkiminen: henkilöt, juoni, tapahtuma-aika ja –paikka jne. lukukokemuksen jakaminen muiden kanssa kuvalukutaidon alkeet mediakritiikin alkeet
tutustuu kirjallisen ilmaisun eri muotoihin	kirjallisuuden lajit elokuva ja teatteri mediatekstit asiatekstin ja fiktiivisen tekstin ero

Työtavat

Suomi toisena kielenä –opetuksen työtapoja valittaessa opettajan tulee huomioida oppilaiden yksilölliset kehityserot, erilaiset oppimistyyli- ja tausta. Työtavat tulee valita niin, että oppilas saa mahdollisuuden omaksua oppimisstrategioita, joiden avulla hän pystyy selviytymään suomenkielisessä ympäristössä.

Erilaisten työtapojen avulla kehitetään oppimisen, ajattelun, ongelmanratkaisu- ja työskentelytaitoja. Työtapojen tulee kehittää oppilaan valmiuksia ottaa vastuuta omasta oppimisestaan, työskentelynsä suunnittelusta ja arvioinnista. Niiden tulee myös edistää sosiaalista joustavuutta ja kykyä toimia rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Suomen kieli on oppimisväline, jota oppilas käyttää perehtyessään eri oppiaineisiin ja selviytyessään arkielämän tilanteissa. Kaikessa työskentelyssä kiinnitetään huomiota kielen eri piirteisiin. Erityisesti puheviestinnän ja vuorovaikutustaitojen sekä sanaston opettelemisessa käytetään hyväksi kieliyhteisön keskellä elämistä ja ympäristön tarjoamia viestintätilanteita. Työtapoja vaihdellaan siten, että kaikkia kielen osa-alueita (puhuminen, kuunteleminen, kirjoittaminen ja kielitieto) harjoitellaan tasapuolisesti. Työtapojen tulee olla sekä monipuolisia että joustavia ja antaa mahdollisuuksia luovaan toimintaan, elämyksiin ja leikkiin. Vaihtelevista työtavoista mainittakoon mm. keskustelu ja kertominen erilaisissa ryhmissä, erilaisten esiintymistilanteiden harjoittelu, ääneen lukeminen (opettaja ja oppilas), ohjattu lukeminen, kuvien käyttö, autenttisten materiaalien käyttö, luokittelu ja vertailu, monipuolinen kirjoittaminen (jäljentäminen, sanelut, toistokirjoittaminen, muistiinpanot) sekä pelit ja leikit.

Arviointi

Toisen kielen arvioinnissa oppilaan edistymisen jatkuva arviointi on keskeistä. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota ilmaisun sisällön välittymiseen, ymmärrettävyyteen, tarkkuuteen, tyyliin sekä rakenteiden hallintaan ja kielen sopivuuteen käyttötilanteessa. Arviointiin vaikuttavat oppilaan kiinnostus kielen kehittämiseen sekä harrastuneisuus. Sanaston hallinnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota sanaston laajuuteen, tarkkuuteen, varioivuuteen ja idiomaattisuuteen. Kirjoittamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota kirjoittamisen konventioihin: lauseenhallintaan, tekstin kokonaisuuteen, otsikon ja sisällön vastaavuuteen sekä ilmaisun kehittyessä oikein kirjoitukseen. Lukemisen ja tekstinymmärtämisen arvioinnissa otetaan huomioon sekä mekaaninen että ymmärtävä lukeminen ja lukemisen sujuvuus. Kirjallisuuden arvioinnissa itsearviointi on pääasiallinen arviointitapa. Itsearviointissa oppilas arvioi edistymistään suullisesti tai kirjallisesti sekä aineenhallinnassa että työskentelytaidoissa ja pohtii seuraavan vuoden tavoitteitaan. Kielen rakenteen ja kielitiedon hallinnan arvioinnissa painotetaan tunnistamista, tuottamista ja soveltamista. Tie-

donhankintataitojen arvioinnissa kiinnitetään huomiota työskentelyn itsenäisyyteen.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä suomi toisena kielenä – opetuksessa Helsingin peruskouluissa

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

rohkenee ilmaista itseään suullisesti erilaisissa tilanteissa
kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin
haluaa ja osaa kuunnella toisten ajatuksia; osaa erottaa omanikäisilleen tarkoitetuista viesteistä pääasiat
pystyy pitämään ymmärrettävällä puhekielellä tutulle yleisölle pienimuotoisen suullisen esityksen

Lukeminen ja tekstinymmärtäminen

Oppilas

on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
hyödyntää ja käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
ymmärtää pääpiirteittäin eri oppiaineiden tekstejä
käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen

Tiedonhankintataidot

Oppilas

osaa käyttää eri strategioita (esim. käsitekartta, muistiinpanot) olennaisen tiedon löytämiseen ja sen jäsentämiseen
osaa käyttää taitotasolleen ja tehtävään sopivia lähteitä tiedonhakemisessa, esim. yksinkertaiset tiedonhaut tietoverkoista ja kirjasto
osaa ohjatusti tuottaa esityksen annetusta aiheesta
pohtii tiedon oikeellisuutta

Kirjoittaminen

Oppilas

osaa tekstata ja tuottaa tekstiä tekstinkäsittelyohjelmalla
hallitsee melko varmasti sanatasoisen oikeinkirjoituksen sekä ison ja pienen kirjaimen keskeiset käyttötavat ja osaa käyttää lopetusmerkkejä
pystyy tuottamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä
on tottunut parantamaan tekstiään hyödyntäen saamaansa palautetta
ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä

Sanasto

Oppilas

tunnistaa, ymmärtää ja osaa tuottaa eri aihepiirien keskeistä sanastoa
ymmärtää oman taitotasonsa mukaisen tekstin avainsanat
osaa opiskella uusien aihealueiden keskeisen sanaston

Kielen rakenne ja kielitieto

Oppilas

hahmottaa tekstistä lauseet ja lauseista prototyyppisen subjektin ja predikaatin
osaa ryhmitellä prototyyppisiä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella
tietää, miten verbeillä ilmaistaan persoonaa ja aikaa
osaa hyödyntää tärkeimpiä nominien taivutusmuotoja tekstissään
tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja
tunnistaa keskeisimmät kielitiedon käsitteet

Kirjallisuus

Oppilas

pystyy valitsemaan itselleen mieluista ja kielitasoltaan sopivaa luettavaa
osaa jakaa lukukokemuksen muiden kanssa
laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
on lukenut opettajan kanssa sovittua kirjallisuutta ja työstänyt sitä eri menetelmin
on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion

6. – 9. vuosiluokat

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta	äänteiden, rytmin, painotuksen ja intonaation tunnistaminen ja tuottaminen
selviää käytännön puhetilanteista koulussa ja sen ulkopuolella	kulttuurisidonnaiset puheviestintätilanteet kuten tervehtiminen, puhutteleminen, esittäytyminen, kiittäminen, anteeksi pyytäminen, kysyminen, asioiminen ja puhelinkäyttäytyminen nonverbaalinen viestintä omien tunteiden ja tarpeiden ilmaiseminen kielellisesti puuttuvan kielitaidon kompensoiminen esimerkiksi lähikäsitteitä käyttämällä tai selittämällä
saa hyvin selvää opetuskeskustelusta ja opettajan puheesta eri oppiaineiden tunnilla	aktiivinen ja kriittinen kuunteleminen merkityksen päättely
osaa tuoda esiin tietojaan ja kokemuksiaan	suulliset esitykset tietojen esittäminen ja perusteleminen
rohkaistuu käyttämään kieltä eri viestintätilanteissa ja pystyy keskustelemaan rakentavasti	puheviestinnän strategiat kuten keskustelun aloittaminen, ylläpitäminen ja päättäminen oman mielipiteen esittäminen ja perusteleminen, kuulijan huomioon ottaminen, palautteen antaminen neuvottelutaitojen kehittäminen
tunnistaa ja tekee puheessaan eron puheen keskeisten rekisterien välillä	puhutun kielen vaihtelu

Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
käyttää erilaisia kielenopiskelulle tyypillisiä työtapoja	oppikirjan, sanakirjan ja kirjaston käyttö pari- ja pienryhmätyöskentely säännöllisenä harjoittelutapana tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen tiedonhankinnassa
osaa lukea itsenäisesti ja valita tarkoitukseensa sopivaa kirjallisuutta ja lähdemateriaalia	sujuva, erittelevä ja ymmärtävä lukutaito tietojen hankkiminen, arvioiminen ja soveltaminen lähdemerkinnät

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
tunnistaa omia oppimisstrategioitaan sekä tarvittaessa muuttaa niitä tarkoituksenmukaisemmiksi	oman työskentelyn arvioiminen
osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä	oman tuotoksen tarkkaileminen ja muokkaaminen oman kielitaidon arvioiminen
kehittää kielitaitoaan eri oppiaineiden oppitunneilla sekä luokkahuoneen ulkopuolella	lukutaidon strategioita kuten ennakointi, päättely ja pääasioiden etsiminen tekstistä eri oppiaineisiin liittyvien tekstien laatiminen suulliset ja kirjalliset esitykset

Kirjoittaminen

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
tuottaa selkeitä, tilanteen ja tarkoituksen mukaisia tekstejä	erilaisten tekstien laatiminen: kuvailevat ja kertovat tekstit, epämuodolliset tekstit ja viestit, mielipidekirjoitukset, asiatekstit, ohje, määritelmä, tiivistelmä, selostus, kirje, hakemus, raportti, tutkielma
esittää ajatuksia kirjallisesti yhtenäisinä kokonaisuuksina	sidoksisuus, otsikoinnin ja kappalejaon, ajatuskartan käytön ja laadinnan harjoittelu
käyttää kirjoittaessaan kirjoitetun kielen rekisteriä	tavuttaminen, äänteiden kesto ja vokaaliharmonia oikeinkirjoitus ja kielenhuolto
kehittää taitoaan ilmaista itseään ja tottuu arvioimaan omaa ilmaisuaan	uusien sanojen ja rakenteiden käyttö omista tuotoksissa, oman tekstin suunnittelu, muokkaaminen ja viimeistely palautteen pohjalta
kirjoittaa sujuvasti käsin ja osaa tuottaa itsenäistä tekstiä tekstinkäsittelyohjelmalla	pien- ja suuraakkoset (tyyppikirjaimet), selkeän ja sujuvan käsialan harjoittelu

Viestintäkasvatus

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
ymmärtää ja osaa eritellä erilaisia mediatekstejä ja niiden tarkoitusta	kuvanlukutaidon alkeet median tekstilajeja lehdistö radio ja televisio elokuva ja teatteri mainonta Internet, nettietiketti

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
saa selkoa aihepiiriltään tutuista radio- ja tv-ohjelmista	keskeisen sisällön ymmärtäminen kuullusta radio- ja tv-ohjelmasta
Sanasto	
TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
laajentaa ja syventää aktiivista ja passiivista sanavarastoaan tutusta ja konkreettisesta kohti abstraktimpaa käsitteistöä	henkilökohtainen elämä, perhe, suku, ystävät aika sää lähiympäristö, koti ja asuminen maaseutu ja kaupunki vapaa-aika, kulttuuri, urheilu ja matkailu koulu fyysisenä ympäristönä, oppitunnit, koulutoverit, opettajat ja muu henkilökunta eri oppiaineiden sanastoa ruokailu ja puhtaus ihmisen keho ja vaatetus julkiset tilat ja palvelut, kuten koulutus, kauppa, liikenne ja terveydenhoito luonto tiedotusvälineet juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri leikit ja pelit suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat arjen perinne ja elämänmuoto
tuntee sanojen muodostamisperiaatteet	yhdyssanat, johdokset, lainasanat
Kielen rakenne ja kielitieto	
TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
pystyy ryhmittelemään sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sekä tarkastelemaan sanoja ja lauseita toisiinsa liittyvinä rakenteellisina yksikköinä	kirjoitus- ja äännejärjestelmä, vokaalisointu, astevaihtelu sanaluokat ja tärkeimmät nimitykset verbin persoona- ja aikamuodot sekä tapaluokat pääpiirteissään nominien sijamuodot rektiot lauseenjäsenten tunnistaminen yksinkertaisissa lauseissa pää- ja sivulause konjunktiot nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen
käyttää kirjoittaessaan kirjoitetun kielen rekisteriä	puhutun ja kirjoitetun kielen erot

Kirjallisuus ja kirjallisuustieto

TAVOITTEET: Oppilas	SISÄLLÖT:
pystyy valitsemaan itselleen sopivaa kirjallisuutta ja lukemaan itsenäisesti	sujuva, erittelevä ja ymmärtävä lukutaito ikäkauden ja kielitaidon mukainen koti- ja ulkomainen kirjallisuus
kehittää kirjallisuuden avulla ymmärtämystään ja löytää kirjallisuudesta elämyksiä	keskustelua ja kirjoittamista novelleista, romaaneista ja muista kaunokirjallisista teksteistä lukukokemuksen jakaminen muiden kanssa, esim. esitelmien pitäminen
kehittää kielitaitoaan ja kielellistä tietoisuuttaan lukemalla kirjallisuutta osaa eritellä kirjallisuuden eri lajeja	kielen vaihtelun havainnoiminen kaunokirjallisuuden päälaajat: romaani, novelli, muu lyhytproosa, runous, draama sekä tekstinä että teatterikokemuksena kirjallisuuden perusanalyysi: aihe, juoni, henkilöt, aika ja paikka tyylillinen pääjako: klassisismi, romantiikka, realismi, modernismi
tuntee Suomen kirjallisuutta ja kulttuuria	tutustuminen suomalaiseen yhteiskuntaan, kulttuuriin ja tapoihin kaunokirjallisuuden avulla tutustuminen joihinkin Suomen kirjallisuuden klassikoihin Kalevala, Seitsemän veljestä

Työtavat

Suomi toisena kielenä -opetuksen työtavat tukevat äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen ja koulun yhteisiä työtapoja. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaalle ennestään tutut asiat. Oppilasta ohjataan oivaltavaan oppimiseen, päättämään itse merkityksiä, käsitteitä ja säännönmukaisuuksia. Pari- ja ryhmätyöt edistävät sosiaalista joustavuutta, kykyä toimia rakentavassa yhteistyössä sekä vastuun kantamista. Vuosiluokilla 7. – 9. harjoitellaan itsenäistä työskentelyä, mm. tiedonhankintaa, esitelmien laatimista ja pitämistä. Erilaisten työtapojen opettelulla tuetaan oppilaan koulunkäyntiä ja kotoutumista.

Arviointi

Suomi toisena kielenä -opetuksessa arvioinnin pääpaino on pitkälti oppilaan edistymisen ja työskentelytaitojen kehittymisen arvioinnissa. Oppilaan arviointi on jatkuvaa ja monimuo-

toista, ja yhteistyö eri oppiaineiden opettajien kesken on tärkeää. Erityisen tärkeää yhteistyö on arvioitaessa oppilaan siirtymistä opiskelemaan suomi äidinkielenä -oppimäärää.

Oppilasta ohjataan myös itse arvioimaan taitojaan ja työskentelytapojaan.

Oppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia, joka on numeroarviointi. Mikäli oppilas on ollut jo usean vuoden ajan suomen kielen opetuksen piirissä, voi peruskoulun päättöarviointi painottua kielitaidon tason arviointiin. Päättöarvioinnin on oltava valtakunnallisesti yhteismitallista, jotta oppilaiden oikeusturva toteutuisi heidän pyrkiessään jatko-opintoihin.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Päättöarvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet. On otettava huomioon, että oppilaan kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen: Vaikka oppilas saattaa joissakin asioissa selvästi ylittää ja joissakin alittaa arvosanan kriteerit, voi hän silti saada arvosanan 8. Kielen osaamisen taso vuosiluokalla 9 arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite 1) mukaan: B1.1–B1.2 Kielen lisäksi päättöarvioinnissa arvioidaan oppilaan kulttuuri- ja opiskelutaitoja.

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

Oppilas ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta ja saa hyvin selvää opettajan puheesta ja opetuskeskustelusta eri oppiaineiden oppitunneilla. Oppilas osaa tuoda esiin tietojaan ja kokemuksiaan esim. suullisissa esityksissä. Hän rohkenee käyttää suomen kieltä eri viestintätilanteissa ja pystyy keskustelemaan rakentavasti. Hän tunnistaa ja tekee eron puheen keskeisten rekisterien välillä. Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka siinä saattaa kuulua oppilaan äidinkielen vaikutus.

Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot

Oppilas osaa käyttää kielenopiskelulle tyypillisiä työtapoja. Hän osaa valita tarkoitukseen sopivaa kirjallisuutta ja lähdemateriaalia sekä pohtii tiedon oikeellisuutta. Hän tuntee omia oppimisstrategioitaan ja tarvittaessa tehostaa niitä. Hän osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä ja kehittää kielitaitoaan eri oppiaineiden oppitunneilla sekä luokkahuoneen ulkopuolella.

Kirjoittaminen

Oppilas osaa tuottaa selkeitä, tilanteen ja tarkoituksen mukaisia tekstejä ja osaa kirjoittaessaan käyttää kirjoitetun kielen rekisteriä. Hän kirjoittaa kohtuullisen virheetöntä tekstiä sekä käsin että tietojenkäsittelyohjelmalla.

Viestintäkasvatus

Oppilas käyttää ja ymmärtää erilaisia mediatekstejä ja osaa eritellä niiden tarkoitusta.

Sanasto

Oppilas osaa käyttää elämäänsä ja ympäristöönsä liittyvää sanastoa sekä tuntee eri oppiaineiden keskeisen sanaston. Hän osaa hahmottaa ylä- ja alakäsitteitä ja tuntee sanojen muodostamisperiaatteet.

Kielen rakenne ja kielitieto

Oppilas osaa ryhmitellä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sekä tarkastella sanoja ja lauseita toisiinsa liittyvinä rakenteellisina yksikköinä.

Kirjallisuus ja kirjallisuustieto

Oppilas pystyy valitsemaan itselleen sopivaa kirjallisuutta ja lukemaan itsenäisesti sekä kehittämään kirjallisuuden avulla kielitaitoaan, tietämystään ja ymmärtämystään. Oppilas on lukenut opettajan kanssa sovittuja kaunokirjallisia tekstejä. Hän tuntee suomalaista kirjallisuutta ja osaa eritellä kirjallisuuden eri lajeja.

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee suomalaista kulttuuria. Hän ymmärtää monikielisyyden ja monikulttuurisuuden merkityksen ja haluaa kehittää toiminnallista kaksikielisyyttään.

LIITE 2 Tekijät**Liite 2****Katolinen uskonto**

Uskonnon opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta oppilaan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle tietoa, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

Opetuksen tavoitteena on
 perehdyttää omaan uskontoon
 perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
 tutustuttaa muihin uskontoihin
 kasvattaa kunnioittamaan eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
 auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
 kasvattaa eettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta.

Oppilaan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa oppilas saa eri tavoin palautetta oppimisestaan ja edistymisestään. Arvioinnin keskeisiä keinoja ovat opettajan ja oppilaan käymät keskustelut, palautteet ja arvosanat oppimistehtävistä ja kokeista sekä oppilaan itsearviointitehtävät. Oppimista ja opiskelutaitoja voidaan arvioida myös yhdessä koko opetusryhmän kesken.

Uskonnon opetuksen keskeisiä työtapoja ovat havaintojen tekeminen ja ilmaisu, tiedonhaku- ja tuottamistehtävät, kerronta, opetuskeskustelu, pohdinta, perustelu, tutkivat projektit sekä opitun soveltaminen eri tavoin.

Uskonnon opetus liittyy keskeisimmin valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltuihin aihekokonaisuuksiin Ihmisenä kasvaminen sekä Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys.

VUOSILUOKAT 1-5

Katolisen uskonnonopetuksen ydintehtävä on vuosiluokilla 1-5 auttaa oppilasta löytämään itsensä katolilaisena kirkossaan ja ympäristössään. Tietojen, taitojen ja kokemusten kautta oppilaalle tarjotaan aineksia hänen oman maailmankatsomuksensa rakentumiseen ja moraalisesti vastuuntuntoiseksi ihmiseksi kasvamiseen.

Luokka-aste 1

Tavoitteet

Oppilas

oppii, että kirkon jäseneksi tullaan kasteessa
 tutustuu keskeisiin päivittäisiin rukouksiin
 tutustuu Jeesuksen elämän päätapautumiin sekä elämän syntyyn Raamatun mukaan
 oppii tunnistamaan kirkkovuoden suuret juhla-ajat
 opettelee hyvän ja pahan tunnistamista ja siitä tehtäviä johtopäätöksiä
 tiedostaa, että hänen koulussaan ja lähiympäristössään on muihin kirkkoihin ja uskontoihin kuuluvia oppilaita

Keskeiset sisällöt

Avainsana: KATSELEMINEN.

Kirkon jäsenenä

Oppilaan oman kaste

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

Päivittäisistä rukouksista: ristinmerkki, Isä meidän, Terve Maria ja Kunnia

Raamattu pyhänä kirjana

Raamatun osat: Vanha ja Uusi testamentti

Jeesuksen elämän päätapautumia: enkelin ilmoitus, Jeesuksen syntymä, tietäjien vierailu, Jeesuksen lapsuus, Jeesuksen tulo Jerusalemiin, viimeinen ateriala, Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus; *ihmisten kohtaamisia*: Jeesus siunaa lapsia, tyynyttää myrskyn, parantaa sokean Bartimaioksen; *opetusta*: hyvä paimen -vertaus Isä Jumala on luonut maailman ja antanut elämän; ensimmäisten ihmisten tekemä valinta

Kuningas Daavid, Jeesuksen esi-isä

Joosef ja hänen veljensä

Kirkkovuosi

Joulun vietto ja loppiainen

Pääsiäisen vietto

Moraalinen kasvaminen

Hyvän ja pahan erottaminen, syntiinlankeemus 2. ja 7. käsky

Anteeksisaaminen ja -antaminen, 8. käsky

Ympäröivä uskonnollinen maailma

Oman koulun eri kirkkoihin ja uskontoihin kuuluvien oppilaiden kohtaamista

Luokka-aste 2

Tavoitteet

Oppilas

tietää, mihin seurakuntaan hän kuuluu
tutustuu messuun pääpiirteissään
tutustuu syvemmin Jeesuksen elämään
tutustuu syvemmin kirkkovuoden suuriin juhla-aikoihin
opettelee ymmärtämään itsekkyyden ja yhteisen hyvän eroa
tietää, että muillakin on uskonnollisia juhlia

Keskeiset sisällöt

Avainsana: KUULUMINEN

Kirkon jäsenenä

Omaan seurakuntaan ja seurakunnan kirkkoon tutustuminen

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

Messun pääosien (Raamatun lukeminen ja eukaristian vietto) tunnistaminen

Raamattu pyhänä kirjana

Jeesuksen lapsuus: Jeesuksen temppeliin tuominen, 12-vuotiaana temppelissä; *Pe-
lastaja*: pahan ja kuoleman voittaja; *ihmisten kohtaamisia*: Pietari sekä Andreas ja
Johannes Martta ja Maria, Sakkeus; *opetusta*: rukous
Samuelin kutsuminen
Raamatun käytön opettelua

Kirkkovuosi

Adventin ja joulun sekä paaston ja pääsiäisen vieton syventämistä

Moraalinen kasvaminen

Hyvän ja pahan kysymyksiä, esimerkkejä
Oman hyvän ja yhteisen hyvän hahmottamista, 3. ja 4. käsky

Ympäröivä uskonnollinen maailma

Miten muut viettävät uskonnollisia juhlia

Luokka-aste 3

Tavoitteet

Oppilas

tutustuu omaan seurakuntaansa ja sen elämään
tutustuu syvemmin pyhän messun viettoon sekä joihinkin sakramentteihin
oppii lisä Jeesuksen elämästä ja hänen kohtaamistaan ihmisistä sekä hänen ope-
tuksestaan
tuntee oman suojeluspyhimyksensä sekä seurakuntansa nimikkopyhän

tietää omastatunnosta
tutustuu 10 käskyyn, rakkauden käskyyn ja kirkon käskyihin

Keskeiset sisällöt

Avainsana: KASVAMINEN.

Kirkon jäsenenä

Oman seurakunnan elämän ja liturgian tunteminen syvenee.
Oppilas kohtaa papin ja alkaa hahmottaa hänen tehtäväänsä.
Oppilas alkaa opetella ekumeenista ajattelua

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

Messun rakenteen tunteminen ja vastausten osaaminen.
Eukaristian ja parannuksen sakramentteihin ja papiksi vihkimiseen tutustuminen.
Apostoliseen uskontunnustukseen tutustuminen

Raamattu pyhänä kirjana

Neitsyt Marian vierailu Elisabetin luona
Johannes Kastajan syntymä
Jeesuksen kutsu opetuslapsilleen ja muille seuraajilleen; *ihmisten kohtaamisia*:
Kaanan hää, nälkäisten ruokkiminen, ylösnousseen ilmestymisiä; *opetuskertomuk-*
sia: laupias samarialainen, armahtava isä

Kirkkovuosi

Suurten juhla-aikojen syventelyä
Oppilaan oma suojeluspyhimys ja oman seurakunnan nimikkopyhä

Moraalinen kasvaminen

Omantunnon tutkisteleamiseen tutustuminen ja parannuksen tekemisen pohtiminen
Käskyt moraalisen kasvamisen perustana

Luokka-aste 4

Tavoitteet

Oppilas

tutustuu oman hiippakunnan syntyyn ja vaiheisiin
syventää tietojaan sakramenteista ja niiden raamatullisista juurista sekä tutustuu
ruusukon ja ristintien hartauksiin
tutustuu Jumalan kansan historiaan Vanhassa ja Uudessa testamentissa
alkaa hahmottaa kirkkovuoden rakennetta sekä tutustuu Neitsyt Marian ja aposto-
lien juhliin
tutkii Raamatun esimerkkejä hyvän ja pahan kysymyksistä
tutustuu juutalaisiin ja muslimeihin, jotka myös ovat ”Abrahamin lapsia”

Keskeiset sisällöt

Avainsana: TUNTEMINEN

Kirkon jäsenenä

Omaan hiippakuntaan tutustuminen: kristinuskon tulo ja vakiintuminen Suomeen,
 katolisen kirkon varhaisia vaiheita Suomessa
 Nykyisen Helsingin katolisen hiippakunnan synty ja rakenne

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista
 Sakramenttien raamatullisista juurista
 Ruusukorukoukseen ja ristintien hartaudet

Raamattu pyhänä kirjana
 Israelin kansan vaiheita: patriarkat, Egyptin pakkotyö ja siitä vapautuminen, kuninkaita ja profeettoja
Jeesuksen toiminta: kaste, julistus Jumalan valtakunnasta, sairaiden parantamisia;
 Jeesus ja Pietari
 Kirkon synty ja apostolien toimintaa

Kirkkovuosi
 Kirkkovuoden rakenteen hahmottaminen
 Neitsyt Marian ja apostolien juhlapäiviä

Moraalinen kasvaminen
 Raamatun esimerkkejä hyvän ja pahan kysymyksistä: fariseus ja publikaani, sairaiden parantaminen sapattina, Jeesuksen kuolema; kuningas Daavidin taisteluja

Ympäröivä uskonnollinen maailma
 Juutalaisuus ja islam suhteessa kristinuskoon

Luokka-aste 5

Tavoitteet

Oppilas

laajentaa näkemystään katolisesta kirkosta maailmankirkkona
 tutustuu liittymisen sakramentin liturgioihin ja historiaan (kaste, vahvistus ja eukaristia) sekä syventää tietojaan parannuksen sakramentista
 tutustuu syvemmin vanhan ja uuden liiton merkitykseen ja tehtävään
 syventää tietouttaan kirkkovuodesta
 tutustuu pyhimykseksi julistamiseen ja hiippakunnan pyhimyskalenteriin
 tutkii synnin olemusta ja lajeja ja ihmisen kutsumusta pyhyyteen
 tietää ortodoksisen ja luterilaisen kirkon elämästä ja ekumeniasta

Keskeiset sisällöt

Avainsana: LIITTYMINEN

Kirkon jäsenenä
 Oma hiippakunta osana maailmankirkkoa
 Katolisen kirkon suhteesta muihin kristittyihin

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista
 Liittymisen liturgioita ja niiden historiaa: kaste, vahvistus, eukaristia sekä parannuksen sakramentin syventelyä

hiippakunnan pyhimyskalenteri

Raamattu pyhänä kirjana

Ihmisen luominen ja syntiinlankeemus

Vanhan testamentin liiton kansa: Nooa, Abraham, Mooses, kuninkaita, profeettoja

Uuden testamentin liiton kansa: Jeesuksen opetusta, apostolien toimintaa ja alkuseurakunnan elämää, apostoli Paavali

Kirkkovuosi

Kirkon liturgisen vuoden täydentyminen

Moraalinen kasvaminen

Synnin olemuksesta ja lajeista

Ympäröivä uskonnollinen maailma

Ortodoksisen ja luterilaisen kirkon elämää Suomessa

Työtavat

Katolisen uskonnon vuosiluokkien 1-5 opetukselle ominaisia työtapoja ovat

opettajan kerronta

keskustelu

Raamattuun tutustumiseen liittyvät tehtävät

draama Raamatun tapahtumiin tai pyhien elämään liittyvänä sekä sosiaalisten tilanteiden hahmottamisena

askartelu/piirtäminen/värittäminen, aiheina: seimi, Raamatun tapahtumat ja henkilöt, adventtikiyntilät, ruusukko, ristintie sekä oppilaan oma kokemusmaailma

hengellisten laulujen laulaminen ja kirkollisen musiikin kuunteleminen

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat katolisesta uskosta ja kirkosta

Oppilas

tietää, että hän on katolilainen ja kuuluu katoliseen kirkkoon

tuntee oman seurakuntansa elämää, osaa sijoittaa seurakuntansa osaksi hiippakuntaa ja maailmankirkkoa

tuntee pyhän messun

tietää sakramentit ja keskeisiä rukouksia.

Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä henkilöitä ja tapahtumia

Oppilas

tuntee Jeesuksen elämänvaiheet, opetuksen pääkohtia sekä ihmetekoja

tietää vanhan ja uuden liiton käsitteet ja päähenkilöt

tuntee Raamatun perusrakenteen ja osaa etsiä Raamatun kohdat.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

tuntee kirkkovuoden rakenteen, suuret juhla-ajat ja niiden valmistusajat

tietää, miten hänen tulisi elää katolilaisena

tietää pyhimysten merkityksestä kirkossa ja katolilaisen elämässä.

Oppilas tietää oman uskontonsa sekä lähiympäristönsä uskontoja

Oppilas

tietää oman perheensä ja sukunsa uskonnollisen taustan
tuntee oman perheensä kirkkoa tai kirkkoja
tietää, mitä uskontoja ja elämännäkemyksiä hänen ympäristössään esiintyy.

Luokka-asteet 6-9

Katolisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 6-9 on auttaa oppilasta hänen oman uskonnollisen perinteensä ymmärtämisen syventämisessä ja laajentamisessa sekä ohjata häntä muiden uskontojen luonteen ja merkityksen lisääntyvään tuntemiseen ja siten tukea oppilaan oman maailmankatsomuksen ja moraalisen näkemyksen rakentumista.

Luokka-aste 6

Tavoitteet

Oppilas

tutustuu hengellisen elämän kehitykseen katolisessa kirkossa Suomessa
tutustuu katolisen kirkon historian päätapautumiin Suomessa
tutkii katolisen kirkon suhdetta ekumeeniseen ajatteluun eri aikoina
tutustuu Suomalaiseen katsomusperinteeseen ja uskonvapauden kehitykseen Suomessa
tutustuu Suomen nykyiseen uskontotilanteeseen
tutustuu kirkkorakennukseen ja kirkolliseen taiteeseen
tutustuu kirkolliseen musiikkiin ja sen kehitykseen

Keskeiset sisällöt

Avainsana: JUURTUMINEN

Liturgia ja uskonoppi

messujen ja kirkollisten toimitusten kehitystä Suomessa
hartauksien ja perinteisten rukousten kehitystä Suomessa
kirkkorakennus ja kirkollinen taide
kirkollinen musiikki

Kirkon historiaa

kirkon historiaa Suomessa
uskonnonvapaus Suomessa
pyhiinvaelluksia Suomessa ja muualla

Muut kristityt ja ekumeeninen liike

katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaaminen eri aikoina

Maailmanuskonnot

uskonnonvapauden vaikutus uskontojen asemaan Suomessa

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

tutkii katolisen kirkon elämää eri aikoina ja rakentaa itselleen näkemystä kirkon historiasta ja sen merkityksestä
tutustuu suuriin uskontoihin pääpiirteissään; tietää kirkon käymästä dialogista uskontojen kanssa

Keskeiset sisällöt

Avainsana: KOHTAAMINEN

Kirkon historiaa

kirkon historian päätapauksia ja linjauksia
kirkon liturgisen vuoden kehitystä eri aikoina
kirkon ja yhteiskunnan suhteista ja vuorovaikutuksesta

Maailmanuskonnot

juutalaisuuden, islamin ja Intian uskontojen syntyä ja elämää pääpiirteissään sekä niiden kulttuurista vaikutusta
uskontojen välisen dialogin perusteita: Assisin rauhanrukoukset, dialogi Suomessa

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

täydentää Raamatun ja Tradition tuntemustaan
täydentää tietämystään uskon ja kristillisen elämän perusasioista
tutustuu uskonnolliseen kirjallisuuteen

Keskeiset sisällöt

Avainsana: SISÄISTÄMINEN

Raamattu

Raamatun synty ja rakenne
Vanhan testamentin tuntemuksen täydentämistä: alkukertomukset, profeettoja
Uuden testamentin tuntemuksen täydentämistä: Markuksen evankeliumi ja kirjeitä
Raamatun ja Tradition suhde sekä Raamatun käyttö

Liturgia ja uskonoppi

kokonaiskuvan saaminen sakramenteista
uskonopin keskeisten kohtien hahmottaminen: Kolmiyhteinen Jumala, spiritualiteetti, kuolema ja iankaikkinen elämä

Kirjallisuus

kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeja

yhden kirjan lukeminen ja referoiminen

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

laajentaa ja syventää näkemystään moraalista ja sen merkityksestä
tarkastelee muita kirkkoja ja kristillisiä yhteisöjä ja opettelee kohtaamaan niiden jäseniä ekumenian hengessä

Keskeiset sisällöt

Avainsana: ELÄMINEN

Moraaliopetus

käskyjen ja hyveiden tuntemus

kirkon opetus synnistä ja sen olemuksen pohdintaa yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta.

seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä

Muut kristityt ja ekumeeninen liike

ekumenian periaatteiden tuntemusta

Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan tutustumista

Suomessa toimivien kristillisten kirkkojen ja yhteisön tuntemusta pääpiirteissään

Työtavoista

Katolisen uskonnon vuosiluokkien 6-9 opetukselle ominaisia työtapoja ovat
opetuskeskustelu

Raamatun ja kirkollisten kirjojen tutkiminen ja niihin liittyvät tehtävät
ryhmätyöt

esitelmät ja referaatit

musiikin kuunteleminen ja toteuttaminen mahdollisuuksien mukaan

kirkolliseen ja uskonnolliseen taiteeseen tutustuminen

vierailut kirkollisiin ja muihin näyttelyihin ja tapahtumiin

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas tuntee omat juurensa katolisessa kirkossa Suomessa

Oppilas

tuntee pääpiirteissään katolisen kirkon historiaa Suomessa

tietää Suomessa toimivat ja toimineet luostarit ja sääntökunnat

osaa pohtia uskonnonvapauteen kuuluvia asioita.

Oppilaalla on valmius hankkia syventävää tietoa katolisesta uskosta

Oppilas

on muodostanut itselleen yleiskuvan kirkon opista ja elämästä

tuntee katolisen kirkkovuoden kehitystä ja historiaa sekä pyhiinvaellusperinnettä

tietää Raamatun ja kirkon käskyt ja osaa hahmottaa niiden mukaista elämää.

Oppilas tuntee Raamatun ja Tradition synnyn ja keskeisen sisällön

Oppilas

tietää Raamatun, Tradition ja opetusviran suhteesta
tuntee Vanhan ja Uuden testamentin sisältöä ja kirjoittajia
tuntee Markuksen evankeliumin pääpiirteissään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa**Oppilas**

tuntee katolisen kirkon vaiheet pääpiirteissään Suomessa ja maailmassa
tuntee kirkollista taidetta, musiikkia ja kirjallisuutta
tuntee ekumeenisen liikkeen tarkoituksen ja ekumeniaa Suomessa.

Oppilas tuntee maailmanuskontoja**Oppilas**

ymmärtää uskonnon merkityksen ihmiselle
tunnistaa suuret maailmanuskonnot
tuntee uskontojen välisen dialogin periaatteita.

Islamin opetussuunnitelma perusopetuksessa ja lukiossa

Uskonnon opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta oppilaan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnalliseen ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

Opetuksen tavoitteena on

- perehdyttää omaan uskontoon
- perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
- tutustuttaa muihin uskontoihin
- kasvattaa kunnioittamaan eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
- kasvattaa eettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta.

Oppilaan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa oppilas saa eri tavoin palautetta oppimisestaan ja edistymisestään. Arvioinnin keskeisiä keinoja ovat opettajan ja oppilaan käymät keskustelut, palautteet ja arv sanat oppimistehtävistä ja kokeista sekä oppilaan itsearviointitehtävät. Oppimista ja opiskelutaitoja voidaan arvioida myös yhdessä koko opetusryhmän kesken.

Uskonnon opetuksen keskeisiä työtapoja ovat havaintojen tekeminen ja ilmaisu, tiedonhaku- ja tuottamistehtävät, kerronta, opetuskeskustelu, pohdinta, perustelu, tutkivat projektit sekä opitun soveltaminen eri tavoin.

Uskonnon opetus liittyy valtakunnallisissa perusteissa määriteltyihin aihekokonaisuuksiin, keskeisimmin aihekokonaisuuksiin Ihmisenä kasvaminen sekä Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys.

VUOSILUOKAT 1-2

Yleistä

Islamin opetuksessa korostetaan islamin maailmanlaajuisuutta ja pyritään tukemaan oppilaan kasvua uskonnollisesti ja eettisesti vastuuntuntoiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Oppilas

- oppii islamin merkityksen ihmiskunnalle ja yksilölle.
- vahvistaa muslimin identiteettiään perehtymällä Allahin luoman maailman moninaisuuteen.

oppii islamin peruskäsitteet.

oppii muutaman luvun Koraanista: al-Fātiha, al-Ihlās.

tutustuu keskeisten profeettojen elämään: Adam (Aatami), Nuh (Noa), ja sen kautta vahvistaa itseluottamustaan.

tutustuu profeetta Muhammadin elämään.

tutustuu islamilaisiin juhlapyyhiin ja ymmärtää niiden vaikutuksen islamilaisessa yhteiskunnassa.

tutustuu moskeijaan ja sen keskeiseen rooliin.

oppii käyttäytymistapoja muslimina: ruokailutavat, tervehdyssäännöt, puhetavat, jne.

tutustuu ympäröiviin uskontoihin ja erityisesti kristinuskon asemaan Suomessa.

Keskeiset sisällöt

Islamin uskon merkitys muslimin elämässä

Allahin ominaisuudet

Koraani: al-Fātiha ja lyhyet suurat (al-Ihlās, al-Falaq, an-Nās)

Islamin viisi peruspilaria, rukous ja paasto

- uskontunnustus
- rukoukseen kutsu ja rukoukseen valmistautuminen
- perjantairukous
- paastoaminen: miten ja keiden velvollisuus jne.

Profeetta Muhammadin (saas) elämäkerta

Profeettojen elämäkerta: Adam (Aadam), Nuh (Noa) ja Ibrāhim (Abraham)

Islamilaiset juhlat / islamilainen kalenteri

Moskeijan arkkitehtuuri

Käyttäytyminen

- luottamus
- rehellisyys
- kärsivällisyys
- lupauksen pitäminen
- hyvät puhetavat
- ruokailutavat

Tutustuminen oppilaiden lähipiirissä oleviin uskontoihin

VUOSILUOKAT 3-5

Tavoitteet

Oppilas

perehtyy Koraanin keskeisiin opetuksiin ja muihin lukuihin: esim. an-Nasr, al-Kāfirun, al-Kauthar, al-Mā'un ja Quraish

oppii uskonnon pilarit

oppii islamin viisi peruspilaria

oppii tarkemmin kolme ensimmäistä pilaria: uskontunnustus, rukous ja paasto

oppii lisää käyttäytymistapoja

tutustuu profeetta Muhammadin elämän pääpiirteisiin

saa lisää esimerkkejä profeettojen elämästä. Mikä on heidän yhteinen ja keskeinen tehtävänsä
 tutustuu profeetta Muhammadin Haditheihin
 tutustuu alustavasti suomalaiseen katsomusperinteeseen ja suuriin maailmanuskontoihin
 oppii halal ja haram- käsitteet
 oppii esimerkkejä halalista ja haramista

Keskeiset sisällöt

Islamin viisi peruspilaria yleisesti (uskontunnustus, rukoussäännöt, almujen anto, paasto, pyhiinvaellus)

Rukoussäännöt:

- tärkeys
- merkitykset
- historia
- vaikutus
- ehdot
- harjoittaminen

Uskon pilarit (arkan al-imān)

- usko Allahiin
- usko enkeleihin
- usko pyhiin kirjoihin
- usko profeettoihin
- usko viimeiseen päivään
- usko sallimukseen (al-Qadar)

Koraanin opetuksiin tutustuminen: lyhyet suurat: an-Nasr, al-Kāfirun, al-Kauthar, al-Mā'un ja Quraish

Profeetta Muhammadin elämäkerta

- profeetta Muhammadin lapsuus ja nuoruus
- Islamin alkuvaiheita Mekassa
- profeetta Muhammadin muutto Mekasta Medinaan (Al-Hijra) ja islamilaisen valtion perustaminen
- perimätiedon opetukset (5-10 lyhyttä hadithia)

Hyvä ja arvokas käyttäytyminen

- vastuullisuus
- toisten ihmisten huomioonottaminen, vanhempien kunnioittaminen, köyhien ja heikkojen auttaminen, vieraanvaraisuus, ystävällisyys
- rehellisyys
- oppimisen kunnioittaminen
- uskonnolliset lausumat eri tilanteissa

Sallittu ja kielletty Islamissa (Halal – Haram)

- ruoka
- juomat
- päihteet
- uhkapeli

Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma:

- islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä ja erilaisia piirteitä

Elämää islamilaisessa uskonnollisessa yhteiskunnassa:

- islamilaisen kalenterin tärkeimmät tapahtumat
- islamin uskonnollisia juhlia esim. pyhiinvaelluksen päättymisjuhla

(uhrijuhla 'Id al-Adha), paaston päättymisen juhla ('Id al-Fitr). Juhliin liittyviä sisältöjä ja tapoja
perjantairukous
Profeettojen Ismail, Ishāk, Yākup ja Yusuf elämäkerrat

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat Koraanista ja islamista siten, että voi käyttää oppimaansa tiedon hankkimiseen

Oppilas

tuntee Koraanin lyhyitä lukuja ja profeetta Muhammedin opetuksia
tietää islamin peruspilarit
ymmärtää pääpiirteissään islamin syntytahtumat
tuntee jumalanpalvelemisen (lbadan) merkityksen osana muslimin elämää
tuntee islamin uskonnollisia juhlia ja niiden sisältöjä ja tapoja

Oppilas alkaa hahmottaa uskontoa ilmiönä

Oppilas

ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
näkee uskontojen vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

hahmottaa alustavasti uskonnon ja tiedon perusluonnetta
osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänkysymyksiä
pystyy ikäkauttansa vastaavasti hahmottamaan omaa maailmankatsomustaan

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

kykenee eettiseen pohdintaan
tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

VUOSILUOKAT 6-9

Tavoitteet

Oppilas

oppii näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä
oppilas vahvistaa ja syventää identiteettiään muslimina
tutustuu laajemmin islamin opetukseen
tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
osaa arvostaa itseään vähemmistön edustajana sekä kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
tuntee islamin moraaliopin perusteet ja osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa
tuntee Suomen uskontotilanteen ja sen juuret

Keskeiset sisällöt

Suomen uskontotilanne ja sen juuret

Islamin näkökulma. Islam ja itsenäinen ajattelu: Islam rohkaisee ihmistä käyttämään omaa järkeään (Islamissa ei ole papistoa)

Syvät tiedot viidestä pilarista

Koraani: al-Fil, al-Humaza, al-Takāthur, al-Qāri'a, al-Ādijāti-suurat, Ayat al-Kursi, selitykset ja merkitykset

Islamilainen yhteiskunta profeetta Muhammadin kuolemaan asti

Profeetan opetukset (hadith) koskien yhdyskunnan kiinnevoimaa ja muslimien velvollisuus toivoa hyvää muille. Muslimien suhtautumista erilaisiin ajatuksiin ja ihmisryhmiin.

- aikomus (niyya) (hadith)
- hyvän tekeminen (al-ihsān) (hadith)
- toden puhuminen (al-sidq) (hadith)
- maailman loppu (al-kiyama) (hadith)
- äitien asema (hadith)

Profeetta Muhammadin neljä tärkeintä seuraajaa: (Abu Bakr, Omar Bin Al-Khattab, Osman Bin Affaan, Ali Bin Abi Taaleb)

Islam ja perhe (avioliitto)

Naisen asema islamissa

Islam ja talouselämä

Islamilainen yhteiskunta (islamilainen umma)

Hyvät islamin arvot Koraanista ja sunnasta

Ihmisen velvolisuudet Jumalan (Allahin) luomakuntaa kohtaan, kunnioitus kaikkia resursseja kohtaan riippumatta omistajasta (kaikki kuuluu lopulta Jumalalle)

Tutustuminen maailmanuskontoihin. Keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys ja kokosuhteet ja uskonnollisen elämän pääpiirteet

Islam ja taide (sallittu/kielletty)

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa islamista

Oppilas

- tuntee Koraanin keskeistä sisältöä ja profeetta Muhammedin opetuksia
- tuntee islamin syntytahtumat ja hallitsee islamin uskonnon muotoutumisen keskeisiä vaiheita
- tuntee islamin opin ja elämän keskeisiä asioita
- tietää suomalaisesta uskonnollisuudesta ja katsomusperinteestä

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia Suomessa ja maailmassa
- tuntee maailmanuskontojen keskeisiä piirteitä
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä

- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

Buddhalaisen uskonnon opetussuunnitelma perusopetuksessa

Uskonnon opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta oppilaan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

Opetuksen tavoitteena on

- perehdyttää omaan uskontoon
- perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
- tutustuttaa muihin uskontoihin
- kasvattaa kunnioittamaan eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
- kasvattaa eettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta.

Oppilaan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa oppilas saa eri tavoin palautetta oppimisestaan ja edistymisestään. Arvioinnin keskeisiä keinoja ovat opettajan ja oppilaan käymät keskustelut, palautteet ja arvosanat oppimistehtävistä ja kokeista sekä oppilaan itsearviointitehtävät. Oppimista ja opiskelutaitoja voidaan arvioida myös yhdessä koko opetusryhmän kesken.

Uskonnon opetuksen keskeisiä työtapoja ovat havaintojen tekeminen ja ilmaisu, tiedonhaku- ja tuottamistehtävät, kerronta, opetuskeskustelu, pohdinta, perustelu, tutkivat projektit sekä opitun soveltaminen eri tavoin.

Uskonnon opetus liittyy keskeisimmin valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltäviin aihekokonaisuuksiin Ihmisenä kasvamisen sekä Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys.

Vuosiluokat 1. - 5.

Buddhalaisen uskonnonopetuksen ydintehtävä vuosiluokilla 1 - 5 on aineksien tarjoaminen oppilaan maailmankatsomuksen rakentumiseksi. Opetuksessa tutustutaan oppilaita ympäröivään uskonnolliseen ja katsomukselliseen maailmaan tietojen ja omien kokemusten kautta, perehdytään buddhalaisuuden keskeisiin opetuksiin sekä rohkaistaan oppilaita eettiseen arviointiin ja vastuullisuuteen.

Tavoitteet

Oppilas

- selkeyttää ja vahvistaa omaa uskonnollista ja kulttuurista identiteettiään
- tutustuu buddhalaisuuden keskeisiin opetuksiin

perehtyy buddhalaiseen etiikkaan ja oppii pohtimaan omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
 tutustuu buddhalaisuuden kirjoon Suomessa
 tutustuu muihin elinpiirinsä uskontoihin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin

Sisällöt

Buddha

elämäntarina, esim. Viiden Buddhan mandala, esim. Padmasambhava
 Bodhisattvoja, esim. Avalokiteshvara, Maitreya

Kolmiosainen polku

etiikka: mielentila etiikan ohjenuorana
 viisi ohjetta
 meditaatio: suoraa työskentelyä mielen kanssa
 tarkkaavaisuus
 hengityksen tarkkaaminen
 positiivisten tunteiden kehittäminen
 mielikuvaharjoituksia

viisaus:

kolme ehdonvaraisen olemassaolon tunnusmerkkiä
 neljä jaloa totuutta käytännönläheisesti
 syyt ja seuraukset (karma), ihmisten välinen vuorovaikutus

Sangha

Buddhan seuraajia, tarinoiden kautta
 Arya sangha, valaistuneiden yhteisö
 Sangha henkisenä yhteisönä: munkit, nunnat ja maallikot

Buddhalainen symboliikka ja taide

alttari- ja muu symboliikka,
 thankat, patsaat
 buddhalainen musiikki: moderni ja perinteinen

Buddhalaisia juhlia ja rituaaleja

Buddhalaisia temppeleitä ja pyhiä paikkoja

Buddhalaisuuden kehittyminen yleispiirteissään

varhaisbuddhalaiset ja luostarien alkuperä
 Theravada

Mahayana ja bodhisattva - ihanne

Vajrayana

Buddhalaisuus Suomessa

Oppilaiden kohtaamat katsomukset ja uskonnot Suomessa ja maailmalla

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä

Oppilas tuntee buddhalaisuutta

tuntee buddhalaisuuden keskeisiä opetuksia
 osaa hankkia tietoa buddhalaisuudesta Suomessa ja maailmalla
 tietää Suomen buddhalaisista yhteisöistä

Oppilas hahmottaa uskontoa ilmiönä

ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
 tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
 näkee uskonnon vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänkysymyksiä
pystyy ikäkauttaan vastaavasti hahmottamaan maailmankatsomustaan

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

kykenee eettiseen pohdintaan
tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään

Oppilas tuntee lähiympäristönsä uskontoja ja katsomuksia

tuntee lähiympäristössään olevia uskonnollisia yhteisöjä ja kirkkoja
tuntee lähiympäristössään olevia ei-uskonnollisia katsomuksia

Vuosiluokat 6. - 9.

Buddhalaisen uskonnonopetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 6 - 9 on syventää ja laajentaa oppilaan ymmärtämystä oman uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten luonteesta ja merkityksestä. Näin tuetaan oppilaan oman maailmankatsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

Tavoitteet**Oppilas**

selkeyttää ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään
tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
ymmärtää uskonnon merkitystä ihmiskunnalle ja yksilölle
perehtyy buddhalaisuuden keskeisiin opetuksiin
perehtyy buddhalaisuuden historiaan, kehitykseen ja sen merkitykseen ihmiskunnassa
tutustuu buddhalaisuuden kirjoon Suomessa
tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja buddhalaisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa
tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
perehtyy suomalaiseen katsomusperinteeseen
tutustuu ei-uskonnollisiin katsomusperinteisiin pääpiirteissään

Keskeiset sisällöt**Buddhalaisuus****Buddha**

elämäntarina ja merkitys oman elämän kannalta
esim. Viiden Buddhan mandala
esim. Padmasambhava

Bodhisattvoja

esim. Avalokiteshvara, Maitreya

3-osainen polku**Etiikka:**

buddhalainen ihmiskäsitys
eettisten periaatteiden ja arvojen tunnistaminen, soveltaminen ja pohdinta

mielentila etiikan ohjenuorana

5 ohjetta

Meditaatio: suoraa työskentelyä mielen kanssa

meditaation tavoitteita

tarkkaavaisuus

hengityksen tarkkaaminen

positiivisten tunteiden kehittäminen - metta bhavana

pelkkä istuminen

oivalluksen kehittäminen meditaatiossa

visualisointimenetelmiä

Viisaus:

viisauden merkitys buddhalaisuudessa

3 ehdonvaraisen olemassaolon tunnusmerkkiä

4 jaloa totuutta

jalo 8-osainen polku

5 henkistä ominaisuutta

elämänpyörä

karma

bodhisattva - ihanne

valaistuminen

Sangha:

Buddhan seuraajia ja eri perinteiden opettajia

Aryasangha, valaistuneiden yhteisö

Arkisangha - sangha henkisenä yhteisönä

- munkit, nunnat ja maallikot

Buddhalainen symboliikka ja taide

alttari- ja muu symboliikka,

thankat, patsaat

buddhalainen musiikki: moderni ja perinteinen

Buddhalaisia juhlia ja rituaaleja

Buddhalaisia temppeleitä ja pyhiä paikkoja

Buddhalaisuuden historiaa

varhaisbuddhalaiset ja luostarien alkuperä

Theravada ja Mahayana

Mahayana ja bodhisattva - ihanne

Vajrayana

buddhalaisia koulukuntia

- opetusten tutkiminen koulukuntien kautta

- esim. jälleensyntymä, ehdonvarainen seuraamus, buddhaluonto jne.

buddhalaisuuden levinneisyys maailmassa

buddhalaiset valtiot

buddhalaisuus lännessä

buddhalaisuus Suomessa

Maailmanuskonnot

keskeisten maailmanuskontojen levinneisyys, kokosuhteet ja uskonnollisen elämän pääpiirteet

yhteväisyyksiä ja eroja

uskonnon ulottuvuudet ja vaikutukset yksilöön, yhteisöön ja kulttuuriin

Erilaisia maailmankuvia

tieteellinen maailmankuva, materialismi, erilaiset yhteiskunnalliset näkemykset

Suomalainen katsomusperinne

yleiskuva Suomen uskontotilanteesta, muita uskontoja ja uskonnottomuus
suomalaisen muinaisuskon kausi, kristinuskon tulo, katolinen keskiaika ja luterilaisen
kirkon aika
uskonnonvapaus

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa buddhalaisuudesta

Oppilas

tuntee buddhalaisuuden keskeisiä opetuksia
tuntee buddhalaisuuden historian keskeiset vaiheet
tietää Suomessa olevia eri buddhalaisia yhteisöjä

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen
luonnetta
tunnistaa uskonnon vaikutuksia kulttuureissa eri puolilla maailmaa ja Suomessa
tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

Oppilas osaa käyttää uskonnollista ja katsomuksellista tietoa

Oppilas

hahmottaa maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
tuntee erilaisia ihmisiä ohjaavia näkemyksiä
kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia

Krishna-liikkeen uskonnon opetussuunnitelma perusopetuksessa ja lukiossa

Uskonnon opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta oppilaan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia, etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa val-

miuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

Opetuksen tavoitteena on

- perehdyttää omaan uskontoon
- perehdyttää suomalaiseen katsomusperinteeseen
- tutustuttaa muihin uskontoihin
- kasvattaa kunnioittamaan eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- auttaa ymmärtämään uskontojen kulttuurista ja inhimillistä merkitystä
- kasvattaa eettisyyteen ja auttaa ymmärtämään uskonnon eettistä ulottuvuutta.

Oppilaan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa oppilas saa eri tavoin palautetta oppimisestaan ja edistymisestään. Arvioinnin keskeisiä keinoja ovat opettajan ja oppilaan käymät keskustelut, palautteet ja arvosanat oppimistehtävistä ja kokeista sekä oppilaan itsearviointitehtävät. Oppimista ja opiskelutaitoja voidaan arvioida myös yhdessä koko opetusryhmän kesken.

Uskonnon opetuksen keskeisiä työtapoja ovat havaintojen tekeminen ja ilmaisu, tiedonhaku- ja tuottamistehtävät, kerronta, opetuskeskustelu, pohdinta, perustelu, tutkivat projektit sekä opitun soveltaminen eri tavoin.

Uskonnon opetus liittyy keskeisimmin valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin aihekokonaisuuksiin Ihmisenä kasvaminen sekä Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys.

Vuosiluokat 1-5

Tavoitteet

Oppilas

- ☐ tutustuu Srimad Bhagavatamin keskeisiin kertomuksiin
- ☐ tutustuu tärkeimpiin inkarnaatioihin ja pyhimyksiin ja heidän kuviinsa
- ☐ oppii ymmärtämään rukouksen, japa-mietiskelyn ja uskonnollisten laulujen merkityksen
- ☐ saa yleiskuvan Krishna-tietoisuuden opillisista peruskäsitteistä
- ☐ oppii ymmärtämään käyttäytymistavat suhteessa tradition pyhiin esineisiin
- ☐ tutustuu tärkeimpiin juhlapäiviin ja paastopäiviin
- ☐ oppii alustavasti pohtimaan eettisiä kysymyksiä
- ☐ tutustuu alustavasti oman lähipiiriin muihin maailmankatsomuksiin

Sisällöt

Srimad Bhagavatamin keskeiset kertomukset (Prahlanan, Dhruvan, Krishnan tarinat)

Tärkeimmät inkarnaatiot ja pyhimykset (Krishna, Caitanya, Rama, Nrisimha ja Prabhupada)

Rukoukset (ruokarukous, iltarukous) ja japa-mietiskely

Uskonnolliset laulut (Prabhupada-, Pañcatattva-, Hare Krishna- ja Nrisimha-laulut) ja temppelimusiikki (tutustuminen soittimiin)

Tutustuminen temppeliin, temppeliseremonioihin ja -etikettiin

Tärkeimmät pyhäpäivät (Krishnan, Nrisimhan, Raman ja Caitanyan ilmestymispäivät sekä Diwali)
 Alustava ikonografia (edellämainitut inkarnaatiot ja pyhimykset)
 Ruokailutavat (puhtaus, ruoan kunnioittaminen, siunaaminen)
 Pyhät esineet ja niiden käsitteleminen, pukeutuminen, tavallisimmat symbolit (tilaka, sikha, bindi, upavita, kanthimala)
 Alustava tutustuminen muihin maailmankatsomuksiin, joita omalla luokalla tai ystävyyspiirissä on
 Vähemmistöuskontoon kuulumisen hyödyt ja haitat
 Katsaus suomalaiseen katsomustilanteeseen (luterilaisuus, ortodoksisuus, uskonottomuus)
 Krishna-liikkeen historia 1500-luvusta lähtien, pääpiirteittäin
 Opilliset peruskäsitteet: sielu, aine, Jumala, karma, aika
 Kirjoitusten merkitys nykypäivän arjessa
 Keskeiset kirjoitussäkeet
 Alustava tutustuminen etiikkaan, asettuminen toisen tilanteeseen
 Ekadasi-paastotraditio
 Pyhinvaelluksen käsite ja tärkeimmät pyhät paikat
 Myyttinen maailmankaikkeus ja syklinen aika (yuga-oppi) alustavasti

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä

Oppilas

- ☐ tuntee pääpiirteet Prahladan, Dhruvan ja Krishnan tarinoista, sekä Caitanyan, Raman ja Prabhupadan elämänkerroista.
- ☐ tietää rukouksen merkityksen (kiittäminen, pyytäminen, anteeksipyyntö ja ylistäminen) sekä osaa pääpiirteittäin ruokarukouksen. Oppilas osaa kertoa mietiskelyn sekä rukousnauhan käytön perusteista.
- ☐ osaa kertoa laulujen merkityksen (muistaminen ja ylistäminen) sekä tietää Prabhupada-, Nrisimha-, Pañca-tattva- sekä Hare Krishna- laulujen pääpiirteisen sisällön.
- ☐ tuntee uskonnollisen pukeutumisen ja 3 tavallisinta symbolia (tilaka, sikha ja bindi).
- ☐ tuntee traditioon liittyvän temppelietiketin (kenkien riisuminen, Jumal-hahmojen kumartaminen, kunnioittavan asenteen ylläpitäminen).
- ☐ tietää neljän uskonnollisen pyhäpäivän (Krishnan ja Prabhupadan ilmestymispäivä, Divali sekä Gaura Purnima) merkityksen ja taustalla olevan kertomuksen. Oppilas tietää miten paastotaan Ekadasina, sekä tuntee paastopäivän taustan pääpiirteisesti.
- ☐ tunnistaa kahdeksan kymmenestä inkarnaatiosta ja pyhimysten kuvasta.
- ☐ tietää tärkeimmät Krishna-tietoiset ruokailutavat, eli puhtaus ja ruoan kunnioittaminen.
- ☐ osaa kertoa miten käsitellään pyhiä esineitä (ei laittaa lattialle, ei suuhun, ei kosketaa likaisilla käsillä).
- ☐ ymmärtää Krishna-tietoisuuden olevan vähemmistöuskonto Suomessa sekä miten se vaikuttaa sekä sen asemaan että kannattajien asemaan. Oppilas lisäksi osaa kertoa pääpiirteitä Suomen tärkeimmistä elämänkatsomuksista (luterilaisuus, ortodoksinen kirkko, uskonottomuus).
- ☐ tietää keskeisten kristittyjen juhlien merkityksen
- ☐ osaa nimetä tärkeimmät temppelisoittimet (mridanga, karatala, harmoni) sekä tuntee niiden käytön. Oppilas tuntee myös Gaura-arati sekä Guru-vandana- laulujen merkityksen.

- ☐ tuntee karman ja sielunvaelluksen keskeisimmät opit. Hän on myös itsenäisesti miettinyt kirjoitusten merkitystä nykypäivässä, sekä osaa vähintään kahdeksan sananlaskua/ kirjoitussäettä.
- ☐ ymmärtää etiikan peruseriaatteita.
- ☐ tuntee pyhinvaelluksen merkityksen, sekä osaa kertoa miksi Vrindavana ja Mayapur ovat pyhiä paikkoja.
- ☐ tuntee pääpiirteet myyttisestä maailmankaikkeudesta sekä ajankulusta (yuga-oppi).
- ☐ osaa mainita kolme neljästä yugasta nimeltä sekä tietää, että nyt eletään kali-yugaa.

Vuosiluokat 6-9

Tavoitteet

Oppilas

- ☐ tutustuu Bhagavad-gitan peruseriaatteisiin
- ☐ saa yleiskuvan Caitanya-caritamritasta ja Antaumuksen nektarista
- ☐ syventää ymmärrystään etiikasta ja oppii soveltamaan sitä arkisiin tilanteisiin
- ☐ ymmärtää epistemologian peruskäsitteitä (pyhät kirjoitukset ylimaallisen tiedon lähteenä ja oppilasketju)
- ☐ tutustuu kolmeen samskaraan (kaste, avioliittoseremonia sekä hautaus)
- ☐ tutustuu Krishna-liikkeeseen suhteessa laajempaan vaishnava-perinteeseen sekä muuhun intialaisperäiseen uskonnollisuuteen
- ☐ saa yleiskuvan Krishna-liikkeen asemasta Euroopan maissa
- ☐ saa yleiskuvan suurista maailmanuskonnoista, niiden oppien, käytännön hartauksien ja historian kautta
- ☐ perehtyy suomalaiseen katsomusperinteeseen ja sen juuriin

Sisällöt

Bhagavad-gitan perusteemoihin syventyminen (Jumala, sielu, aine, toiminta, aika)

Opetus aikaisintaan kahdeksannella luokalla

Pyhistä kirjoituksista esitellään tähän mennessä esiteltujen lisäksi Caitanya Caritamrita ja Antaumuksen Nektari, niiden tausta, kirjoittajat sekä keskeiset opetukset

Sielun asemaa Jumalan ikuisena palvelijana selvennetään

Tutustuminen Krishna-tietoiseen etiikkaan. Annetaan esimerkkejä sen käytännön sovellutuksista. Tutustutaan myös alustavasti muihin eettisiin traditioihin

Pyhien kirjoitusten asema ylimaallisen tiedon lähteenä; oppilasketju

Keskeiset uskonnolliset rituaalit, erityisesti samskarat eli siirtymäriitit

Krishna-liike sekä osana laajempaa vaishnava-perinnettä, että suhteessa muuhun intialaisperäiseen uskonnollisuuteen

Krishna-liikkeen asema Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopassa

Suomalainen katsomusperinne ja uskonnollinen historia (Suomen muinaisuskonto, kristinuskon saapuminen Suomeen, uskonpuhdistus, uskonnonvapauden kehitys)

Suuriin maailmauskontoihin tutustuminen

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- ☐ osaa kuvata neljä Bhagavad-gitan peruseriaatteista.

- ☐ tuntee Caitanya-caritamritan ja Bhakti-rasamrita-sindhun taustan ja niiden keskeiset opetukset.
- ☐ osaa kertoa sielun asemasta Jumalan palvelijana.
- ☐ osaa soveltaa Krishna-tietoista etiikkaa arkielämän ongelmiin osoittaen itsenäistä ja kriittistä ajattelua.
- ☐ tietää miksi pyhiä kirjoituksia pidetään ylimaallisen tiedon lähteenä (aistien ja mielen vajavaisuus).
- ☐ tuntee kolmen samskaran merkityksen (kaste, vivaha sekä antyesti-kriya).
- ☐ osaa asettaa Krishna-liikkeen laajempaan vaishnava-perinteeseen sekä muuhun intialaisperäiseen uskonnollisuuteen, sekä tuntee merkittävimmät erot.
- ☐ osaa kertoa Krishna-liikkeen asemasta ja levinneisyydestä Suomessa, Pohjoismaissa sekä Euroopassa.
- ☐ tuntee oppilasketjun merkityksen sekä osaa mainita ainakin kolme sen jäsentä.
- ☐ tuntee Suomen uskontohistorian pääpiirteet
- ☐ tuntee pääpiirteet suurista maailmanuskonnoista.

7.3 Äidinkieli ja kirjallisuus

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 2. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti: hän osaa kertoa pienelle ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa
osaa toimia tarkoituksenmukaisesti arkipäivän puhetilanteissa, seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua ja pyrkii puhujana vastavuoroisuuteen; keskustelussa hän reagoi kuulemaansa omilla ajatuksillaan ja kysymyksillä
osallistuu keskittyen ilmaisuharjoituksiin.

Oppilaan luku- ja kirjoitustaito on kehittynyt niin, että hän

on edennyt alkavan lukemisen vaiheesta perustekniikan vahvistumisen vaiheeseen; hänen lukemisenään on niin sujuvaa, että hän selviää ikäkaudelleen tarkoitettujen tekstien lukemisesta
on alkanut jo tarkkailla lukiessaan, ymmärtääkö hän lukemaansa; hän pystyy jo tekemään päätelmiä lukemastaan
osaa ilmaista itseään myös kirjallisesti niin, että hän selviää oman arkensa kirjoittamistilanteista, hän osaa myös käyttää mielikuvitusta kirjoittaessaan
osaa käsin kirjoittaessaan jo sitoa kirjaimia toisiinsa; hän osaa tuottaa omaa tekstiä myös tietokoneella
osaa kirjoittaa helppoja ja tuttuja sanoja jo lähes virheettömästi ja on alkanut käyttää lauseissa lopeusmerkkejä ja lauseen alussa isoa kirjainta.

Oppilaan suhde kirjallisuuteen ja kieleen on rakentunut niin, että hän

etsii itselleen sopivaa ja mieltuisaa luettavaa; hän käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja myös löytääkseen tietoa
on lukenut ainakin muutamia, lukutaitoaan vastaavia lastenkirjoja, ja hänen medialukutaitonsa riittää ikäkaudelle suunnattujen ohjelmien seuraamiseen käyttämiseen
pystyy tekemään ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä: hän rohkaistuu erittelemään sanojen tavu- ja äännerakennetta, riimittelemään ja pohtimaan sanojen merkityksiä ja muotoja; hän osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja osaa käyttää aakkosjärjestystä
on tottunut kielestä ja teksteistä puhuessaan käyttämään opetettuja käsitteitä.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

rohkenee ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa tilanteissa ja haluaa kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan; hän osaa käyttää puheenvuoron keskustelutilanteessa
kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin; hän pystyy jo omassa viestinnässään jonkin verran ottamaan huomioon viestintätilanteen ja -välineen ja pyrkii siihen, että hänen oma viestinsä on ymmärrettävä ja saavuttaa vastaanottajan
osaa kuunnella toisten ajatuksia ja osaa myös muodostaa omia mielipiteitä ja pyrkii perustelemaan niitä; hän on tottunut arvioimaan kuulemaansa ja lukemaansa

osaa tehdä puhutussa ja kirjoitetussa tekstissä käytetyistä keinoista viestin sisältöä ja viestintätilannetta koskevia päätelmiä
pystyy pitämään tutulle yleisölle pienimuotoisen, selkeän suullisen esityksen; hän osallistuu aktiivisesti ilmaisuharjoituksiin.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
osaa käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
tuntee tiedonhankinnan päävaiheet
on tottunut käyttämään kirjastoa ja pystyy etsimään tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä
löytää pääasiat, myös teksteistä, joissa on sanoja, ääntä ja kuvia
erottaa mielipiteen ikäisilleen sopivasta tekstistä ja pohtii tekstin luotettavuutta ja merkitystä itselleen
käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

osaa tuottaa kirjallisesti ja suullisesti erilaisia tekstejä kuten kertomuksen, kuvauksen ja ohjeen
suunnittelee ja ideoi tekstinsä sisältöä ja pystyy rakentamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä; hänen kirjoitelmissaan on havaittavissa kirjoittajan oma ääni ja laajeneva sanavarasto
ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä ja osaa käyttää tietoaan kronologisesti etenevää tekstiä suunnitellessaan ja tuottaessaan; hän osaa käyttää teksteissään vaihtelevasti erimittaisia lauseita ja yhdistää niitä melko sujuvasti
osaa tekstata, ja hänelle on kehittynyt luettava sidosteinen käsiala
osaa tuottaa tekstiä myös tekstinkäsittelyohjelmilla
hallitsee oikeinkirjoituksesta perusasiat ison ja pienen alkukirjaimen käytössä ja yhdyssanojen muodostamisessa, käyttää oikein lopetusmerkkejä ja on tottunut käyttämään myös muita välimerkkejä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

hyödyntää kielellisiä havaintojaan ja taitojaan omien ja muiden tekstien ymmärtämisessä ja tuottamisessa
on tottunut tarkastelemaan tekstiä kokonaisuutena ja erottelemaan sen osia, osaa etsiä ja luokitella tekstien sanoja eri perustein ja ryhmitellä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sanaluokkiin tietää, että verbeillä voi ilmaista aikaa ja persoonaa
hahmottaa yksinkertaisen tekstin lauseista subjektin ja predikaatin sekä hahmottaa lauseen tekstin osaksi
tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja ja hyödyntää niiden työnjakoa jo omassa ilmaisussaan
on lukenut luokan yhteiset kokonaisteokset, runsaasti lyhyitä tekstejä ja erilaisia valinnaisia kirjoja ja työstänyt niitä eri menetelmin
pystyy valitsemaan itselleen mieluista luettavaa ja osaa kuvailla itseään lukijana; hän laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja muun median keinoin rakennettuun fiktion.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja

edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
 tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi
 pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
 tuntee erilaisten tekstien käyttämahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
 erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
 tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
 osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
 pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
 osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
 tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
 pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiiivisista keinoista
 pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
 pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
 tuntee puhe-esityksen ja kirjoitelman laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
 kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
 pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
 pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
 osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyylillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
 soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytännöistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
 löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
 on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän
 tuntee kirjallisuuden päälaljit, tekstien tyylillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia

pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
 osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsa kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
 tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan
 tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

SUOMI TOISENA KIELENÄ

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet. Päätösarvioinnissa on otettava huomioon, että oppilaan kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen.

Kielitaito

Kielen osaamisen taso luokalla 9 kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan: B1.1–B1.2

Kulttuuritaidot

Oppilas

tuntee suomalaista yhteiskuntaa, kulttuuria ja suomalaisia tapoja
 ymmärtää monikielisyyden ja monikulttuurisuuden merkityksen ja arvostaa sitä
 ymmärtää ja osaa suhteuttaa suomalaisen kulttuurin arvoja omaan arvomaailmaansa.

Kielenopiskelutaidot

Oppilas

on tottunut säännöllisesti käyttämään kielten opiskelussa tehokkaiksi todettuja työtapoja.

7.4 Toinen kotimainen kieli

RUOTSI A-KIELENÄ

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 6. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Puhuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
<i>A1.3 Toimiva alkeiskieli-</i>	<i>A1.2 Kehittyvä alkeiskieli-</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskieli-</i>	<i>A1.2 Kehittyvä alkeiskieli-</i>

<i>taito</i>	<i>taito</i>	<i>taito</i>	<i>taito</i>
--------------	--------------	--------------	--------------

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja ruotsinkielisen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas pystyy vuorovaikutukseen ruotsinkielisten henkilöiden kanssa yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Opiskelustrategiat

Oppilas käyttää luontevasti joitakin kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja, kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua sekä oppi- ja sanakirjaa, ymmärtää sinnikkään harjoittelun merkityksen ja on tottunut arvioimaan omaa työskentelyään.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Puhuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja ruotsalaisen kulttuurin keskinäisiä suhteita, eroja ja yhtäläisyyksiä sekä historiallisia juuria.

Opiskelustrategiat

Oppilas käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja. Oppilas on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen.

RUOTSI B-KIELENÄ (B1)

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Puhuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskielitaito</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen sekä muiden pohjoismaisten elämänmuotojen ja kulttuurien keskinäisiä suhteita, eroja ja yhtäläisyyksiä. Oppilas tuntee maamme suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden arkipäivän vuorovaikutusmuotoja ja ymmärtää pohjoismaisen yhteistyön merkityksen.

Opiskelustrategiat

Oppilas käyttää säännöllisesti opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja. Oppilas on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen.

7.5 Vieraat kielet

A-KIELI

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 6. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

	<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Pubuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
Englanti	<i>A2.1 Toimiva alkeiskielitaito</i>	<i>A1.3 Kehittyvä alkeiskielitaito</i>	<i>A2.1 Toimiva alkeiskielitaito</i>	<i>A1.3 Kehittyvä alkeiskielitaito</i>
Muut kielet	<i>A1.3 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.2 Toimiva alkeiskielitaito</i>	<i>A1.3 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.2 Toimiva alkeiskielitaito</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas

- tuntee oman ja kohdekielen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja
- pystyy vuorovaikutukseen kohdekielen puhujien kanssa yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää luontevasti joitakin kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua sekä oppi- ja sanakirjaa
- ymmärtää sinnikkään harjoittelun merkityksen ja on tottunut arvioimaan omaa työskentelyään.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

	<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Pubuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
Englanti	<i>B1.1 Toimiva peruskielitaito</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>B1.1 Toimiva peruskielitaito</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>
Muut kielet	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A2.2 Kehittyvä peruskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee kohdekielen kielialueen elämänmuotoa ja historiaa.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja

- on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen.

B-KIELI (B1)

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kieli

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite) mukaan:

	<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Pubuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
Englanti	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskielitaito</i>	<i>A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe</i>	<i>A1.3 Toimiva alkeiskielitaito</i>

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja kohdekulttuurin keskinäisiä suhteita, eroja ja yhtäläisyyksiä.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja
- on oivaltanut kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen.

7.6 Matematiikka

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 2. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisuihin sekä esittämällä ja selittämällä niitä toisille oppilaille ja opettajalle pystyy tekemään perusteltuja päätelmiä ja selittämään toimintaansa ja osaa esittää ratkaisujaan konkreettisilla mallein ja välinein, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti osaa tehdä vertailua, muun muassa pituusvertailua, ja asettaa asioita järjestykseen, löytää asioille vastakohtia, luokitella asioita eri ominaisuuksien mukaan sekä ilmoittaa esineen sijainnin, esimerkiksi käyttämällä sanoja yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana ja välissä; hän osaa vertailla joukkojen suuruuksia käyttäen sanoja enemmän, vähemmän, yhtä monta, paljon ja vähän, sekä kirjoittaa ja käyttää vertailun symboleja $>$, $=$ ja $<$.

Luvut ja laskutoimitukset sekä algebra

Oppilas

tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa, lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen hallitsee lukujen hajottamisen ja yhdistämisen, vertailun, summien ja lukujonojen muodostamisen; hän tuntee parilliset ja parittomat luvut tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä sekä osaa käyttää sitä ymmärtää yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtojen lukumäärän yksinkertaisissa tapauksissa

tuntee ja osaa esittää konkreettisilla välineillä yksinkertaisia murtolukuja, kuten yksi kahdesosa, yksi neljäsosa ja yksi kolmasosa.

Geometria

Oppilas

tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista, muun muassa nelikulmio, kolmio, ympyrä, pallo ja kuutio, sekä tietää geometrian peruskäsitteet: piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma, ja niiden yhteyden yksinkertaisimpiin tasokuvioihin osaa käyttää yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia.

Mittaaminen

Oppilas

osaa mitata yksinkertaisilla mittavälineillä ja tuntee keskeisimmät suureet, kuten pituus, massa, tilavuus ja aika

osaa havainnoida tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arkipäivän ongelmissa ja osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan niiden ratkaisemiseen.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelman ratkaisuihin ja esittämällä niitä monipuolisesti välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla

pyrkii tietoisesti kohdistamaan tarkkaavaisuutensa havaintoja tehdessään; hän pystyy kommunikoimaan havainnoistaan ja ajatuksistaan monipuolisesti, toimimalla, puhumalla, kirjoittamalla ja symbolien avulla

osaa kuvata reaali maailman tilanteita ja ilmiöitä matemaattisesti: vertailulla, luokittelulla, järjestämällä, konstruomalla ja mallintamalla

osaa ryhmitellä tai luokitella annetun ja valitsemansa kriteerin perusteella sekä osaa etsiä yhteistä ominaisuutta; hän osaa erottaa laadullisen ja määrällisen ominaisuuden; hän osaa kuvata asia- ja esineryhmiä tehden niistä tosia ja epätosia väitteitä

osaa esittää matemaattisia ongelmia uudessa muodossa; hän pystyy tulkitsemaan yksinkertaisen tekstin, kuvan tai tapahtuman ja tekemään suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi

osaa noudattaa sääntöjä.

Luvut, laskutoimitukset ja algebra

Oppilas

ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti; hän ymmärtää negatiivisen luvun ja murtoluvun käsitteet sekä osaa esittää niitä eri metodeilla

osaa esittää laskutoimitukset kirjallisesti ja suullisesti ja tietää eri laskutoimitusten väliset yhteydet; hän osaa etukäteen arvioida tuloksen suuruusluokan ja tehtävän ratkaisemisen jälkeen tarkistaa laskun vaiheet sekä arvioida ratkaisun mielekkyyden

osaa muodostaa ja jatkaa lukujonoja sekä esittää riippuvuuksia.

Geometria

Oppilas

osaa muodostaa kuvioita annettuja ohjeita noudattaen; hän pystyy havaitsemaan yksinkertaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia sekä tuntee tasokuvioiden käsitteiden muodostamaa rakennetta

tunnistaa yhdenmuotoisuuden; oppilas osaa peilata suoran suhteen sekä suurentaa ja pienentää kuvioita annetussa suhteessa; hän tunnistaa suoran suhteen symmetriset kuviot ymmärtää mittaamisen periaatteen; hän osaa arvioida mittauskohteen suuruuden ja mittauksen tuloksen mielekkyyden sekä ilmoittaa mittaustuloksen sopivalla mittayksiköllä osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-aloja ja piirejä.

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Oppilas

osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä osaa päätellä mahdottoman ja varman tapauksen.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuihin osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen.

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä. ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa.

Algebra

Oppilas osaa

ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita potenssien laskutoimitukset muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai pääättelemällä käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet.

Funktiot

Oppilas

osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta

osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
 osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
 osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön
 annetun lukujonon muodostumisesta
 tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran
 leikkauspisteen piirtämällä.

Geometria

Oppilas osaa

tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
 soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
 käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen
 löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa
 kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
 soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
 käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
 suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia mittayksiköitä.

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen
 todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielä-
 män tilanteissa
 lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiar-
 von, mediaanin ja tyyppiä.

7.7 Ympäristö- ja luonnontieto

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

osaa tehdä havaintoja eri aisteilla sekä osaa kohdistaa huomionsa havaintojen teon kohteen olennai-
 siin piirteisiin
 osaa kuvailla, vertailla ja luokitella kappaleita ja eliöitä sekä ilmiöitä niiden erilaisten ominaisuuksien
 perusteella
osaa tehdä ohjatusti yksinkertaisia tutkimuksia, jotka kohdistuvat luontoon, luonnon ilmiöihin ja
rakennettuun ympäristöön
 osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja vertailla eri tavoin hankkimaansa tietoa
 osaa ilmaista luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä hankkimaansa tietoa puhuen, kirjoittaen ja
 piirtäen.

Eliöt ja ympäristöt

Oppilas

ymmärtää kuinka elollinen ja eloton luonto eroavat toisistaan ja osaa kuvata eri elinympäristöjen
 kuten pihan, puuston, metsän, niityn ja pellon piirteitä sekä tunnistaa niiden tavallisimpia eliölajeja;
 oppilas osaa antaa esimerkkejä selkärangattomista ja selkärangattomista eläimistä
 tuntee vuodenaikojen vaihtelun piirteet ja osaa kuvata kuinka eliöt ovat sopeutuneet eri vuodena-
 koihin ja erityisesti Suomen talveen
 tietää mistä ruoka-aineet ovat peräisin ja missä ruoka tuotetaan
 osaa kuvata luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön eroja, osoittaa kiinnostusta ja vastuulli-
 suutta niitä kohtaan sekä osaa arvioida ympäristön kauneutta, monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä

ymmärtää kartan ilmaisutavan sekä osaa käyttää kartanluvussa apuna ilmansuuntia, karttamerkkien selitystä ja janamittakaavaa ja osaa laatia yksinkertaisen kartan koulun pihasta ja omasta lähiympäristöstään

osaa kuvata kotiseutunsa ja oman maakuntansa luonnonoloja ja ihmisen toimintaa

oppilas osaa hahmottaa Suomea, Pohjoismaita ja muita lähialueita sekä ymmärtää näiden alueiden maisemallisen rikkauden

ymmärtää kotiseutunsa osana Suomea ja Suomen osana Pohjoismaita sekä ymmärtää maapallon ihmisen elinpaikkana.

Ympäristön aineita ja ilmiöitä

Oppilas

osaa käyttää keskeisiä käsitteitä ja hahmottaa käsitteitä kokonaisuuksina

osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä, kuten kelloa, pituusmittoja, lämpömittaria ja luuppia, sekä käyttää havaintojen teossa myös itse tehtyjä välineitä

osaa selittää yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän, jousen, toimintaa sekä osaa tutkia erilaisten rakenteiden lujuutta

osaa rakentaa yksinkertaisen virtapiirin pariston, lampun ja johtimien avulla sekä tuntee kodissa käytettäviä sähkölaitteita; hän ymmärtää, että sähkön käyttöön liittyy vaaroja ja osaa käyttää sähkölaitteita turvallisesti

tuntee erilaisia valon, äänen ja lämmön lähteitä sekä tunnistaa ja osaa tutkia valoon, ääneen ja lämpöön liittyviä ilmiöitä kuten äänen eteneminen, valon eteneminen ja heijastuminen sekä lämmön siirtyminen ja lämmittäminen

tuntee näön ja kuulon suojeluun sekä palovammojen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja osaa toimia niiden mukaisesti

osaa tutkia ilman ja veden ominaisuuksia, veden olomuodon muutoksia ja osaa kuvailla veden kiertokulkua luonnossa

ymmärtää aineen muuttumisen toiseksi aineiksi esimerkiksi kynttilän tai puun palaessa sekä tuntee herkästi syttyviä aineita ja osaa käyttää alkusammutusvälineitä

tuntee erilaisten aineiden ja materiaalien ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia ja tietää, että kotona voi olla vahingollisia aineita, kuten lääkkeitä, pesu- ja puhdistusaineita sekä liuottimia, tupakka- ja alkoholituotteita

osaa lajitella jätteitä, ei roskaa ympäristöä sekä osaa säästää vettä, sähköä ja lämpöä.

Ihminen ja terveys

Oppilas

osaa kuvata kasvun ja kehityksen sekä elämänkulun eri vaiheita, osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja keskeisiä elintoimintoja

tuntee terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia: vuorokausirytmä, riittävä uni ja lepo, ravinto, säännöllinen ruokaileminen, päivittäinen liikunta, oikeat työskentelyasennot koulussa ja kotona, ryhti, suun terveys, hygienia, pukeutuminen

osaa perussäännöt ryhmässä toimimisesta ja kohteliaasta käytöksestä; hän osaa tunnistaa ja nimetä erilaisia tunteita ja tietää, että tunteiden ilmaisua voidaan säädellä

osaa kuvata tavallisimpia lasten sairauksia, niiden oireita ja itsehoitoa; hän tietää lääkkeiden käytön perussääntöjä; hän osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja sekä osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa.

Turvallisuus

Oppilas

osaa kuvata erilaisia kiusaamisen ja väkivallan tunnuspiirteitä; hän tietää yksilön oikeuden fyysiseen koskemattomuuteen sekä tunnistaa hyväksytyt ja ei-toivotut kosketuksen erot; hän tietää, miten tarvittaessa voi hakea apua itselleen, ja tietää, ketkä auttavat koulussa ja lähiyhteisössä

tietää ikäkautensa mukaisesti, mikä on luvallista toimintaa ja mikä ei

tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä ja liikuttaessa liikenteessä, vesillä tai jäällä; hän tuntee jalankulkijana ja pyöräilijänä keskeiset liikennesäännöt ja ymmärtää, miksi sovittuja ohjeita ja sääntöjä pitää noudattaa.

7.8 *Biologia ja maantieto*

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

osaa liikkua luonnossa sekä havainnoida ja tutkia luontoa
osaa kuvata tekemiään yksinkertaisia luontoon ja muuhun ympäristöön liittyviä tutkimuksia sekä selostaa niiden tuloksia
tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja osaa kerätä lähiympäristön kasveja ohjeiden mukaisesti.

Eliöt ja elinympäristöt

Oppilas

tuntee eri selkärangaisryhmät ja tunnistaa lähiympäristön yleisimmät nisäkkäät, linnut ja kalat sekä osaa kertoa esimerkkejä eläinten sopeutumisesta ympäristöönsä
tietää, että vihreät kasvit valmistavat itse oman ravintonsa yhteyttämisen avulla
osaa selittää ravintoketjun pääperiaatteet jonkin esimerkin avulla
ymmärtää ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi ja miten ihminen on riippuvainen luonnosta ja osaa selvittää peruselintarvikkeiden alkuperän
osaa antaa esimerkkejä siitä, miten lähiluontoa ja asuinympäristöä voidaan vaalia ja suojella.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

Oppilas

osaa kuvata perusasioita ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
osaa tarkastella omaan kasvuunsa ja kehitykseensä liittyviä muutoksia, osaa selittää murrosiän ja seksuaalisen kehityksen muutoksia tytöillä ja pojilla sekä antaa esimerkkejä niiden yksilöllisestä ilmenemisestä
osaa antaa esimerkkejä siitä, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä, ja siitä, miten asioita voidaan tarkastella myös muiden ihmisten näkökulmasta, sekä osaa esimerkein kuvata tunneilmaisuuksiin liittyvää ihmisten erilaisuutta
tietää ikäkauteensa liittyvät oikeutensa ja vastuunsa.

Karttataidot

Oppilas

osaa etsiä kartastosta tutkimiaan paikkoja, käyttää kartanluvussa hyväkseen karttamerkkejä ja mittakaavoja sekä osaa tulkita erilaisia karttoja
osaa tulkita tilastoja, diagrammeja, kuvia, ja sähköisten viestimien välittämää tietoa sekä osaa kriittisesti arvioida eri tietolähteitä
osaa itse laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.

Eurooppa osana maailmaa

Oppilas

tietää pääpiirteissään Euroopan valtiot ja niiden pääkaupungit sekä osaa kuvata luonnonolojen vaihtelua ja ihmisen toimintaa Euroopassa.

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

Oppilas

tietää maailmankartan keskeisen nimistön, kuten maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot sekä sademetsä- ja aavikkoalueet
 tietää, että maapallolla on erilaisia ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä ja osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten ilmasto-olot, kuten lämpötila ja sademäärä, vaikuttavat ihmisen toimintaan, erityisesti maatalouteen ja asumiseen eri vyöhykkeillä sekä osaa kuvata ihmisten elämää erilaisissa ympäristöissä
 osaa kertoa esimerkkejä eri alueilta siitä, miten ihmisen toiminta, kuten kaupunkien ja teollisuuden rakentaminen, liikalaiduntaminen ja polttopuun kerääminen ovat aiheuttaneet muutoksia ympäristössä
 osaa tunnistaa oman kulttuurin ja vieraiden kulttuurien piirteitä.

BIOLOGIA

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Biologian tutkimustaidot

Oppilas osaa

käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan
 työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti
 toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

Oppilas osaa

jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja
 kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan
 nimetä ja kuvata metsä- ja järviyyppejä
 tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia
 selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä
 kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyyden kannalta sekä tuntee metsien kestävän käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

Oppilas osaa

kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
 selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta
 kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä
 selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet
 jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyn.

Ihminen

Oppilas osaa

kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet
 selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja
 selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdyntän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen
 käyttää periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

kuvata ekologisesti kestävästä kehitystä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymisen ja ympäristösuojelun merkitystä

tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta
kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa esimerkkejä siitä,
millä tavalla voi itse toimia kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

MAANTIETO

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Maantieteelliset taidot

Oppilas osaa

etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä osaa käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa
tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä osaa käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa
havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla
vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.

Maailman jäsentäminen

Oppilas osaa

hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspääpiirteet
soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja osaa sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.

Euroopan jäsentäminen

Oppilas osaa

kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maise-
mallisen ja kulttuurisen rikkauden
vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden
maailman alueiden kanssa.

Suomen jäsentäminen

Oppilas osaa

selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muotoutuneet ja miten luonnonolot ovat vaikutta-
neet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla
kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa
analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tuntee, mitä ovat arvokkaat kulttuuri- ja pe-
rinnemaisemat
osaa selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitte-
luun ja kehittymiseen
suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liitty-
viä tutkimuksia
tunnistaa oman kulttuurin piirteitä sekä tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit
kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa omien lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maa-
ilman kanssa.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten kasvi-huoneilmion voimistuminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma

kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä osaa esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa

kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

7.9 Fysiikka ja kemia

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

osaa työskennellä ja toimia turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita

osaa tehdä havaintoja ja mittauksia eri aisteilla ja mittausvälineillä sekä osaa kohdistaa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin, esimerkiksi liikkeeseen tai lämpötilaan ja niiden muutoksiin

- osaa tehdä johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan, esittää mittaustuloksiaan esimerkiksi taulukoiden avulla sekä selittää luonnon perusilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita, esimerkiksi mitä suurempi massa kappaleella on, sitä vaikeampi se on saada liikkeelle tai pysäyttää

osaa tehdä yksinkertaisia kokeita, esimerkiksi tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat kiinteän aineen liukemiseen

- osaa käyttää käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä aineiden, kappaleiden ja ilmiöiden ominaisuuksien kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelussa
- osaa koota eri lähteistä löytämänsä tietoa sekä pohtia sen oikeellisuutta aikaisempien tietojensa, tutkimustensa ja muiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella.

Energia ja sähkö

Oppilas

- tuntee eri jännitelähteitä, kuten paristo ja akku sekä osaa tehdä kokeita, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- tietää, että sähköä ja lämpöä voidaan tuottaa erilaisten luonnonvarojen avulla sekä osaa luokitella luonnonvaroja uusiutuviin ja uusiutumattomiin.

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia kuten painovoima, kitka sekä ilman- ja vedenvastus sekä tunnistaa erilaisia liikkeitä
- osaa tutkia, miten voima muuttaa liikettä ja soveltaa luonnontieteellistä tietoa liikkumisessa ja liikenteessä
- tunnistaa Maan ja Kuun liikkeistä johtuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat, Kuun vaiheet, pimennykset sekä tuntee Aurinkokunnan rakenteen ja osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta
- osaa kuvata vaaratilanteita liikenteessä ja muussa arkiympäristössä.

Aineet ympärillämme

Oppilas

- tuntee ilman koostumuksen ja osaa ilmakehän kaasujen kemiallisia merkkejä sekä ymmärtää ilmakehän merkityksen elämän ylläpitäjänä

- osaa tutkia erilaisia veden ominaisuuksia sekä tietää, miten vesiä puhdistetaan
- osaa luokitella maaperästä saatavia aineita, tuntee maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä sekä osaa käyttää erilaisia aineiden erottamismenetelmiä, kuten suodatusta, kiteytystä ja seulomista
- tuntee perusasioita ympäristönsä aineiden ja tuotteiden turvallisesta käytöstä ja elinkaaresta sekä osaa tutkia aineiden ja tuotteiden ominaisuuksia esimerkiksi happamuutta
- tuntee keskeisiä asioita tupakasta, päihteistä ja huumaaavista aineista, tietää, miksi ne ovat haitallisia, ja antaa esimerkkejä siitä, miksi niiden käyttö on vaarallista.

FYSIIKKA

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

osaa työskennellä turvallisesti, ohjeita noudattaen ja yhdessä toisten kanssa

osaa tehdä luonnontieteellisen tutkimuksen annetun ohjeen mukaan sekä suunnitella yksinkertaisia kokeita, sopia työnjaosta ja tehtävistä sekä osaa asettaa tavoitteita tai päämäärää yhdessä muiden oppilaiden kanssa

osaa laatia pienimuotoisia tutkimuselostuksia, esittää tulokset esimerkiksi taulukkojen ja graafien avulla sekä tulkita niitä

osaa tehdä kontrolloidun kokeen ja arvioida koejärjestelyn toimivuutta sekä tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä

tietää, että fysiikka on perusluonnontiede ja että fysiikan tietoja ja kokeellista tiedonhankintamenetelmää käytetään muissa luonnontieteissä ja tekniikassa.

Liike ja voima

Oppilas

osaa tutkia erilaisia vuorovaikutus- ja liikeilmiöitä sekä käyttää niitä kuvaavia suureita, kuten aika, matka, nopeus, kiihtyvyys ja voima

osaa tehdä graafisia esityksiä esimerkiksi tasaisen ja kiihtyvän liikkeen mittaustuloksista sekä tulkita niitä sekä käyttää tasaisen liikkeen mallia liikettä koskevien ennusteiden tekemiseen ja keskinopeuden yhtälöä matkan tai ajan arviointiin ja laskemiseen

ymmärtää yksinkertaisten mekaanisten koneiden, esimerkiksi vivun, toimintaperiaatteen ja tietää mekaanisten koneiden ja erilaisten rakenteiden sovelluksia

osaa käyttää kappaleiden ja aineiden ominaisuuksia kuvaavia suureita ja osaa selittää niiden avulla havaitsemiaan ilmiöitä, esimerkiksi vertailla aineiden tiheyksiä ja selittää tiheyden avulla erilaisia ilmiöitä, kuten kellumisen ja kuumailmapallon toiminnan

tuntee työn ja energian välisen yhteyden

ymmärtää liikenneturvallisuutta koskevien määräysten fysikaalisen perustan.

Värihdys- ja aaltoliike

Oppilas

tunnistaa aaltoliikkeitä ja niille luonteenomaisia ilmiöitä, esimerkiksi aaltoliikkeen synnyn, etenemisen, vastaanottamisen, heijastumisen ja taittumisen

tunnistaa erilaisia jaksollisia ilmiöitä ja värähtelijöitä ympäristöstään ja niille ominaisia ilmiöitä sekä osaa luonnehtia kyseessä olevia ilmiöitä niitä kuvaavien suureiden avulla

osaa tutkia valon heijastumista ja taittumista sekä selittää valonsädettä mallina käyttäen erilaisia näkemiseen liittyviä ilmiöitä ja peilien ja linssien toimintaa

ymmärtää äänen ja valon merkityksen ihmisen ja yhteiskunnan kannalta, esimerkiksi melu ja siltä suojautuminen sekä valo tiedonsiirrossa.

Lämpö**Oppilas**

tunnistaa ympäristöstä lämmön siirtymiseen ja varastoitumiseen liittyviä ilmiöitä ja osaa tulkita niitä
osaa luonnehtia lämpöopin perusilmiöitä, kuten lämpölaajenemista ja kappaleen lämpenemistä, niitä
kuvaavien suureiden ja kokeellisten lakien avulla

osaa käyttää lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lakeja tarkastellessaan ja
selittäessään ympäristössään tapahtuvia lämpöilmiöitä.

Sähkö**Oppilas**

osaa sähkölaitteiden ja lämpöä tuottavien laitteiden turvallisen ja taloudellisen käytön periaatteet
sekä osaa arvioida ja laskea eritehoisten sähkölaitteiden käyttökustannuksia

ymmärtää jännitteen ja sähkövirran välisen yhteyden suljetussa virtapiirissä ja vastuksien vaikutuk-
sen sähkövirran suuruuteen sekä osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta ja käyttää kytkentä-
kaaviota virtapiirin mallina

tuntee sovelluksia kuten sähkölaitteet ja sähköinen viestintä

tuntee sähköön tuotantoon ja siirtoon liittyviä prosesseja kuten muuntajan toiminta, osaa selittää
energian muuntumisen voimalaitoksessa sekä arvioida erilaisten voimalaitosten hyötyjä ja haittoja.

Luonnon rakenteet**Oppilas**

tuntee säteilylajit ja säteilyn vaikutuksia, pystyy erottamaan vaaralliset säteilylajit vaarattomista ja
osaa suojautua säteilyltä

hahmottaa rakenneosien ketjun ja mittasuhteita alkeishiukkasista galakseihin ja osaa havainnollistaa
näitä rakenteita ja järjestelmiä sopivilla malleilla

osaa käyttää keskusteluissaan keskeisiä fysiikan käsitteitä muun muassa energia, vuorovaikutus ja
säteily

ymmärtää energian säilymisen periaatteen sekä osaa antaa esimerkkejä energian muuntumisesta eri-
laisissa prosesseissa, kuten puun palamisessa ja kiven putoamisessa.

KEMIA**PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8****Oppilas**

osaa työskennellä annetun ohjeen mukaan turvallisesti yksin ja ryhmässä

osaa tehdä yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, esimerkiksi kokeen, jossa tutkitaan aineen pa-
lamista, palamistuotteen liukenemista veteen ja syntyneen vesiliuoksen happamuutta

osaa esittää kokeidensa tulokset ja tulkita niitä

tuntee aineiden kiertoprosesseja ja niiden aiheuttamia ilmiöitä luonnossa ja ympäristössä, esimerkik-
si hiilen kiertokulku, kasvihuoneilmiö ja happamoituminen

tuntee kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen ihmiselle ja yhteiskunnalle, esimerkiksi fotosyn-
teesin merkityksen elollisen luonnon energiavarannolle sekä korroosion ja korroosiolta suojaamisen
merkityksen rakentamisessa ja metalliteollisuudessa

tuntee ympäristöön vaikuttavia aineita, niiden lähteitä, leviämistapoja ja vaikutuksia ihmisen ja luon-
non hyvinvointiin, esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden palamistuotteita ja raskasmetalleja

tuntee teollisuuden eri aloja kuten metalli- ja puunjalostusteollisuus sekä niiden tuotteita ja niiden
merkityksen jokapäiväisessä elämässä

osaa tulkita tavaraselosteita, selittää tuotteen elinkaaren ja osaa tehdä valintoja kuluttajana

osaa käyttää oikeita käsitteitä kuvaaillessaan aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä, esimerkik-
si happamuutta, sähköjohtokykyä ja olomuodon muutoksia

osaa tutkia aineiden ominaisuuksia ja käyttää tuloksia alkuaineiden ja yhdisteiden luokittelussa, tun-
nistamisessa ja erottamisessa, esimerkiksi epäjalot ja jalot metallit

osaa kuvata atomia, kemiallisia sidoksia ja yhdisteitä asianmukaisia malleja käyttäen
 osaa tulkita yksinkertaisia reaktioyhtälöitä ja kirjoittaa esimerkiksi hiilen palamisreaktion yhtälön
 osaa tehdä päätelmiä aineen reaktioherkkyydestä atomin uloimman elektronikuoren rakenteen tai alkuaineen paikan perusteella jaksollisessa järjestelmässä

7.10 Terveystieto

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämäntilanteiden liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden näkökulmasta
 osaa selittää, miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin, antaa esimerkkejä terveyden kannalta tasapainoisesta ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutuksia
 osaa kuvata hyvän ystävyssuhteen ja toimivan yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä vuorovaikutuksen taidoista
 tietää, miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
 osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä kuvata niiden mahdollisia ratkaisuja.

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskauden ehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
 osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja luottimien käyttöön liittyviä riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
 tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
 osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja ja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään
 tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteita ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua.

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
 osaa tehdä havaintoja tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteet
 osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
 osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä sekä käyttää ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä.

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä
 osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niistä edistävästä keinoista omassa lähiympäristössään

tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimitaan tarkoituksenmukaisesti
osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä.

7.11 Uskonto

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat Raamatusta ja Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta ja osaa käyttää oppimaansa lisätiedon hankkimiseen

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon peruspiirteet ja oman alueensa seurakunnan
- tietää Suomen evankelis-luterilainen kirkon kuuluvan kirkkojen suureen perheeseen ja tuntee myös muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

Oppilas hahmottaa uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
- tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
- näkee uskonnon vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- hahmottaa alustavasti uskon ja tiedon perusluonnetta
- osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänskysymyksiä
- pystyy ikäkauttansa vastaavasti hahmottamaan omaa maailmankatsomustaan.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee eettiseen pohdintaan
- tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelis-luterilaisesta kirkosta

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen keskeiset vaiheet
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen luterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä.

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

ORTODOKSIINEN USKONTO**KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ****Oppilas tuntee keskeiset asiat ortodoksisuudesta**Oppilas

- tuntee liturgiajumalanpalveluksen merkityksen osana ortodoksikristityn elämää
- tuntee pääpiirteissään ortodoksisen kirkkovuoden paasto- ja juhlaperinteen sekä kykenee seuraamaan kirkkovuotta omassa elämässään
- tuntee ortodoksista ihmisenäkemyksiä sekä ortodoksisen kristillisyyden muita peruskäsitteitä ja pystyy soveltamaan niitä omassa elämässään.

Oppilas tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia

Oppilas

- tuntee pääpiirtein Vanhan ja Uuden testamentin erilaisen luonteen
- tuntee Kristuksen opetuksia, elämänvaiheet ja kirkon synnyn
- osaa pohtia Raamatun kertomusten kautta sekä omasta elämästään nousevia eettisiä kysymyksiä ja osaa ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoaOppilas

- tuntee ortodoksisen uskonopin keskeisiä peruskäsitteitä
- tuntee ortodoksista traditiota osana ortodoksikristityn elämää
- pystyy käyttämään oppimaansa ortodoksisen identiteetin vahvistamiseksi
- kykenee vahvistamaan ortodoksista identiteettiään.

Oppilas tuntee oman uskonnon sekä lähiympäristön uskontojaOppilas

- tuntee ortodoksisen kirkon erityispiirteitä
- tunnistaa oman perheensä uskonnollisen taustan
- tuntee oman kotiseurakuntansa toimintaa
- tuntee lähiympäristössään olevia muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan tietoa ortodoksisesta uskosta

Oppilas

- tuntee ortodoksisen kirkkovuoden paasto- ja juhlaperinteen sekä kykenee seuraamaan ortodoksista kirkkovuotta
- tuntee ortodoksisen jumalanpalvelusperinteen
- on muodostanut itselleen yleiskuvan kirkon opista
- tuntee sakramentit sekä muita pyhiä toimituksia ja tuntee niiden merkityksen
- tuntee kirkon eettistä opetusta ja osaa soveltaa sitä omaan elämäänsä.

Oppilas tuntee Raamatun synnyn ja keskeisen sisällön

Oppilas

- tuntee Raamatun sisäisen rakenteen
- ymmärtää Raamatun pelastusilmoituksen
- ymmärtää Raamatun osana kirkon Traditiota
- tuntee Raamatun käytön kristityn jokapäiväisessä elämässä ja tunnistaa eri kirjojen liturgisen käytöhytteen.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tietää kristillisen kirkon synnyn, leviämisen ja sen jakaantumisen syyt
- osaa sijoittaa Suomen ortodoksisen kirkon osaksi maailmanlaajuisia kirkkoja
- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon vaiheet ja niiden vaikutuksen nykyhetkeen
- tuntee oman seurakunnan toimintaa
- tuntee kirkollisia järjestöjä ja niiden toimintaa
- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon hallintoa.

Oppilas tuntee maailmanuskontoja

Oppilas

- ymmärtää uskonnon merkityksen ihmiselle
- tunnistaa suuret maailmanuskonnot
- osaa arvostaa eri tavalla uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

7.12 Elämänkatsomustieto

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta
- ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita
- kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintälähtökohtien olemassaolon
- ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä
- osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämänkatsomus, kulttuuri, vähemmistö)
- rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella
- pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään
- osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita
- 2. ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen
- 3. ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- 4. tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä
- 2 ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle
- 3 osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävän kehityksen periaatteita.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8**Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu**

Oppilas

- 4 osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- 5 tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat
- 6 kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun
- 7 kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehittymättömämmän arvioon välillä.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- 5 tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- 6 kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomusperinteisiin
- 7 ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron
- 8 osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- 5 tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- 6 hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- 7 pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- 8 tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- 6 tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita

- 7 tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisia että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas

1. ymmärtää kestäväen kehityksen periaatteita
2. tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia
osaa arvioida yksilön eettistä näkökulmaa suhteessa ympäristöön
ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia.

7.13 Historia

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erottaa faktan mielipiteestä
- osaa erottaa toisistaan lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- tietää, että menneisyyttä voi jaotella eri aikakausiin (kronologia) ja pystyy nimeämään yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä.
- tunnistaa ilmiöiden jatkuvuuden eri aikakaudesta toiseen ja ymmärtää, ettei muutos ole sama kuin edistys eikä se myöskään merkitse samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
- osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan: hän osaa selittää, miksi eri aikakausien ihmiset ajattelivat ja toimivat eri tavoin sekä tuntee syy- ja seuraussuhteen merkityksen.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön joidenkin toimijoiden kannalta
- tietää, että jotkut asiat voidaan tulkita eri tavoin, ja hän pystyy selittämään, miksi niin tapahtuu.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- kykenee sijoittamaan opiskelemaansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
- osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
- osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykyteknologian avulla saamaansa informaatiota

pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä.

7.14 Yhteiskuntaoppi

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja käyttäminen

Oppilas

kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia.

Yhteiskunnallisen tiedon ymmärtäminen

Oppilas

ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä.

7.15 Musiikki

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

osaa käyttää ääntään niin, että hän pystyy osallistumaan yksinääniseen yhteislauluun
hahmottaa musiikin perussykkeen niin, että pystyy osallistumaan soittamisen harjoitteluun ja yhteissoittoon
hallitsee lauluohjelmistoa, josta osan ulkoa
osaa yksin ja ryhmän jäsenenä ääntä, liikettä, rytmiä tai melodiaa käyttäen keksiä omia musiikillisia ratkaisuja esimerkiksi kaiku-, kysymys/vastaus- ja soolo/tutti-harjoituksissa
tunnistaa kuulemaansa musiikkia ja osaa ilmaista kuuntelukokemustaan verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla
osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä ottaen huomioon muut ryhmän jäsenet.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

osallistuu yhteislauluun ja osaa laulaa rytmisesti oikein sekä melodialinjan suuntaisesti
hallitsee jonkin rytmi-, melodia- tai sointusoittimen perustekniikan niin, että pystyy osallistumaan yhteissoittoon
osaa kuunnella musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan
osaa kuunnella sekä omaa että muiden tuottamaa musiikkia niin, että pystyy musisoimaan yhdessä muiden kanssa
tunnistaa ja osaa erottaa eri musiikin lajeja ja eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia
tuntee keskeistä suomalaista musiikkia ja musiikkielämää
osaa käyttää musiikin käsitteitä musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä
osaa käyttää musiikin elementtejä rakennusaineina omien musiikillisten ideoidensa ja ajatustensa kehittäessä ja toteutuksessa.

7.16 Kuvataide

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen sekä muuntaa havaintojaan kuviksi
 osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia
 osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna
 osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista
 osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearvioinnissaan
 osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemielityksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä
 tietää, mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspöirissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisu
 osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä
 osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa
 tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa
 tietää, mitä arkkitehdit ja muotoilijat tekevät, ja tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä
 osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan
 osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja
osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä
osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas osaa

ilmaista itseään kuvallisin keinoin
 käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median keskeisiä materiaaleja ja työskentelytekniikoita
 valita työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita
 selostaa kuvan tekemisen prosessia luonnoksista valmiisiin töihin
 tunnistaa joitakin keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen
 tarkastella ja tulkita taiteen ja viestinnän kuvia
 hyödyntää taiteilijavierailuja, näyttely- tai museokäyntejä ja Internetin kulttuuripalveluja
 erottaa, arvioida ja arvottaa erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia
 tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
 tunnistaa kulttuuri- ja tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä
 kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta tai videokuvausta ja digitaalista kuvan käsittelyä ja graafista suunnittelua
 analysoida mediaesitysten sisältöjä, rakennetta ja visuaalista toteutusta
 osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saatua palautetta omassa työskentelyssään
 osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä hyödykseen itsearvioinnissa

pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa

osaa ohjatusti käyttää taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoituja, gallerioita ja tietoverkkoa tietojen ja elämysten lähteenä.

7.17 Käsityö

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

osaa ohjatusti tuottaa luovia ideoita ja kokeilla teknisiä ratkaisuja sekä suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen

työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen

hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja

työskentelee pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä

ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä, työtilojen järjestyksestä ja viihtyisyydestä

ymmärtää elinympäristön teknologisia toimintaperiaatteita

arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia

suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriperintöön.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITTEERIT ARVOSANALLE 8

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus

ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle

dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa

osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen

muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä

hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen

osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä

osaa ohjatusti käyttää työssään kehittyntä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia

osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan

havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa

osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisista ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein

ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia

muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

7.18 Liikunta

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

hallitsee motorisia perustaitoja ja osaa soveltaa niitä eri liikuntamuodoissa
 osaa juosta, hypätä ja heittää
 osaa voimisteluliikkeitä ilman välineitä, välineillä ja telineillä
 osaa ilmaista itseään liikunnan avulla ja liikkua rytmin tai musiikin mukaan
 osaa käsitellä pelivälineitä leikeissä ja harjoituksissa sekä toimia peleissä
 osaa liikkua luonnossa opetuskarttaa hyväksi käyttäen
 osaa luistelussa liukumisen, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen
 pystyy liikkumaan suksilla monipuolisesti
 pystyy uimaan monipuolisesti uintisyvyisessä vedessä
 toimii pitkäjänteisesti ja suhtautuu realistisesti omiin suorituksiinsa
 osaa pukeutua tarkoituksenmukaisesti liikuntaa varten ja huolehtia puhtaudestaan
 toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti ja yritteliäästi liikunnan opetukseen.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

osaa ydintaidot juoksuissa, hyppyissä ja heitoissa
 osaa voimistelun, välinevoimistelun ja telinevoimistelun liikkeitä
 osoittaa toiminnassaan ymmärtävänsä rytmin merkityksen liikunnassa ja tanssissa
 osaa yleisimpien pallopelien perusteet ja pelaa niitä sovittujen sääntöjen mukaan
 osaa suunnistaa karttaa ja kompassia apuna käyttäen sekä tietää jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista
 osaa luistella sujuvasti
 hallitsee hiihdon harrastamiseen tarvittavat perustekniikat
 hallitsee uimataidon sekä osaa vesipelastamisen taitoja
 tuntee liikunnan ja terveyden välisiä yhteyksiä
 osaa ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintakykyään
 osoittaa oppimis- ja yrittämishalua koululiikunnassa, varustautuu liikuntatunnille asiallisesti ja huolehtii puhtaudestaan
 toimii vastuullisesti ja ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia, sääntöjä ja reilun pelin periaatetta.

7.19 Kotitalous

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITÉERIT ARVOSANALLE 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ja ryhmässä
 tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteessa.

Käytännön työtaidot

Oppilas

tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
 osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuosituksot huomioon ottaen
 osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja -välineitä turvallisesti
 osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
 osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
 osaa toimia ympäristöä säästären, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteen peruslajittelusta.

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidotOppilas

osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
 osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
 tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet.

LIITE 4

KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä. * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliaineesta. * Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännöstä.	* Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin. * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. * Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perusnaston ja joitakin opeteltuja vakiolmaisuja. * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.	* Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. * Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.	* Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin. * Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja. * Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja. * Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	* Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. * Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä.	* Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. * Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. * Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perusnaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.	* Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. * Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.	* Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. * Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). * Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskie- li-taito	* Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutii- nimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana. * Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.	* Osaa kertoa lyhyesti itseltään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua. * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. * Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia. * Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. * Alkeellisessäkin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.	* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita. * Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset). * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.	* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa. * Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu). * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä. * Alkeellisessäkin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskie- li- taidon alkuvaihe	* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä. * Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.	* Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua. *Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia. * Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia. *Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita). * Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.	*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita). * Ymmärtää tekstin pääajatuksukset ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla. * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.	* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista. * Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista). *Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoja (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita. *Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taivutus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskie- li-taito	* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia. *Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.	* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvittaessa apua keskustelussa ja välttellä joitakin aihepiirejä. *Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä. *Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. *Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.	*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). * Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. * Tarvitsee usein uudestaan lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.	* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. *Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimita ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). *Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat si-doskeinot. * Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskie- li-taito	*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. * Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja. * Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.	*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hienon vaativammissa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. *Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä. *Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. *Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.	*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraaamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. * Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. * Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.	* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. *Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. *Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. * Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskieli-taito	* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit). * Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. * Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.	* Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvailen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa. * Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy. * Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia. * Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. * Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempakaan viestintää.	* Pystyy lukemaan muutamaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa. * Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutamaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän. * Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.	* Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista. * Osaa kirjoittaa muutamaman kappaleen pituisen jäsenyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvedoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tuitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon. * Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta. * Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyliässä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksien, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot). * Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (side-sanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat. * Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.	* Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä. * Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja. * Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia. * Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muutovaatimuksiin. * Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.	* Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioiden, asenteita ja mielipiteitä. * Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.	* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot). * Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin. * Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävy ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen. * Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisan ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kieli-taito	* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu). * Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa. * Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.	* Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin. * Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaittomasti satunnaisista epäroinneista huolimatta. * Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia. * Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. * Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.	* Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä. * Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.	* Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseën, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja. * Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehittää argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia. * Kielellinen ilmaisuväline ei rajoita havaittavasti kirjoittamista. * Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomatisissa ilmauksissa sekä tyyli-seikoissa.

Taitotasot C1-C2		Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia. *Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistuen. *Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.	*Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyyllilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia. *Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti. *Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvaihteita. *Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. *Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.	*Ymmärtää yksityiskohdaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta. *Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyllillisiä vivahdeita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä. *Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.	*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativista-kin aiheista. *Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi. *Kielellinen ilmaisuväaraosto on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat. * Hallitsee erittäin hyvin kielopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.